

Izhaja ob 4. jutraj.

Stane mesečno Din 35.—; za inozemstvo Din 40.— neobvezno.

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafova ulica šte. 5/L
Telefon šte. 72, ponoči tudi šte. 24.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 492

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem čk. zavodu: Ljubljana št. 11.841 — Praha čisto 78.180
Wien, Nr. 105.941

Ljubljana, 2. oktobra.

Ko se je pred dobrega pol leta Mussolini peljal v Ljubijo ter o tej priliki presenetil svet s svojimi znamenitimi govori o bodočnosti italijanskega kolonialnega imperija, o potrebi in volji ojačanja italijanske pozicije na Sredozemskem morju, so se marsikje posmehoval visokodonečim tiradom italijanskega diktatorja, smatrajoč jih za patetično neokusnost. Ali opazilo se je, da se angleško časopisje ni posmehovalo in da jih je angleška javnost premotrivala povsem stvarno.

Sestanek med Mussolinijem in Chamberlainom pravi, da vidi Anglija v fašizmu ne le to, kar je smešno, marveč tudi ono drugo, kar je ipak več, kar je znak koncentracije narodne energije in se mora, bodisi s simpatijami ali antipatijami vpoštevati. Mussolini ima za našo pojme napako, da kriči o svojih željah, o težnjah, ki jih hoče dati italijanski politiki, na vse grlo, da ga mora čuti svet. Težnje same pa niso prav nič nenavadnega, marveč so prav isto, kar imajo tudi druge države, samo da o njih molčijo, a jih na tihem uresničujejo.

Fašistična Italija se dosedaj, ako se ne oziramo na njeno notranjo politiko, še ni izkazala, koliko zna svojo bombastično oznanjeno moč pokazati v dejanjih. Poprejšnja Italija ne navdaja sveta baš s strahom... Ali jasno je, da bo ta dokaz dejanske moči poskusila podati prej ali slej — s kakim uspehom, to se bo videlo. Dotlej pa bo njena diplomacija na delu, da opravi že sama kolikor se največ da.

In s tem računa Anglija. Ni več tajnost, da Velika Britanija podpira italijansko politiko malodane v vseh problemih, ki se tičejo bližnjega vzhoda. V zadevi Dodekaneza ne insistira na ureditvi tega vprašanja v grško korist, v Somalski deželi je izvedla obljubljeni korekturo, meje ob reki Jubi v italijansko korist, v Abesiniji je sklenila pogodbo z Italijo, po kateri si delita to edino pravo afriško samostojno državo v gospodarski interesni sferi, v raznih sredozemskih problemih se čuti, da se more rimska politika zanesti na angleško podporo. Tudi sicer v evropski politiki se italijanska in angleška pota ne križajo.

Te dni ugiba svetovna javnost, kaj je mogel biti predmet sestanka na jahtah pri Livornu. Nekateri govore o Tangerju, toda soglasno se naglašja, da v tem pogledu Anglija ne pozna sentimentalnosti; nikdar ne bo pristala na to, da bi se katerakoli država utrdila na tej postojanki, ki bi mogla izpodkopati predominantno pozicijo Gibraltarja, in v Londonu se naglašja, da v tej zadevi tudi napram italijanskim aspiracijam ni pričakovati naklonjenosti z angleške strani. Za sestanek med Mussolinijem in Chamberlainom so morali biti tedaj merodajni drugačni razlogi.

Misli se na to, da bi mogli biti angleško-italijanski razgovori naperjeni zoper Francijo ali celo zoper francosko-nemško alijanso, ki se baje pripravlja. Dandanes, ko se politična struktura Evrope izpreminja, kakor je videti, zelo temeljito, bi res ne bilo nemogoče, da se visoka gospoda iz Italije in Anglije razgovarjata o tej temi. Ali zdi se vendarle, da je francosko-nemška zveza še predaleč v bodočnost, še mnogo premla stvarna, da bi jo bilo mogoče že jemati v poštev, nikar pa celo že graditi protitež proti njej. Drugačnja pa bi bila seveda stvar, če bi bila zares aktualna zadeva glede priključitve Avstrije Nemčiji, če je v Thoiry zares že tvorilo to vprašanje predmet razgovorov med Briandom in Stresemannom. Če bi si skušala Francija pridobiti iskreno prijateljstvo Nemčije s tem, da bi ji koncedirala Avstrijo, potem bi brezdvomno Italija želela to preprečiti z vsemi sredstvi. Ali malo je verjetno, da bi bilo prišlo francosko-nemško razmerje že do tega poglavja.

Ni dvoma, da tvori tudi razvoj političnih prilik na jugovzhodu Evrope predmet največje pozornosti angleških državnikov. Tradicija angleške evropske politike je bojazen pred ojačenjem slovanske moči. Anglija gotovo ne želi Jugoslaviji nič slabega, toda takoj je pripravljena križati njeno pota, čim se naša država pojavlja kot kristalizacijska točka za koncentracijo balkanskih sil, ki bi imela s pridružitvijo Bolgarije v glavnem vendarle preponderanco slovanskega elementa. Angleška politika se boji tudi posledice take grupacije in niso zgolj fantazije, ako angleški listi pišejo o možnosti velikega bloka, ki bi od Francije čez Nemčijo segal preko Balkana na eni strani in preko Rusije do granic Daljnega vzhoda. Prirodno je, da se Anglija, ozirajoč se po zavezniških protitemu mogočemu, od mnogih predvidenemu razvoju svetovnopoličnih linij, obrača v prvi vrsti na Italijo, katere politični projekti na Balkanu gredo paralelno z angleškimi željami. In Italija je le prerada pripravljena se z še večjo verno posvetitvijo balkanskemu vprašanju. Že se javlja, da italijanska diplomacija gradi ožjo zvezo med Grško, Bolgarijo in Rumunijo, ki bi naj izolirala ter oslabilila Jugoslavijo in

Poostritev situacije v Beogradu

Ostri konflikti med vlado in opozicijo. — «Stvarna kriza je tu, treba le še čakati formalnega izbruha». — Značilni incidenti. — Mučen vtis Pašičevih nazorov na vlado.

Beograd, 2. oktobra p. Zadeva stanovanjskega zakona je prinesla v itak že kritično atmosfero mnogo novih opasnih elementov. Akoravno je Stjepan Radić slovesno proglasil, da se mora uvesti še večja zaščita najemnikov, je vlada izdelala projekt novega zakona, ki stopi s 1. novembrom v veljavo in ki predstavlja nadaljni korak k likvidaciji stanovanjske zaštite. V skupščinskem odboru, v katerem je pričela danes razprava o glavnih določbah novega stanovanjskega zakona, je prišlo do burnih nastopov med vlado in opozicijo. Tudi oni krogi, ki so v sporu med hišnimi posestniki in najemniki nevtralni, priznavajo, da je postopanje vlade vse obsejše vredno. Najvažnejša določba novega stanovanjskega zakona je bila poslancem v odboru samo prečitana in se nikomur ni dala časa, da jo prečita in presodi. Opozicija je v znak protesta proti takemu postopanju zapustila sejo in se očitno pripravila na najostrejša postopanja. Da je vlada storila tako nepremišljeno taktično napako, temu je vzrok splošna nervoznost, ki jo obvladuje. Nihče ne ve, kako se bodo dogodki razvili, a vsi čutijo, da današnje stanje postaja nevarno. «Politika» danes točno označuje situacijo kot stvarno krizo, ki le

še ni prišla tudi do formalnega izbruha.

Pomirjujoče na nemirne in razburjene duhove vpliva samo tendenca se izogniti najhujšim konfliktom vsaj do tlej, da minejo dnevi obiska češkoslovaških parlamentarcev. A še ta dogodek daje povod k raznim karakterističnim incidentom. Ko je danes poseben odbor izdeloval podrobnosti sprejemnega programa, so radičevci zahtevali, da govori v Narodni skupščini povod skupne seje s čl. parlamentarci o medsebojnih gospodarskih problemih — Pavle Radić. Posl. Vilder je energično protestiral, ker bi bilo to politično neprimerno, niti nima g. P. Radić za to nobene stvarne kvalifikacije. Kot govornik je bil potem določen posl. Basariček.

Potovanje g. Uzunovića na Bled je sedaj pač odloženo odn. najbrž sploh odložen za dnevno red. Govori se sicer, da pride kralj že pričetkom prihodnjega tedna v Beograd.

Naravno je, da so se sporočila posl. Suvakovića o Pašičevih nazorih glede likvidacije krize živahno komentirala. Na vlado so napravila očitno zelo mučen vtis in ministri se o njih niso hoteli izražati.

Borba za novi stanovanjski zakon

Pričela se je včeraj v stanovanjskem odboru Nar. skupščine z burnimi nastopi med vlado in opozicijo. — Vladni načrt o omejitvi najemniške zaštite.

Beograd, 2. oktobra p. Danes dopoldne se je vršila seja skupščinskega odbora za novi stanovanjski zakon. Poslanec Vilder je predvsem zahteval, da se poslancem izročijo, odnosno prečita se vse resolucije interesentov, da bi mogel odbor si ustvariti sliko razpoloženja in zahtev prebivalstva v tem vprašanju. Razvil se je živahen prepir in prišlo je do ostrih spopadov med opozicijo in vladno večino.

V splošno začudenje je končno minister Simonović prečital novo stilizacijo čl. 12. Po novi redukciji bodo v bodoče stanovanjske oblasti dodeljevale le maksimalno 4 sobe. Višina stanarine za zaščitene najemnike znaša pri stanovanjih do 3 sob šestkratno predjono vsoto, za stanovanja 4 sob osemkratno. Aktivni in penzionirani drž. uradniki ostanejo zaščiteni samo v kolikor njihovi prejemki ne znašajo več nego 3000 dinarjev, ravno tako duševni delavci. Zaščiteni ostanejo še nadalje duhovniki, invalidi in njihove rodbine, v kolikor so ekonomsko slabi, vojne vdove in njih rodbine, ročni delavci, obrtniki, ki nimajo svojih delavnic, v kolikor dohodki ne presegajo 3000 Din. nameščenci trgovin in malih industrijskih podjetij, ako z vsemi člani svoje rodbine ne zaslužijo več nego 3000 Din. uradniki in nameščenci samoupravnih korporacij itd.

K razpravi o tem členu so se glasili poslanci Vilder, Demetrovič, dr. Gosar, Sumenković in Moskovljevič. Vsi člani opozicije so zahtevali, naj se jim nova redukcija navedenega člena predloži pismeno, kakor tudi ostale izpremembe v zakonu, da bi se o njih enako razpravljalo. V burni debati je bila ta zahteva opozicije odklonjena. Zaradi tega je opozicija zapustila sejo z ugotovitvijo, da vlada predlaga novi zakon brez prehodnih priprav. Še pred tem je poslanec Demetrovič kritikoval novi načrt, češ, da ne štiti zasebnih uradnikov in nameščencev večjih industrijskih in delniških podjetij. Naglašal je, da sploh nima smisla določiti najemnin o z ozirom na to, kje so najemniki v službi, temveč bi se morala najemnina določati samo glede na dohodek. Naglašal je nadalje, da bo 1. novembra, ko bo novi zakon stopil v veljavo, velika množica stanovanjskih najemnikov ostala na ulici.

Beograd, 2. oktobra, r. Odposlanstvo stanovanjskih najemnikov je včeraj posetilo pod vodstvom predsednika saveza združenja stanovanjskih najemnikov dr. Giunija ministra za socialno politiko

onemogočila koncentracijski pokret...

Brezdvomno je v evropski in svetovni politiki toliko problemov, o katerih je treba imeti konkretno naziranje, da bi imel že samo radi njih smisel sestanek med predstaviteljem angleške in italijanske vnanje politike, ki naj se dogovorita o sklepnem postopanju v aktualnih vprašanjih bližnje bodočnosti. Anglija je že od nekdaj močnejša v tem, kako izigravati medsebojna nasprotja na evropskem kontinentu; očitno porablja sedaj Italijo v to, da z naslovnitvijo nanjo ojači svojo pozicijo napram ostalim evropskim silam. In to je morda poglavitni pomen sestanka med Mussolinijem in Chamberlainom.

ko g. Simonovića in ga naprosilo, naj se odloži dovoljenje prostega razpolaganja lastnikov hiš s svojimi stanovanji vsaj do leta 1930. Minister je izjavil, da je osebno za podaljšanje sedanjega stanovanjskega zakona za leto dni. Tajnik saveza g. Kurelac je poudarjal, da bi moglo priti do neredov, ako bi bilo prepuščeno 70 odst. reševanju negotovosti. Odposlanstvo stanovanjskih najemnikov je obiskalo tudi poslance, ki so člani skupščinskega odbora za zakon o stanovanjih. Radi prevelike zaposlenosti ministrski predsednik ni utegnil sprejeti deputacije. Savez stanovanjskih najemnikov je sporočil brozjavno svoje zahteve tudi šefu radikalne stranke g. Pašiću.

Prihod češkoslovaških parlamentarcev v Jugoslavijo

Beograd, 2. oktobra p. Danes je skupščinski odbor za sprejem češkoslovaških parlamentarcev definitivno določil spored. Češkoslovski priproje s posebnim vlakom iz Zrage v Subotico jutri ob 14.56. Ob 9.20 pa odide jutri iz Beograda poseben odbor v Subotico, odkoder se odpeljejo Češkoslovski v spremstvu naših funkcionarjev proti Beogradu ob 15.30. Češkoslovskom pride nasproti tudi naša zrakoplovna eskadrila. V Beograd priske poseben vlak jutri zvečer ob 19.58. Pri sprejemu na postaji bodo navzoči predsednik Narodne skupščine, kraljeva vlada, narodni poslanci, predsednik občine, upravitelj mesta, komandant mesta, višje uradništvo, člani češkoslovaškega poslanstva itd. Goste bo pozdravil predsednik Narodne skupščine.

V ponedeljek 4. oktobra se udeležijo češkoslovaški parlamentarci v Narodni skupščini ob 10. dopoldne svečane seje, ki ji bodo prisostvovali vlada in vsi narodni poslanci. Otvoril bo sejo predsednik Narodne skupščine g. Marko Trifković točno ob 10.15. Ob 11.30 bo sprejeta češkoslovaška delegacija od predsedstva beograjske občine, ki ji izroče spominsko darilo. Popoldne priredi zunanji minister gostom na čast skupen obed. Ob 16. bo seja Narodne skupščine naših in češkoslovaških parlamentarcev in skupna seja gospodarsko-kulturne komisije. Na tej seji bodo govorili predsednik češkoslovaškega parlamenta g. Malypetr, predsednik češkoslovaškega senata g. Klofač, dr. Radonić, češkoslovaški poslanec Ulrich, poslanec Basariček in zastopnik češkoslovaškega ministrstva zunanji del č. Černy. Nato bo sprejeta resolucija, ki govori o gospodarskem in kulturnem zbliznanju naše države in Češkoslovaške. Ob 20.30 priredi svečano večerjo na čast gostom predsednik naše Nar. skupščine.

V torek položijo Češkoslovski na Avali venec na grob neznanega junaka. Del gostov bo prisostvovala svečanemu polaganju temeljnega kamna češkoslovaškemu domu v Beogradu. V uredno odide delegacija Češkoslovakov v Oplenac, kjer počasi venco na grob pokojnemu kralju Petru Osvoboditelju. Za tem poseti Mladenovac, Paraćin, Leskovac ter odide v Skoplje. Na vsej poti se bodo vršili svečani sprejemi.

V Beograd se vrnejo 8. t. m. in se odpeljejo takoj v Z. greb. 9. oktobra pa v Split, odod pa preko Šibenika, Perkovića, Ogulina in Karlova v Ljubljano, kamor prispjejo 11. t. m. ob 9.35.

Zaključitev prijateljske pogodbe med Francijo in Jugoslavijo

Na sestanku Brianda in dr. Ninčiča v Parizu se je parafirala prijateljska pogodba med Francijo in Jugoslavijo. — Rumunski zunanji minister o balkanskem paktu in italijansko-rumunski pogodbi.

Pariz, 2. oktobra. s. Nocoj je odpotoval jugoslovenski zunanji minister v Beograd. Pogajanja o francosko-jugoslovenski prijateljski pogodbi so bila srečno zaključena. Francosko-jugoslovenska prijateljska pogodba je izdelana po vzorcu pogodb med Parizom in Prago ter med Parizom in Bukarešto. Baje je pogodba že parafirana, vendar pa sedaj še ne objavljena, da se ne otežijo pogajanja med Rimom in Beogradom, ki so še v teku.

Dr. Ninčič je imel razgovor tudi z generalnim tajnikom Berthelotom, s katerim je že včeraj konferiral. Nato je bil sprejet od ministrskega predsednika Poincarreja.

Bukarešta, 2. oktobra. d. Pri sprejemu

novinarjev je včeraj izjavil zunanji minister Mitilneau, da še ni danes primeren čas za ustvaritev balkanskega pakta, sličenega locarnskemu. Kljub temu, da se je Bolgarska pri izročitvi zadnje kolektivne note v Sofiji pokazala popustljivejšo, vendar pa mora prej pokazati svojo dobro voljo z dejanji, da bi se moglo pričeti govoriti o balkanskem paktu. — Minister je nadalje izjavil, da bo v kratkem podpisana razsodišna pogodba med Avstrijo in Rumunijo. Z ozirom na italijansko-rumunsko pogodbo pravi g. Mitilneau, da jo države Male antante pozdravljajo kot nadaljno garancijo za mir.

Italijanska vlada za uvedbo smrtno kazni

Fašistovski listi zahtevajo, naj se bivšemu min. predsedniku Nitti ju odvzame italijansko državljanstvo.

Rim, 2. oktobra. o. Seja ministrskega sveta je danes trajala štiri ure. Uradno poročilo o seji še ni bilo izšlo, vendar pa je že sedaj sigurno, da so ministri odobrili zakonski načrt za uvedbo smrtno kazni za zločine proti kralju in proti načelniku vlade. Preiskave v takih procesih bo vodil veliki dvor za kazensko sodstvo, ki bo nekaj odsek sedanjega kasacijskega dvora. Nadalje je vlada odobrila tudi načrt za preuredbo pokrajinskih odborov. Načrt je predložil notranji minister Federzoni. Končno je vlada sprejela še nekatere ukrepe gospodarskega značaja.

Rim, 2. oktobra s. Včerajšnje dekrete, ki odvzemajo 15 Italijanom državljanstvo, poudarja fašistovski časopisje z velikim zadovoljstvom. Obenem zahteva, da ti ukrepi ne smejo biti zadnji, temveč da se morajo z isto kaznijo kaznovati še drugi izdajalci Italije, ki žive v inozemstvu. Najhuje napada vladni tisk bivšega ministrskega predsednika demokrata Nitti ju, ki mu pripisuje duševno vodstvo gibanja «fuoruscito». Ako se je proti 15 Italijanom postopalo po vsej strogosti fašistovskega zakona, naj jo občuti tudi Nitti.

Sestanek Chamberlaina in Brianda v Parizu

Nameni razgovorov med Chamberlainom in Mussolinijem. — Zveza balkanskih držav in Italije proti Jugoslaviji. — Razgovor Chamberlaina in Mussolinija o aktualnih političnih dogodkih.

Pariz, 2. oktobra s. Kakor javlja »Chicago Tribune«, je Mussolini načel v livornskih razgovorih s Chamberlainom vprašanje vstopa Italije v angleško, nemško, francosko kombinacijo. Po svojem povratku iz Zeneve je Briand po baronu Avezzanu obvestil Mussolinija o razgovorih v Thoiryju. Chamberlain je v Livornu izjavil, da je Anglija v svrhu ohranitve svojih zvez s kolonijami navezana na prijateljstvo Francije in Italije. Govorilo se je tudi o vprašanju dolgov. Livorno pomeni korak na potu k enotni fronti Evrope proti Ameriki.

Rim, 2. oktobra k. »Popolo d' Italia« piše v uvodniku, ki ga ponatiskuje skoro vse italijanski tisk, da se razgovor v Livornu ne sme postavljati v nasprotje z razgovorom v Thoiryju med Briandom in dr. Stresemannom. Revizija versailleske mirovne pogodbe ter kapitulacija v Dawesovem načrtu določenih plačil ne interesirajo samo Nemčije in Francije, ker sta tozadevne določbe podpisali tudi Anglija in Italija. Radi tega ne more priti do nobenih izprememb brez sodelovanja interesiranih držav. Livorno je logičen dodatek k versailleski mirovni pogodbi. Mirovna pogodba se more revidirati in bi bilo celo dobro, ako bi se revidirala, vendar pa se mora upoštevati, da

imajo poleg Francije in Nemčije pri tem še druge države svoje interese.

London, 2. oktobra d. Mussolinijev spremljevalec državni podsekretar Grandi je izjavil, da so se tikali razgovori med Chamberlainom in Mussolinijem važnejših stvari, kakor pa je tangersko vprašanje. Ta ugotovitev se tolmači tako, da se trudi Mussolini pripraviti Grško, Rumunijo in Bolgarsko do pogodbe z Italijo za ustanovitve balkanske zveze, naperjene proti Jugoslaviji. Tako bi mogla Italija vzdržati v Sredozemskem morju premoč nad Francijo.

Pariz, 2. oktobra (br.) Francoski zunanji minister Briand je sprejel v petek angleškega poslanika, ki je izjavil, da se na sestanku v Livornu med Chamberlainom in Mussolinijem niso sklenile nobene posebne pogodbe in da tudi take niso nameravane.

Pariz, 2. oktobra s. Danes popoldne je Chamberlain v spremstvu svoje soproge, svojega sina in dveh tajnikov prispel v Pariz, kjer sta ga na kolodvoru sprejela Briand in angleški poslanik. S kolodvoru se je Chamberlain odpeljal v angleško poslaništvo. Kasneje je imel na Quay d' Orsayju razgovor z Briandom. Razpravljala sta o zadnjih političnih dogodkih. Chamberlain odputuje jutri v London.

Kriza v slovenski UJU

Jesenice, 2. oktobra. d. Okrajno učiteljsko društvo za radovljiški okraj je na današnjem izrednem občnem zboru sklenilo izstop iz ljubljanskega poverjeništvu UJU. Proti sta glasovala samo 2 člana. Kot vzrok izstopa se navaja nevarno stanje v tem poverjeništvu in njegovo stališče v vprašanju narodnega in državnega edinstva.

Povratek poslanika turške republike v Beograd

Beograd, 2. oktobra p. Danes se je vrnil po daljšem dopustu v našo prestolico poslanik turške republike g. Hikmet bej. Pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Turčijo se bodo pričela čim se vrne naša delegacija za sklepanje trgovinskih pogodb iz Francije. G. Hikmet bej je izrazil zaupanje, da naša vlada ni demantirala pisanja grških listov, ki so javljali o nameri bivšega diktatorja Panglossa, da je imel vse pripravljeno za napad na Turško. To bi bil storil s pothotjo neke balkanske države, s čimer je jasno mišljeno Jugoslaviji. Pomočnik zunanjeje ministra g. Jovan Marković je odgovoril, da naša vlada vobče ni smatrala potrebnim, odgovoriti na tako neumno pisanje neresnih grških novin.

Iz min. sveta in skupščinskih odborov

Beograd, 2. oktobra, r. Radi današnje predpoldanske seje za dovršitev sproveda sprejema češkoslovaških parlamentarcev je bila skrajšana seja ministrskega sveta, ki je trajala od 11. do 13. Iz istih razlogov ni bilo danes seje finančnega odbora. Prihodnja seja tega odbora se bo določila pismenim putem. Zboroval pa je anketni odbor,

ki je nadaljeval razpravo o bencijski aferi, zlasti o proviziji narodnega poslanca Dukanca. Seje anketnega odbora se nadaljujejo v četrtki z zaslišanjem Rade Pašića, ki je snoči prispel v Beograd.

Suspenzija uprave Delavske zbornice v Novem Sadu

Beograd, 2. oktobra, r. V Novem Sadu je bila predsinodnojem nenadoma suspendirana uprava Delavske zbornice. Odpušteni so vsi vodilni uradniki zbornice. Minister za socialno politiko navaja kot razlog tega koraka, da je izvršil sekretar Pavle Tatić več protizakonitih del in da je s svojim delom oškodoval interese zbornice. Za začasnega tajnika zbornice je imenovan g. Bogdan Krekić, za komisarja pa ing. Savko.

Srednjeevropska prometna konferenca

Dunaj, 2. oktobra. s. V navzočnosti oficijelnih zastopnikov skoraj vseh inozemskih držav in mnogostevnih delegatov avstrijskih in inozemskih gospodarskih korporacij, med njimi delegata prometne komisije Društva narodov, je bila danes dopoldne odprta srednjeevropska prometna konferenca, na kateri je imel bivši avstrijski državni kancelar dr. Seipel odprto predavanje o srednjeevropski ideji. Izjavil je med drugim, da smatra kot zelo dober znak, da se danes komaj nekoliko let po svetovni vojni, ki ni izpremenila nobenega dela zemljevida bolj kakor Srednje Evrope, vrši na Dunaju zasedanje, ki ne bo tarnalo nad onim, kar je bilo razrušeno, pač pa bo delalo. Mi lahko sodelujemo, je dejal dr. Seipel, na polju prometa, ne da bi nas mogli sumiti, da zasledujemo druge cilje kakor gospodarske ali prometne politične

Presenečeni in razočarani klerikalci

Včeraj je »Slovenec« vendarle prišel do sapa. Dva dni je molčal kakor okamenel in njegovi komandanti v skofski tiskarni so se skrbno skrivali pred obojem, ki je bilo za razglasitev Ogrinove in klerikalne zmage po posebnem izdanih »Slovenca« nekaj časa takorekoč v permanenti. G. Ložarja tudi ni bilo več k »Slovencu«, odkar je konstatiran takorekoč osebno asistiral porazu celokupne klerikalne obrtniške generalitete. Morda je urnih nog hitel na Rakovnik, da odpove salezijansko godbo, ki je samo čakala njegovega povelja, da jo zmagovalno vseka skozi mesto. Kakor rečeno: Vse je bilo pripravljeno za veličastno zmagovalno klerikalnih koalicijskih. Prišlo pa je zaslužen plačilo za vso grobost, ki jo je klerikalna volilna gonga uprizarjala zadnje mesece. Klerikalci in njihovi zavezniki so bili »tepeni po notah«, ki pa imajo drugo melodijo nego one rakovniške godbe.

Kolikor je bil »Slovenec« med volilnim bojem nepošten, ko je napovedoval, da je klerikalna zmaga sigurna, toliko je postal včeraj pošten, ko pravi, da bi bilo nespametno skrivati, kako je klerikalce izid volitev v slovensko gospodarsko korporacijo »presenetil in razočaral«. To je točno. Če bi klerikalci ne razbili pogajanj za depolitizacijo zborniških volitev in bi verjeli našim dobrim naukom, bi bili znatno manj razočarani, ker bi imeli v tem slučaju za Jelačinom vred 16 mandatov namesto 8, ki so jih dobili sedaj. Razočaranje klerikalcev, še bolj pa tistih, ki so jim verjeli, je torej prav umljivo.

Jeza in konsternacija nad lastnim porazom pa klerikalcem ne daje nobene pravice, da so včeraj kar čez noč obrnili svoje kopije in se spravili nad trgovce in obrtnike z najostudnejšim natolcevanjem. »Slovenec« namreč izvaja, da se je SLS pri teh volitvah le žrtvovala (g. Jelačinu) in da zavediti slovenski trgovci in obrtniki stoji »čisto onstran od ostalega slovenskega ljudstva«. Natolcuje, da »so uđinjani tajnim

silam, ki hočejo podreti dosedanje pravne sile našega naroda«. Obrekuje, da ti sloji žive od milosti režima, a da se zadovoljujejo s tem, da se le nim samim dobro godi na račun ostalih delovnih stanov. Obtožuje jih, »da nimajo socialnega smisla« in »da sovražijo vsako prizadevanje, ki stremi za tem, da se opomorejo delavni sloji (!) in da so sploh proti zadrugištvu«.

Sedaj so za »Slovenca« postali privredniki zopet oderuhi, brezsrčni egoisti, kakor so bili takrat, ko so iz strankarsko-političnih nagibov hoteli razni »kaplani s firtahi« ubiti njihovo gospodarsko eksistenco s klerikalnimi konzumi. »Slovenec« hujska sedaj proti trgovcem in obrtnikom, češ da so se izrekli proti »poizkusom, da bi se delovni sloji izognili posredovalcem in si prihranili dobiček, ki bi ga drugače trgovci in obrtniki brez lastnega dela in truda spravili v lastne žepe«. Čudno je le, zakaj »Slovenec« tega ni povedal med volilnim bojem? Takrat je igral vlogo hinavca in se ni upal zmerjati trgovcev in obrtnikov, da hočejo živeti brez lastnega dela in truda! To si je treba zapomniti, zlasti pa naj si zapomnijo sedanje »Slovenčev« zmerjanje tisti trgovci in obrtniki, ki so oddali svoje glasove za Jelačin-Ogrinovo listo! V ostalem pa samo ugotovljamo, da »Slovenčev« psovaje temelji na laži, ker boj proti klerikalnemu konzumarstvu ni bil boj proti zadrugištvu, ampak proti tisti klerikalni politiki, ki hoče neklerikalnim slovenskim pridobitnim slojem ubiti gospodarsko eksistenco iz političnih ožirov ne glede na splošno narodno gospodarstvo v Sloveniji. Baš s svojim včerajšnjim napadom na napredne trgovce in obrtnike je »Slovenec« dokazal, da je bil ta boj popolnoma upravičen in da je bil poraz klerikalcev pri volitvah v stanovsko korporacijo trgovcev in obrtnikov popolnoma zaslužen in v naravnost življenjskem interesu slovenskega trgovstva in obrtništva!

Afera Mohorjeve družbe

Ko so klerikalci z denarjem celovške Mohorjeve družbe skušali v Celju ustanoviti tiskarno, je prišlo na dan, kar se je na njihovi strani deli časa skrbno prikrivalo. SLS hoče ustvariti strankarsko borbena trdnjava v Celju s prodajo hiš Mohorjeve družbe v Celovcu, ki naj izkupiček prenese v Celje in ga tu uporabi.

V tem oziru nam je došlo več novih poročil, ki naše trditve ne samo potrjujejo, ampak stvar predstavljajo v še hušji luči. Eno hišo so na skriven način že prodali in je denar že »izginil«. Najgrše izdajstvo je vloga gotovih koroških »Slovencev«, ki so v Ljubljani našli varno gnezdo in opravljali sramotni posel, da prigrvarjajo svoje bivše ožje rojake, naj puste narodno imetje koroških Slovencev iz rok.

Kakor smo izvedeli, se v klerikalni stranki argumentira tako-le: »Katališka cerkev je po trditvi teh izdajic v Jugoslaviji v tako grozni nevarnosti, da je z občega katoliškega stališča bolj prav, da se porabi premoženje Mohorjeve družbe za novo tiskarno SLS v Celju, kakor da služi verski probuji ko-

roških Slovencev v njihovem narodnem jeziku.

Težko je najti dovolj ostrih izrazov, da se pravilno in po zaslugi označi nizkotnost in propalost teh bivših koroških Slovencev, ki operirajo proti svojim rojakom radi zlatega mamona s takimi sredstvi. Primerjati položaj in »nevarnost« katolicizma v naši državi z nalogo Mohorjeve družbe na avstrijskem Koroškem, je tako gorostasna drznost, da je pač tudi v zgodovini SLS doslej nečuvstva. S tako lažjo izvajati koroškim Slovencev denar, na to misel morajo pač priti samo totalno izprijeni in moralno ničvedni ljudje.

V »Slovencu« čitamo, da bo te dni poslanec Smodej predaval o predmetu »Zakaj smo izgubili Koroško?«. G. Smodej naj oriše, kaj so delali, kaj delajo in kaj bi še radi storili klerikalci z denarjem Mohorjeve družbe. Predstavi naj tiste bivše koroške »Slovence«, ki so v pomoč pri tem Judeževem delu. In takoj bo vsemu poslušalstvu jasno, da s takimi ljudmi in s takim klerikalnim duhom ni moglo biti drugače, kakor da smo izgubili Koroško.

kar da njegov bolj kvalificirani kolega ni. Mesto protesta, da se je stvar iznesla v javnost, smo pričakovali in še pričakujemo od UJU kar najodločnejše obsodbe te protekcionistične afe in učinkovitih korakov, da se krivica popravi, imenovanje g. Kmeti prekliče ter upraviteljsko mesto zase »po kvalifikaciji« V tem oziru je tudi naš list in so gotovo tudi naši poslanci UJU na razpolago.

Avtonomisti že žugajo s centralizmom

Klerikalci razglašajo, da se bodo proti volitvam pritožili in da bo njihov zaveznik g. Pucelj skrbel, da se čim delj zavleče sklicanje prve seje nove Zbornice. Ali je to res, še ne vemo, vemo pa, da so klerikalci za avtonomijo le, če imajo večino. Sedaj, ko so pogoreli, bodo s svojimi zavezniki kar se da uničevali strokovno avtonomijo trgovskega, obrtnega in industrijskega stanu. Prej so kričali o »gospodarskem parlamentu«, sedaj pa grede na delo, da mu zaprejo sklicanje in konstitucijo. Za vsako malenkost letajo v Beograd zatožiti ministru trgovine in s tem kažejo, da je lažljivo vse njihovo vpitje proti centralizmu. Je pa zadaj še nekaj drugega. Gg. Jelačin in Ogrin sta prekoračila dovoljene kredite za zgradbo Zbornice. Govori se o zelo velikih zneskih in sta sedaj v skrbah. Kaj poreče k temu nova Zbornica. Očividni dokaz tej zadregi je zavlačevanje, ki ga obeta g. Jelačin, in čimbolj se bo razsodba nove Zbornice umetno odlagala, bolj bo stvar izgledala sumljivo. Mi se klerikalnih pretenjati niti najmanj ne bojimo. Z izvolitvijo Zbornice se ne da več igrati in gg. Jelačin in Ogrin z vsakim nadaljnjim korakom zlasti glede zborniške zgradbe prevzemata veliko osebo odgovornost. Ako bi ne bilo škoda časa, truda in zborniškega denarja za nove volitve, bi si jih kar želeli; kajti potem bi bil obratna s klerikalci in njihovimi kompanjoni še temeljitejši! »Slovensko ljudstvo« so za SLS pač le duhovniki, ki se vrte po konzumi. Nrvna sila našega naroda sta očividno gg. Ogrin in Jelačin, med tem ko so vsi drugi uđinjani tajnino silam. Sicer sta obe režimski stranki bili zvezanci s SLS, vključ temu so naši trgovci proti

njim glasovali na ljubo — režimu, kaj ne? Kdor ni volil gg. Ogrina in Jelačina, nima socialnega smisla in je nasprotnik delavcev!

Take otrobe veže glavno glasilo SLS strmeči javnosti na uvodnem mestu! Zato ni čude, da članek prihaja do zaključka, da ni poražena SLS, ampak — trgovci in obrtniki. Če morejo klerikalni čitatelji prenesti te čenčarije, blagor jim.

Medtem nam iz vse dežele prihajajo dopisi, ki izražajo veliko radost nad sijajno zmago trgovskih gremijev in obrtniških organizacij. V dopisih se povdarja, da klerikalni obrtniki in trgovci, ki so iz napačne discipline, volili listo SLS, prihajajo k spoznanju, da so bili prevarani in ogoljufani. Pravijo, da jim je čisto prav, da je padel g. Ogrin, privoščijo poraz pa tudi g. Jelačinu.

Se bolj kot »Slovenec« so razočarani nad vodstvom SLS volilci klerikalne liste. Tudi oni so presenečeni, ker so jim po župniščih in kaplanih vedno pripovedovali, da je moč SLS nezumljiva. Sedaj vidi tudi najbolj vnet pristalci SLS, da je po zaslugi nesposobnega vodstva klerikalcem »dklenkalo«. Klerikalna barka se potaplja. Kdor se hoče rešiti, naj to naglo stori!

Seja celjskega občinskega sveta

(Nadaljevanje.)

Celje, 2. oktobra 1926.

Iz odseka za elektrarno je podal obširno poročilo o vpeljavi tarife za slepi občinski odbornik dr. Kalan. Na podrobnosti se še povrnemo. Predlog o novi tarifi toka za pogon, s katero se posestniki motorjev od 3 PS naprej zavežejo za nabavo števec za slepi tok na svoje stroške in glede znižanja osnovne cene za tok za pogon od 3.50 na 3 Din je bil sprejet soglasno. Falska elektrarna je ponudila mestni občini celjski nočni tok po znižani ceni, in sicer v obrtne svrhe po 35 par, za kuhanje in druge gospodinjske svrhe pa po 70 par za kilovatno uro. S tem predlogom se je bavil občinski svet že v eni prejšnji seji, v kateri je občinski odbornik Koren predlagal, naj se primernost teh cen še ugotovi po kakem strokovnjaku. To se je med tem tudi zgodilo. Občinski zastop sprejme sedaj pogoje falske elektrarne. Ponočni tok nudi v obratih in v gospodinjstvu mnogo udobnosti in je pričakovati, da se ga bo celjsko prebivalstvo v velikem številu poslužilo.

Pri slučajnostih predlaga občinski odbornik Koren, naj se tudi občinski svet celjski pridruži resoluciji zagrebškega občinskega sveta, ki zahteva zaščito stanovanjskih najemnikov še za toliko časa, dokler se ne reši kriza glede zadostnih in zdravih stanovanj. Občinski odbornik Bizjak je kritiziral pri tej priliki dosedajni stanovanjski zakon, ki je najbolj udaril malega obrtnika, katerega zaščiti le v tem slučaju, ako nima več nego enega vajenca. Takih obrtnikov je pa jako malo. Predlog občinskega odbornika Korena, razširjen na podlagi tega izvajaj še v tem smislu, da naj novi stanovanjski zakon jemlje ozir prav posebno tudi na malo obrtništvo, je bil sprejet soglasno.

Ob pol 22. uri je našo župan dr. Hrašovec zaključil občinsko sejo, na kateri se je rešila cela vrsta važnih zadev.

Politične beleške

Odložite mandat!

Včerajšnji »Slovenec« poroča iz Beograda da ministrski predsednik Uzanović ni hotel sprejeti posl. Smodeja in spodbeta tudi ne posl. Brodarja, ki sta mu hotela razložiti posledice zadnje poplave. Ker klerikalcem ni ničesar verjeti, im tudi ne moremo verjeti, da bi bilo tozadevno poročilo »Slovenca« resnično, ker se nam zdi nemogoče, da bi predsednik vlade ne hotel — kakor piše »Slovenec« — »poslušati prošnji težko prizadete slovenskega ljudstva« in to tem manj, če hoče s tako prošnjo pred njega narodni poslanec. Ako pa je vendarle tako, kakor piše »Slovenec«, potem je to dokaz popolne brezplivnosti in brezpomnosti klerikalne skuščenske delegacije. G. Brodar in Smodej imata potemtakem manj moči, kakor sluga predsednika vlade. Ako je temu tako, potem volilci upravičeno lahko vprašujejo zakaj hodijo klerikalni poslanci še v Beograd. Ali naj služi mandat samo še za pobiranje dijet? Daleč je pritrjala nespodobnost vodstva SLS večinsko parlamentarno delegacijo Slovencev. Tužna nam majka! »Slovenčev« poročilo in izid volitev v Zbornico, sta pač dovolj jaka dokaza za absolutno nezaupanje, ki ga uživajo klerikalni poslanci od spodaj in od zgoraj. Prezira jih vlada, a prezira jih tudi ljudstvo. Skrajni čas je, da izjava vodstva SLS s svojimi poslanci že konsekvence. Odložite mandat! To je edino možno in koristno, kar morete storiti.

Prazni izgovori

Klerikalci in njihovi kompanjoni iščejo sedaj izgovorov za svoj občutni poraz, ki so ga doživeli pri volitvah v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo. Enkrat je kriv njihov poraz volilni red, ki ga je izdelal in izdal po njihovih nasvetih ministar za trgovino in industrijo dr. Krajač, drugič pa agitacija samostojnih demokratov, dasi se je proti kandidatom trgovskih in obrtniških organizacij združilo pod klerikalnim vodstvom pet političnih skupin, ki so se v svojem agitacijskem boju posluževale najbolj nesramnih laži in obrekovanj. Tega, kar pa jim je v resnici prineslo poraz, seveda ne željo priznati namreč dejstva, da je ljudstvo začelo radikalno obračati hrbet vsem zgažarjem in demagogom, ki že 7 let le hujskajo in preprečujejo konsolidacijo razmer. Nesposobnost vodstva SLS je kriva, da so se klerikalci brez potrebe podali v boj, ki so ga proglasili za političnega, v katerem je treba pristati SDS popolnoma zbir-

Modni atelje

M. SARC

LJUBLJANA, Kongresni trg 41.

Prehodne toalete

kostumi

plašči...

sati s površja. S tem je SLS usilila bolj tudi SDS, da se je ob koncu volilnega boja zavzela za kandidate stanovskih organizacij trgovstva in obrtništva. Tako je postala njihova zmaga obenem tudi njena. Razmerje petih proti enemu v volilnem boju je bilo več kot neenako, zato se danes klerikalci in njihovi zavezniki pač ne morejo pritoževati niti nad volilnim redom niti nad agitacijo SDS, tem manj, ker so imeli na svoji strani tudi pomoč vlade. Saj je znano, da je na intervencijo pučevcev minister dr. Krajač onemogočil sklicanje občnega zbora Zveze gremijev pred zborniškiimi volitvami, samo da je g. Jelačin proti volji večine trgovstva še nadalje lahko funkcional kot zvezni predsednik in se skliceval na »zaupanje« trgovcev. Sprito poraza klerikalne Jelačin-Ogrinove skupine vpliva naravnost osvežujoče na človeka, ako piše Jelačinovo trbilo: »Se ena taka zmaga, pa SDS ne bo več!«. Tak proročanje za klerikalce so prav silna onim starega avstrijskega generalnega štaba, ki je vedno nazaj »forikalo«. Za zabavo so prav izvrstna!

Neslane kombinacije

V Zagrebu in Beogradu kaj radi na naglo kombinirajo. Ze včeraj smo poročali, da je naš uvodnik o »sporazumu« našel tolačenje, kakor da je v nasprotju z glavnim vodstvom SDS v Beogradu. Mi smo temu dostavili, da smo pripravljeni, da bi dotični članek lahko podpisalo celo vodstvo, ker v njem niso izraženi nikaki nazori, ki bi komurkoli nasprotovali. Istina je namreč, da je sam pisatelj tekst »sporazuma«, ki vsebuje radičevsko kapitulacijo pred našo Ustavo, tak, da ga lahko vsak nacionalist podpíše. Sedaj razni listi že ugibajo, ali se bodo sam. demokrati iz Slovenije pridružili demokratom g. Davidoviča ali radikalom. V resnici pa je SDS v celji državi popolnoma jedinstvena in se povsod nahaja v ostri ofenzivi. Nasprotnikom je očividno neprijetno, da se strši s »sporazumom« bolj in bolj objasnjuje.

Razkol med dalmatinskimi radičevci

Zagrebske »Novosti« poročajo, da namerava vodstvo HSS izključiti iz stranke predsednika Šibenike občine dr. Marka Kožula in predsednika okrajne organizacije HSS v Šibeniku Jozo Drezgo. Težkoča je samo v tem, ker uživa dr. Kožul popolno zaupanje večine občinskega odbora. Nastop vodstva HSS proti omenjenima radičevcem izvira odtod, ker nista hotela obsoditi politike dr. Nikića in tovarišev, temveč sta celo povzročila, da je okrajna organizacija HSS v Šibeniku izrekla nezaupanje radičevskemu poslancu za šibeniško okrožje Josipu Zagorcu.

Zastopniki nizozemskih gospodarskih krogov v Jugoslaviji

Nizozemci za sodelovanje svojega kapitala v našem gospodarstvu. — Zanimanje Nizozemcev za naš tobak, našo industrijo in vodne sile.

Te dni je prispela v Beograd večja skupina odličnejših zastopnikov nizozemskega gospodarstva. Namen njihovega potovanja je proučevanje naših gospodarskih prilik. V Beogradu so bili Nizozemci sprejeti prav prijazno ter so si dali od naših merodajnih činiteljev razložiti stanje našega gospodarstva.

V razgovorih z beograjskimi gospodarskimi krogi so Nizozemci pokazali zanimanje zlasti za naš tobak, katerega kakovost jim zelo prija. Med njimi je več zastopnikov nizozemskih tobačnih tvornic, ki so obljubljali, da bodo delali za večji uvoz jugoslovenskega tobaka v Nizozemsko. Tudi gostje so tudi ponovno izrazili željo za sodelovanje nizozemskega kapitala v jugoslovenskem gospodarstvu. Predvsem jih je zanimala dalmatinska industrija cementa in rib-jih konserv. To pač najbrže zato, ker je Dalmacija po morskoti najbližja Nizozemski. Veliko zanimanje so kazali nadalje za naše obilne vodne sile in za elektrifikacijo naše države.

Iz Beograda so prispeli nizozemski gostje predvčeršnjim pod vodstvom beograjskega nizozemskega poslanika v Zagreb, kjer so jih na kolodvoru sprejeli nizozemski konzul v Zagrebu in dva zastopnika zagrebških gospodarskih krogov ter jih vli v zagrebško Trgovsko in obrtniško zbornico, kjer so jih pričakali zastopniki raznih oblastev in gospodarskih krogov. Po prireditnem pozdravnem nagovoru zborniškega predsednika g. Arka je prečital zborniški tajnik dr. Cuvaj referat (v nemškem jeziku) o možnostih razvoja trgovinskih vezi med Nizozemsko in Jugoslavijo.

Med drugim je dr. Cuvaj na podlagi statističnih podatkov ugotovil, da se trgovina med obema državama sicer veča od leta do leta, vendar je trgovinski promet med obema državama še nezadostno organiziran. V l. 1925 se je uvoz iz Nizozemske v Jugoslavijo podvojil napram l. 1924. Na okrog 150 milijonov dinarjev, dočim je naš izvoz v Nizozemsko padel na 28 milijonov dinarjev (v l. 1924. je znašal blizu 37 milijonov dinarjev). Navajal je dalje, da bi se mogla iz Jugoslavije izvažati v večji meri v Nizozemsko žito in turšiča, ki ju sedaj uvažva Nizozemska pretežno iz drugih držav. Sedaj uvažamo v Nizozemsko le male količine turšiče, suhih češpelj, kalerjevca karbida, cementa, bokaite, tanina in drugega, ki bi se lahko v večji meri izvažali v Nizozemsko. Je pa še dovolj drugih predmetov, ki bi mogli najti odjemalce v Nizozemski; to so razen žita še tobak, moka, žvina, perutnina, meso, rufe, les in drugo. Na drugi strani pa bi se lahko povečal nizozemski uvoz v Jugoslavijo, kakor uvoz sirovega bombaža, ki ga je sedaj najvažnejši

uvozni predmet iz Nizozemske, potem uvoz kolonijalnega blaga, sirovih kož, olja in nekaterih industrijskih proizvodov.

Za pospeševanje naših medsebojnih trgovinskih vezi bi bila potrebna, kakor izvaja dr. Cuvaj, uvedba direktnih parobrodskih prog med našimi in nizozemskimi lukami. Pri zgradbi naših luk na severnem Jadranu bi mogel sodelovati nizozemski kapital, ki bi se mogel plaširati tudi pri izkoriščanju naših obilnih vodnih sil, katerih ima naša država po zadnjih podatkih okrog 3,6 milijona HP bto, od katerih pa je izkoriščeno samo okrog 160.000 HP. Nizozemski kapital bi v katerikoli obliki našel izredno polje dela v naši industriji za konserviranje rib, potem v izkoriščanju boksita, da lje bi mogel raziti zelo koristno uporabo v ostalem našem gospodarstvu, zlasti v naši mladi industriji.

Nizozemski gostje pridejo danes iz Zagreba tudi v Ljubljano in je važno, da se zainteresirajo tudi za Slovenijo, ki enako v veliki meri potrebuje sodelovanje tujega kapitala.

Kakor je znano, je Nizozemska ena med zelo redkimi kontinentalnimi državami, ki je primorana, da v večji meri izvažata kapital, ki je na nizozemskem trgu običajno zelo cenen. Kakor so izgledi, ki se mogel dobiti nizozemski kapital po zmernih obrestih. Razen tega pa je zelo važno to, da bi nizozemski kapital pri nas ne zahteval nikakih političnih ciljev.

„RODOLIN!“

Najidealnejše sredstvo, za odstranjenje rje v perilu. Zajemčeno ne razje tkiva! Dobi se v vseh lekarnah in drogerijah.

Poljska vladna kriza

Varšava, 2. oktobra. d. Maršal Pilsudski je tekom včerajšnjega popoldneva sestavil naslednjo listo nove poljske vlade: predsedstvo in vojna Pilsudski, zunanje zadeve grof Zalesski, finance Klarnier, notranje zadeve general Slavoj-Sladkowski, pravosodje Aleksander Meyzostowicz, prosveta prof. Ehrenkreuz, poljedelstvo Nizababowicz, trgovina Karel Kwiatkowski, javna dela dr. Stanislaw Jurkiewicz, agrarna reforma Vitold Staniewicz, promet Pavel Ramocki.

Na Poljskem se položaj poostrejuje od dne do dne. Vse kaže, da se blizu odločilna bitka med glavnimi političnimi faktorji. Nasprotja, ki obstojajo med desnicco ter Pilsudskim, pa med desnicco in levico se posebej, nasprotja, ki so jih zadrževali doslej iz raznih ožirov, so izbruhnila na dan v celoti. Za bodočnost Poljske je velikega pomena, kako se bo dobojeval ta boj, ki se je otvoril s nezaupnico Bartłowi vladi in ki stopa z nastopom maršala Pilsudskega v svojo odločilno fazo.

Poljska konservativna desnica se je nedvomno zavedala, kako krizo pričinja s tem, da se postavlja po robu možem, ki so zaupniki Pilsudskega. Stranke desnice in centroma bi bile mogle izreči vladi nezaupnico že davno, saj razpolagajo z večino v sejmju; ali tega niso storile, ker so se bale gnati stvar do skrajnosti. Tako je Pilsudski mogel izvesti globoko segajočo reformo ustave; seveda pa se pri tem ne sme prezreti, da so izboljšanje ustave želele vse stranke, tudi konservativci. Letos pa je preureditev ustave pomenila hkrati sankcioniranje izrednih pooblastil za Pilsudskega, zato je bil pristane ipak nekoliko neprilikačen. Splošno se je smatralo, da si konservativci ne upajo izzivati Pilsudskega, o katerem je znano, da ne spada med najmirnejše ljudi.

Zdi se, da se je Pilsudski že odločil za nove volitve, ki morajo prinesiti, tako se vsaj sodi v poljski javnosti ojačanje levicarskih strank. Tega se zavedajo tudi konservativci, zato ni prav razumljivo, kako da so pospešili komplikacije. Ali sodijo, da Pilsudski za volitve še ne bo dovolj pripravljen, ali morda računajo, da se javno mnenje spreminja njemu v neprilogo? Levica hoče za vsako ceno v volitve, to je njena ponovna zahteva že dve leti sem; kakor rečeno podoba je, da se ji bo želja kmalu izpolnila. Ali zdi se, da se notranji položaj v Poljski za volitve še ni dovolj izkristaliziral in da se politična struktura novega režima vendar še ni dovolj precizirala.

Prihodnji tedni in meseci bodo očividno odločili usodo Poljske za daljšo dobo. Ali s parlamentom ali eventualno brez njega, ali režim levicarsko orijentiranih, Pilsudskemu več ali manj naklonjenih strank, ali povratek k konservativni desnici; ali je morda desnica sposobna poskusiti udarec proti Pilsudskemu, po istem načinu, kakor je prišel do moči on sam. Vse to so vprašljiva momenta, zato vzbujajo notranje politična kriza na Poljskem veliko pozornost pri vseh, pri katerih igra vlogo tudi zunanja politika Poljske.

Gostovanje beograjske opere v Budimpešti

Beograd, 2. oktobra. r. Beograjska opera bo gostovala 14. in 15. t. m. z »Borisom Godunovom« in glavno vlogo g. Jurenjeva v Budimpešti. Pozneje priredi budimpeštanska opera gostovanje v Beogradu.

Nova kitajska vlada

Peking, 2. oktobra. (be.) V Pekingu se je sestavila pod predsedstvom bivšega londonskega poslanika Koo nova kitajska vlada. Novi ministrski predsednik je prevzel istčasno zunanje ministrstvo.

Naši kraji in ljudje

Arheolog Bulić — osem-desetletnik

Kdor obično doma Frana Bulića v spitiškem arheološkem muzeju, ali kdor ga posluša, ko razlaga zgodovino stare Salone in njenih spomenikov v Solinu poleg Splita ter je deležen humorja, katerega stresa Bulić kar iz rokavov, ta ne bi verjel, da stopi častiljiva starina v ponedeljek, dne 4. oktobra, v 81. leto. In vendar je 80letnik.

Frano Bulića resnica, ki se ne da utajiti. Da pa je še vedno tako čil in krepak, k temu je pripomogla nemalo tudi naša lepa Rogaska Slatina, kamor prihaja Bulić kot stalen gost že čez desetletja.

Dr. Fran Bulić se je rodil dne 4. oktobra 1846 v Vranjici pri Splitu. Osnovno šolo je obiskoval v rodnem selu, gimnazijo je študiral v Splitu, teologijo pa je obiskoval v Zadru. Potem je šel na univerzo na Dunaj, kjer se je posvetil klasični filologiji in arheologiji. Doprivši študije, je dobil mesto srednješolskega učitelja, pozneje okrajnega šolskega nadzornika in še kasneje ravnatelja gimnazije v Splitu. Leta 1883, je postal kustos arheoloških spomenikov najprej v splitskem okraju, leta 1912. pa mu je bilo poverjeno nadzorstvo nad starinami cele Dalmacije. Od leta 1883. dalje je don Bulić tudi ravnatelj arheološkega muzeja v Splitu in njegova zasluga je, da je institucija nameščena danes v prekrasni prostorni palači.

Težko bi bilo vsaj približno opisati vse Bulićeve zasluge. Leta in leta je vodil arheološka raziskovanja in izkopavanja. Njegova prava stroka je bila klasična arheologija in šele pri tem delu je prišel s svojimi raziskovanji tudi do dragocenih hrvatskih spomenikov iz srednjega veka. Na glas je prišel posebno z odkritjem in rekonstrukcijo znamenitega epitafa hrvatske kraljice Milene, vdove kralja Mihajla in matere kralja Stefana. Ta spomenik, najden konec avgusta leta 1898. na takozvani gospinski livadi v Solinu, sestoji iz 90 večjih in manjših fragmentov. Bulić jih je sestavil in priredil za znanstveno uporabo.

Veliko agilnost je pokazal don Bulić tudi kot predsednik društva za raziskovanje domače zgodovine Bijača. Urejeval je leta in leta strokovni časopis za arheologijo in dalmatinsko zgodovino ter je preobrazil »Vestnik« v tako važen časopis, da je postal radi latinske epigrafijske svetovno znan in splošno čisan.

Bulić je že od svoje mladosti navajen opazovati teren in najti na njem vse, kar lahko koristi arheološki znanosti. V svojem neutrudnem življenju je pokazal fantastično oboževanje zgodovine in starinoslovja. Samo na ta način se je mogel razviti v največjega jugoslovanskega arheologa, katerega pozna in ceni danes ves svet. Delo dona Bulića ne priznavajo danes samo doma, temveč tudi v tujini. To so priznale poleg zagrebške univerze tudi tuje akademije, ki so ga imenovala za svojega dopisnika.

Preteklost Splita in Solina bi še danes bila malo znana in slabo proučena, če bi je ne bil prebrskal don Frano Bulić. Pisal je v italijanske, francoske in domače strokovne revije, mnogo razprav je priobčil tudi v latinščini, vse njegovo delo pa je ogromno po pomeni in obsegu. Lani je izšel Bulićev zbornik, ki najbolje nazorno izpričuje, kako visoko čisla Bulića i tui svet.

Možu, ki je v vztrajnosti ter intenzivnosti svojega dela osivel, kličemo tudi Slovenci: Še mnogo leta!

Smrt odličnega rojaka v tujini

V Berdjansku ob Azovskem morju v Rusiji je preminul dne 10. septembra v 71. letu starosti, kakor smo že poročali, gimnazijski profesor in ruski državni svetnik v pokoj, g. Vinko Šumi.

Pokojnik je izviral iz znane Šumijeve rodbine v Kranju ter se je po dovršenih vsučiliških študijah na Dunaju menda leta 1879. odzval povabilu ruskega ministrstva prosvete in odšel v Petrograd, kjer je napravil profesorski izpit iz klasične filologije, na kar je služboval na raznih gimnazijah evropske Rusije. Tam si je tudi izbral družico za življenje ter se slednjič usidral v Berdjansku, ker je pokopan. Pokopala ga je zavrata želodčna bolezen, kot posledica »eroznih« razmer boljševiskega paradiža — dobival je zadnji dve leti 9 rubljev 80 kop. mesečne pokojnine, nekaj časa pa sploh nič.

Dasi je pokojnik služboval v tujini, kjer je imel družino in dom, vendar svoje domovine ni mogel posebiti. Škoro vsako

tretje leto je prišel za par tednov ali v Kranj ali v Cerklje k svoji sestri. Zadnji krat je bil tu l. 1911., hotel pa je priti tudi l. 1914., pa ga je zadržal izbruh vojne. Da bi bil stalno poučen o razmerah v stari domovini, je bil naročnik »Slov. Naroda« do izbruha svetovne vojne.

Pokojnik je bil zlata duša in ni mogel imeti sovražnika; kdor ga je poznal, ga je vzljubil. Njegovo visoko čelo je bilo vedno vedro, obraz smehljajoč, njegov humor neizčrpen.

Pokopali so ga 11. septembra in ker so poznali njegovo globoko ljubezen do domovine, so mu dali v roke šopek planink, ki sta jih pred leti natrgala njegova nečaka na pečinah na Kravcu.

Ob njegovi gomili žalujejo poleg vdove tri hčere — sina mu je pred kakimi 20. leti ugrabila smrt baš po dovršenih gimnazijskih študijah, v stari domovini pa dve sestri in brat ter nebroj drugih sorodnikov, prijateljev in znancev.

Ave anima candida!

Tenorist William Gwin

Tenorist William Gwin, ki nastopi v ponedeljek, ob 20. uri v dvorani Filharmonije na Kongresnem trgu je bil rojen v San Franciscu kot sin premožnih starišev. Prvotno se je posvetil studiju arhitekture, kmalu pa so ga prijatelji opozorili na njegov nenavaden pevski in prednášalni talent, nakar se je popolnoma posvetil glas-

bi. Naselil se je v Parizu, kjer je študiral petje pri takrat slavnem francoskem pevskem pedagogu Cazeneuveu, ki ga je uvedel v tajnosti svojega znanja. Po končanih študijah je g. Gwin prepotoval skoro ves svet na svojih koncertnih turnejah in žel velike uspehe kot koncertni pevec v vseh večjih centrih Evrope in Amerike. Specijaliteta tega peva so njegovi izbrani sporedi, ki se odlikujejo po zanimivosti in pestrosti in ki prinašajo le mojstrska dela svetovne literature.

Početkom vojne se je javil kot prostovoljec v armado in bil pridržen saniteti na srbski fronti, kjer si je s svojo ljubeznivostjo pridobil nešteto odličnih prijateljev srbske armade, s katerimi ga veže še sedaj trajno prijateljstvo. Ob razsulu je posvetil svoje moči zblizanju naše države s Francijo in izvedel mnogo koncertov v prid francoskim institucijam pri nas. Sedaj se vrača s svojega počitniškega bivanja ob našem Jadranu v Pariz in odtod v London in Ameriko, kjer ga čaka vrsta koncertov v vseh večjih mestih. Ljubljanci bodo imeli priliko slišati tega prvovrstnega peva in borca za naše osvobodjenje na jutrišnjem koncertu v filharmonični dvorani.

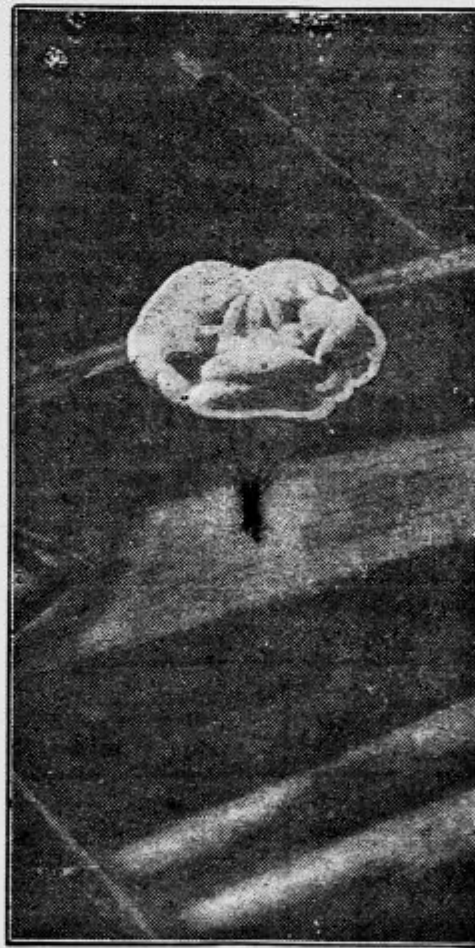
Pismo iz Tržiča

Težko nas je zadela vest, da namerava generalna direkcija porea v sporazumu z delegacijo ministrstva financ s 1. novembrom ukiniti davčni urad v Tržiču. Urad obstoja že 70 let in ga je ustanovila bivša Avstrija. Za zadosti nujnim potrebam tržiške industrije in obrti, upoštevajoč, da je Tržič naravno in gospodarsko središče vseh občin tržiškega sodnega okraja. Ako je bil potreben v Tržiču davčni urad takrat, ko je bila naša obrt in industrija šele v povojih, koliko bolj potreben je danes, ko je naša industrija v najlepšem razmahu in ko se širi obrt v zadnjih gorskih vaseh našega okraja. Neumljivo nam je to postopanje naših oblastev. Za vzrok se navaja stedenje v državni upravi. Da se bo prištedilo letnih 1200 dinarjev, pa bo oškodovano prebivalstvo našega okraja za letnih deset in desettisoče dinarjev, neštetišči zamudni časa, ko se bo moralo za vsako malenkostno informacijo voziti v Kranj. Prebivalstvo tržiškega okraja, ki je plačalo v preteklih letih po šest do sedem milijonov dinarjev davkov, pač lahko pričakuje od državnih oblasti, da mu ne bodo jemale

ugodnosti, katere je uživalo toliko let. Kakor čujemo, so podvzela vsa županstva na merodajnih mestih potrebne korake, da se ta krivični ukrep preklicše. Tudi gospodarske korporacije, Trgovska in obrtna zbornica in Zveza industrijscev ter vsi poslanski klubi so se toplo zavzeli za naše zahteve, tako da upamo, da bo ta za vse davkoplačevalce tako važni urad ostal v Tržiču.

Stanovanjsko vprašanje postaja v Tržiču vedno bolj pereče. Breda najsilomašnejših, ki morajo stanovati z mnogobrojnimi družinami po zadnjih in vlažnih luknjah, je nepopisna. Ponekod stanuje kar po več družin v eni sobi, drugod služi zopet mala sobica vsem potrebam, kot spalnica, kuhinja in delavnica. Vse higijske in zdravstvene naprave po tovarnah, vsa najrazličnejša predavanja po šolah, vse grmenje proti jetiki in drugim nalezljivim boleznim ne pomaga nič, če ni predpogojev za boj proti njim in to so v prvi vrsti zračna in suha stanovanja. Naša industrija, v prvi vrsti predilnica, je pokazala mnogo umevanja za stanovanjsko vprašanje, ter je sezidala precej stanovanj, tako da ima pri njej zaposleno delavstvo po veliki večini stanovanja v tovarniških hišah. Edino tvečka Peter Kozina ne kaže nobenega zanimanja za to tako važno vprašanje. Sezidala je pač takozvano nemško hišo v Pristavi za ravnateljice, mojstre in književodje, za domače delavstvo pa ni storila še prav ničesar. Nasprotno v hiši na kolo-dvoru in pa v gospodarskem poslopu stoji že leta praznih troje stanovanj, dočim njeni delavci stanujejo po luknjah, kamor bi g. Kozina ne spravil niti svojih konj. Neodpustljiv greh je to napram vsemu tržiškemu prebivalstvu. Pozivamo stanovanjsko sodišče, naj stori svojo dolžnost in naj po določilih člena 23. stanovanjskega zakona prisili tvečko, da sezida vsaj nekaj stanovanj za delavstvo. Ako pa bi se tvečka branila in izgovarjala z materijelnimi težkočami, pa naj se stanovanjsko oblastvo osebno pride prepričat o neverjetnih luksuznih napravah v tovarni, na vrtu in v stanovanju, pa bo videlo: kjer je milijone denarja za tak luksuz, naj bo tudi par sto tisoč dinarjev za delavska stanovanja.

I. L.

Po katastrofi na delo

Poljane, 1. oktobra
Grozote in strah so za nami. Upajmo, da poljanski rod nikdar več ne doživi kaj podobnega. Poljanci so se z njim lastno žilavostjo že oprileli dela, da strašno nesrečo vsaj nekoliko omilijo. Predvsem bo treba obnoviti v dolini promet, urediti cesto in zgraditi najpotrebnejše mostove. Seveda to delo ne bo končano v par tednih, temveč šele čez mesec in mesec. Sedanja poštna zveza po dolni od Žirov do Loke je za daljšo dobo nemogoča in so dobili Žiri za časno zvezo z Logatecem. Ne preostaja torej drugega, kakor da poštna direkcija vzpostavi začasno vsakdanjo važno poštno zvezo Škofja Loka, Poljane, Gorenja vas. Brzjav in telefon že popravljajo in je pričakovati, da bosta že v najkrajšem času funkcionalna. V Poljanah in vseh bližnjih vaseh ter gori do Gorenje vasi smo se navadili na električno razsvetljavo, ki se uporabljala tudi za gospodarske namene. Električna je ostala, odneslo pa je veliko drog in žico vred. Poprava je nujna. Prepri-

Višek smoha in zabave
nudi najnovejši
BUSTI BUSTE KEATON vefilim
Hoče samo njo
Predstave danes ob pol 11., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.
KINO „LJUBLJANSKI DVOR“
Cene navadne! Predprodaja vstopnic od 10 — 12. in od 2. naprej. Cene nezvišane!

čani smo, da se bo odbor zadrage odločno lotil tega dela, da bomo imeli še pred zimno zopet električno razsvetljavo in potrebno uporabo električnega toka. Nič manj važni, morda še važnejši so mlini na Hotovljici. Popraviti bo treba čim prej vsaj one, ki so najmanj trpeli, kajti ti mlini so mladi večinoma za celo poljansko občino. Občuti se že pomanjkanje moke, posebno pri manjših posestnikih, bajtarjih in delavcih. Težko je prizadeta občina kot taka na poth in mostovih, katere mora vzdrževati. Ze sedaj je močno obremenjena z nakladami, vsled sedanje katastrofe pa brez večje podpore ali vsaj brez ugodnega posojila skoraj ne bo šlo. Treba bo spraviti vodo v prvotni tok, napraviti jezove itd., kajti drugače bo voda pri malem narastu odnesla še to, kar je ostalo. Tu bo morala v prvi vrsti poseči vmes država s svojim tehničnim aparatom, ter izvršiti to delo s tehničnim vojnim oddelkom.

Posavska cesta

V nedeljski številki »Slovenca« odgovarja g. H. L. na moj članek, ki se tiče Posavske ceste, sicer dobro, vendar ne točno.

Pravi, da želim, da bi se začelo šele premišljevat o tej zgradbi, dočim so on in njegovi drugi naredili že vse korake za to in stavili v proračun tudi svoto 50.000 dinarjev. Kolikor poznam čestni odbor, je ta že velikokrat kaj »naredil«. Česar še do danes nimamo. Rad verjamem, da so bili storjeni tozadevni koraki, saj bi bila tudi sramota za dolgoletnega načelnika, ako v tej zadevi sploh ne bi ničesar ukrenil. Prepričan pa sem, da je ostalo le pri teh korakih in se od tedaj ni prav ničesar več ukrenilo. Potrebno je torej, da se o tej

Na levi:

Slovenec, podnarednik-pilot Franc Egger, padajoč s padalom z višine 2000 m o priliki letalske tekme Novi Sad - Zagreb - Skoplje - Novi Sad. Drzni pilot je bil v veliki nevarnosti, ker se mu je padalo odprlo šele 300 m nad zemljo.

Na desni:

Podnarednik-pilot Franc Egger s padalom, ko je med viharim ploskanjem občinstva srečno pristal na trdna tla.

velevažni zgradbi ceste temeljito »misli«, dobro študira teren in končno zastavi vse sile, da se načrt tudi izvede.

Najtežje in najdražje bo seveda delo ceste od Zagorja do Renk, ker tukaj sploh dotedaj ceste ni. Treba bi bilo tedaj 3 km nove ceste sekati v dolomitno skalo, dalje planirati še dva in pol kilometra do ceste, ki vodi v Poljšnik. Ta kos ceste bi po mnenju strokovnjakov stal okroglo tri milijone dinarjev. Od Save do Zagorja bi znašali stroški skupaj okroglo 4 milijone dinarjev. Dalje do Ljubljane in od Zagorja proti Zidanemu mostu pa ceste že obstojajo in jih je treba samo še razširiti. Za razširjenje cest bi bilo treba dosti manj, ker so vsi prebivalci prizadetih pokrajin pripravljeni mnogo žrtvovati in bi se v tem slučaju kuluka prav nič ne ustrašili. Vprašanje je, na kakšno stališče bi se postavili inženjerji pri zgradbi mostu pri Renkah. Ob levem in desnem bregu vodita namreč dve cesti iz Litije proti Savi. S cesto na desnem bregu bi se umaknili mostu; je pa ta stran zelo senčnata, tudi teren ni prav staven, zato bo menda boljše po levem bregu, kjer je dovolj gramoza pri rokah. Most, ki bi se v tem slučaju moral zgraditi, bi bil skoraj delno plačan z gramozom, kajti desni breg bi zahteval dovoz materiala od daleč. Z mostom pa bi istočasno ustregli prebivalcem Poljšnika in sosedom, ki že leta vozijo z brodom preko deroče Save, ki je na tem mestu zahtevala že marsikatero človeško žrtev.

Stroški 10 milijonov, ki jih pričakuje g. H. L., so maksimalni. Tudi bi ta svota ne prišla zgolj v breme litjskemu okraju, ker je vendar zgorajšnja svota smatral za cesto od Ljubljane do Zidanega mosta. Stroški bi se tedaj morali razdeliti na vse davčne okraje, ki bi prišli tu v poštev. Da bi litjski okraj sam gradil to cesto na svoje stroške in celo brez državne podpore, tega nihče ne misli. Kolikor se jaz spominjam, dotedaj še sploh ni bila nikaka pro-

vojno Zagorjani itak imeli cestnega načelnika, ki pa ni o tem ničesar ukrenil. Res je, če bi bil rajni g. Bukovc, ki je bil vzoren načelnik in se niti od daleč ne da primerjati s sedanjim iste stranke, kakor je danes g. Hinko, bi gotovo dosegel pri deželnem odboru mnogo več ali pa vse. Sicer sem jaz mnenja, da po toči ne pomaga zvoniti, konstatirati pa vendarle moram, da ga je baš sedanji g. načelnik med vojno neznansko polomil, ker ni napravil važne cestne zadeve na merodajno mesto. Ponujali so takrat vojne vjetnike, ki bi cesto v par mesecih dogradili na državne stroške, saj je baš tedaj bila ta cesta za erar največjega pomena.

Zelim tudi jaz prav iskreno, da bi prišli v nov čestni odbor pravi možje, ki znajo prav misliti in pravilen projekt tudi izvršiti. — Jaz sicer na načelniško mesto ne silim in nikdar silil nisem, kakor se tudi nisem nikoli potegoval za županski stolec, ker sem vedno mnenja, da spadajo na tako važna mesta pametni ljudje, kakor je n. pr. H. L. in obratno.

MW.

Prostodušno.

Dama sreča na Jesenicah znanca, vladnega svetnika v p., v polni turistovski opremljeni. Začuden ga vpraša, kako je mogoče, da hodi na gore, ko je vendar šele pred kratkim čitala, da je bil gospod svetnik radi boleznij upokojen. »Hm, telesno mi vendar nič ne manjka!« odgovori svetnik prostodušno.

Baron in kmet.

Baron sreča kmeta, ki ga niti ne pogleda. Razjarjen, da ga kmet ni pozdravil, zavpije nad njim: »He, vi, ali ne veste, kdo sem jaz? Jaz sem baron, vlastelin!«

Kmetič pristopi in potrka barona po rami: »Gospod baron, to je pa velika čast in lepa služba, le glejte, da je ne izgubite!«

Enrilo
Splošno priljubljen
kavni nadomestek,
okusen i cenen.
Dobiva se v vseh
dobro asortiranih
kolonijalnih trgovinah.

Tri prednosti: Izdatnost, jakost, okus daje kavi naša prava domača „Kolinska cikorija“

Gospodinie, za dobro kavu uporabljajte dobro KOLINSKO primes!

Novinarski kongres na Cetinju

Zivljenje in razmere Cetinjanov.

Cetinje, 28. septembra. Danes dopoldne se je pričel kongres jugoslovenskih novinarjev z uradnim programom v dvorani bivše skupščine črnogorske kraljevine. Kongres je otvoril predsednik Centralne uprave JNU g. Krešimir Kovačević, in obenem predložil zboru brzojavni pozdrav kralju Aleksandru. Poročila Centralne uprave so bila zboru predložena tiskana v zadnji številki »Novinarja«. Za široko javnost pa so važne konstatacije iz uvodnega govora predsednika Kovačevića:

Jugoslovenski novinarji so v preteklem letu stopili v boju za svoje socijalno zboljšanje velik korak naprej: pravkar je bila izdana novinarska uredba, ki jo je določil tiskovni zakon. Izvedba uredbe bo seveda stala še ogromno boja in dela in še več denarnih sredstev. Treba bo koncentrirane energije slehernega jugoslovenskega novinarja, da uredba ne ostane le na papirju. Prav tako se bliža definitivni ugodni rešitvi vprašanje železniških kart za novinarje. Finančni minister je te dni obljubil, da bo tozadevni novi pravilnik ministra saobračaja preštediral in podpisal, tako da bo imel kmalu vsak novinar, ki je član JNU, svojo železniško karto proti plačilu takse. (Dolej so imele le redakcije dnevnih listov po dve karti, ostali listi po eno. Op. por.) Za penzijski fond so si novinarji v kratkem času zadnjih dveh let priborili že čez en milijon premoženja. Priznati je treba tudi javno, da je naša država druga v Evropi, ki je z zakonom uredila socijalno stanje novinarskega stanu. (Prva je bila avstrijska republika. Op. por.) Nerešenih pa je seve še nebroj problemov, ki segajo v življenjska vprašanja novinarjev. Ta pa leže na ramenih bodočih decenij. Predvsem si morajo novinarji poleg vladne navedbe tudi sami osigurati zadostno oporo v penzijskem fondu.

Poročila funkcionarjev so bila po živahnih, včasih zelo temperamentnih debatah glasno odobrena. Za preštediranje nad dvamilijonskega denarnega prometa uprave pa so izvolile sekcije poseben odbor. Končno je bil izvoljen sledeči odbor Centralne uprave JNU za leto 1926/27: predsednik Krešo Kovačević (Zagreb), I. podpredsednik Zika Milčević (Beograd), II. podpredsednik St. Virant, glavni urednik »Slov. Naroda« (Ljubljana), I. sekretar Gjuro Vilović, II. sekretar Ivan Krzmaric, blagajnik Milorad Ivić, nadzorstvo dr. Ikončić, Franc Smodej in Slavko Vodvaršak.

Leven kongresnega razpravljanja so si novinarji, ki so prihiteli prav iz vseh mest države, marljivo ogledovali Cetinje, znamenitosti iz zgodovine, in se informirali pri domačinih o sedanjih priključkih. Cetinje je zadelo ista usoda kakor Kotor, le da je prevrat bivšo prestolnico kralja Nikole zadel še globlje, gospodarsko in — recimo — čustveno. Tragika minule moči in slave odseva skoro iz vsake hiše in občana. Zemlja sama ne more dati življenja, industrije ni nobene, onih, ki so prinašali denar iz evropskih prestolnic in njihovih spremest, pa tudi ni več. Skoro v vsaki hiši na Cetinju in ravno tako zunaj po vaseh so penzionisti, oficirji narodne vojske in podobni služitelji, ki v spremenjenih razmerah ne morejo več služiti državi. Iz državne blagajne plačujejo velike vsote za te pokojnine, podpore in apanaže. Mogoče bi bilo koristneje in za moralo vseh, ki žive ob spominu stoletnih junastev, če bi pričeli graditi železnico in podobne koristne naprave, ker bi mogli ljudje sodelovati in si z delom zaslužiti življenje. Občina je sedaj v rokah demokratov, ki izdajajo svoj tednik »Narodna Riječ«. Težko je seve doznati, koliko je v tem res programatičnost Davidovičevega demokratizma in koliko zakritega separatizma proti beograjskim vladnim radikalom. Tudi radikali imajo svoj Narodni klub, sekretariat in tednik »Crna Gora«.

Pot skozi mesto sedaj podnevi ni baš vabljiva. Ze več mesecev ni bilo dežja, prah se dviga ob vsakem koraku, sicer ljubki park je izžgan, kakor vsi skromni vrtovi. Vodovod, ki je napeljan z Lovčena, odpro samo trikrat na dan ob javnih studenih. Pijemo torej tudi za žejo dobro črnično. Na bivšem vrtu prestolonaslednika je pravkar dozidala država moderno kopališče z opremo iz Nemčije, kopati pa se Cetinjšani radi pomanjkanje vode ne bodo mogli ravno v največji vročini. Tudi ledo nimajo. Drago sarajevsko pivo — 24 Din liter, je čisto toplo, podnevi neuzitno, dobro črno vino pa stane le 8 Din.

Znamenit je velikanski relief Črne gore v velikosti 12 krat 12 m, katerega so izdelali med okupacijo l. 1916. do 1917. avstrijski vojaki, predvsem kipar Marko Breznar, ki je služil kot narednik.

Na vse zgodaj smo obiskali tudi dvor pokojnega kralja Nikole. Bela dvonadstropna palača, v kateri je ostalo precej spominov na bivanje črnogorske dinastije; mnogo pa je bilo po prevratu tudi ukradeni. Danes dvorec sameva in ga pripravljajo za muzej, ki bo imel velike dragocenosti, med drugim nad 2000 umetniških slik velikih umetnikov, ki jih je kralj Nikola nakupil po raznih svetovnih razstavah. Zanimiva in dragocena je zbirka orožja, predvsem sabelj, ki so jih razni evropski potentati darovali kralju Nikoli. Pokazali so nam dvorano, kjer je Nikola rečeval najvažnejše državniške posle na posvetovanjih s svojimi

državnimi svetniki, poglavarji črnogorskih plemen.

Slovensko kolonijo smo iztaknili že prvi dan. Poleg sobaric po hotelih imamo Slovenci na Cetinju okrog 10 oficirjev, referents veterinarji pri velikem županu, Ivana Kobentarja iz St. Jakoba na Koroskem, načelnika hidrotehniškega oddelka inž. Ličarja z gospo, poštnega inšpektorja dr. Janžekovića in še druge. Zene Slovenke tožijo najbolj radi težav pri kuhanju: ni zelenjave, treba se zadovoljiti dan na dan s krompirjem in fižolom, kdor se ne privadi več ni paprika.

Vsi uradi so v poslopju Doma Slobode, prejšnje vladne palače in skupščine. Ti centralni uradi so seve tudi črnogorska posebnost: poštna direkcija, ki nadzoruje vse ga skupaj 34 pošt, ima prav tako kot ljubljanska svojega direktorja in dva inšpektorja, poštarice pa nas gledajo v svojih uradnih črnih haljah prav tako koketno skozi okna direkcije, kakor pri nas.

Jutri gremo vrh Lovčena, da položimo srebrn lovorjev venec na grobnico pesnika »Gorskega venca«, prvemu vladarju Črne gore iz Njeguša. Dr. Avg. Reisman.

Sport

Nacionalni lahkoatletski miting ASK Primorja

Danes ob 14. uri prične na igrišču ASK Primorja nacionalni lahkoatletski miting, pri katerem se sreča kompletna lahkoatletska sekcija prireditelja z najboljšimi zagrebškimi atleti, člani Aska, Haška in Marathona, ki se baš sedaj nahajajo v najboljši formi. Med ostalimi nastopijo naš najboljši all round atlet, ki bo na 100 m najresnejše ogrožal našega rekorderja dr. Perparja, pričakovati pa smemo tudi kako iznenadenje od talentiranega juniorja Primorja Weibla. Za tretje mesto se bodo borili juniorji Primorja, med katerimi ima največ šans Janovsky. Na 400 in 1000 m se srečata naš najboljši srednjeprogas Močan in sedaj brez dvoma najmočnejši atlet v teh disciplinah v naši državi Butković, ki je pred kratkim izenačil jug. rekord na 400 m, na 800 m pa je za drž. rekordom zaostal za štiri desetine sekunde. Od ostalih tekmovalcev moramo omeniti mladit Vidica. Pri teku 5000 m je sicer faborit najmlajši državni reprezentant Slapničar. Za ostale placemente se bo vodila ogrožena borba med Marathoncem Kumrom in juniorji Primorja, ki kažejo v tej disciplini viden napredek, zlasti Zorja in Pintarić.

V skokih dominirajo Zagrebčani z rekorderji in državnimi prvaki ing. Zrako, Jakupcem, Kallayem in Spahićem. Ogrožali jih bodo Cimperman v skoku v višino in trojsko ter dr. Perpar in Vukmanović v skoku v daljavo. V metih našli najmlajši atleti Slamić, Cimperman, Vukmanović in drugi v Gašparju, Spahiću, Kallayju in ing. Svaricu na najmočnejše konkurente. Zlasti

sti Gašpar se nahaja v izborni formi, ki je na dvomatchu Hašk: ASK zboljšal drž. rekorde v metih kladiva in kopja, v disku je pa sedaj njegova navadna marka 35 m.

Kakor vidimo, bo nudil miting obilo zanimivih momentov in je vsled ostre borbe pričakovati zelo dobre rezultate. Pričakovati je, da bo občinstvo v velikem številu posetilo to tekmovalno in s tem vsaj delno podprlo idealna stremjenja našega akademskega kluba v povzdigo te najlepše in najzanimivejše sportne panoge.

III. kolo prvenstvenih nogometnih tekem

Danes, v nedeljo, se nadaljuje prvenstveno tekmovalje. Dosedanje tekme tako prvorazrednih kot drugorazrednih klubov so pokazale primeroma dober sport ter je to pričakovati tudi danes. Apeliramo pa na publiko, posebno na mladež, da se pri tekmah vede res sportno in naj opusti neprimerne vzklike, kar ne spada na sportno polje.

Razumljivo, da bosta najbolj zanimivi tekmi popoldne med Primorjem in Hermesom ter Ilirijo in Slovanom. Prva prične ob 14. uri, druga pa ob 15.45.

Dopolodne se odigrajo tekme med rezervami, in sicer ob 9. Primorje: Hermes, ob 10.30 Ilirija: Slovan. Vse tekme se odigrajo na igrišču SK Ilirije.

Dopolodne ob 9. nastopijo drugorazredni klubi in sicer na igrišču ASK Primorja. Tu di tekme med temi klubi so dovolj interesantne in zanimive.

SK Ilirija sklicuje v ponedeljek, dne 4. t. m. ob 20. uri v klubovnem lokalu (Kavarna Evropa) ponoven sestanek v svrhu poročil, katerega naj se zanesljivo udeležijo sledeče gđ. odnosno gg. Talka Šepetavčeva, Sonja Jermolova, Baltasar, Beltram, Betetto, Čop, Deržaj, Gorec, Hiti, Jerala, A. Kane, Komar, Mahkovec, dr. Majcen, Oblak, Pelan, Pevalok, Rotar, Stepišnik, Vilhar, Vodišek, Zupančič J. in Zelnik. Tajnik.

Kolesarski Podsavez Slovenije. Dirka za Gorsko prvenstvo Slovenije se vrši danes na Vrhniki. Start ob 15. uri pri km 20.200. Istočasno se vrše kolesarske gorske prvenstvene dirke koles. kluba Ilirija in koles. sekcije ASK Primorje. Vrhniški kolesarji startajo na isti progi ob 14.30. Po dirki sestanek v restavraciji Mantua.

Motoklub »Slovenija« priredi ob priključku podsaveznih kolesarskih prvenstvenih dirk popoldanski izlet na Vrhniko. Tem potom vabi vse svoje člane, da se zanesljivo udeležijo tega izleta. Zbirališče ob 13. uri pred kavarno Evropa. Po dirki sestanek na Vrhniki ozir. Logatcu. — Predsednik.

Vrhniški nogomet na Dunaju. V prvenstvenih tekmah je Vienna včeraj porazila Slovana 4:0 (2:0), Floridsdorfer AC pa Sportklub 3:2 (1:2).

„Salon zavodnice Madame Kemp“

????????????

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 2. oktobra 1926.

Višina barometra 308,8

Kraj	Cas	Barom.	Temper.	Rel. vlažn.	Smer vetra in brzina v m	Obilnost 0—10	Vrsta padavine
opazovanja				%			od opazovanja v mm do ure
Ljubljana (dvorec)	7. 768,8	10,0	100	mirno			melegno
	8. 769,1	10,4	100	mirno			melegno
	14. 767,9	16,4	69	SW 3	7		
	19. 718,7	14,1	75	mirno	0		
	21. 767,9	13,2	95	mirno	0		
Maribor	8. 769,4	12,0	97	NW 1			deževno
Zagreb	8. 769,3	11,9	97	WNW 1	2		melegno
Beograd	8. 767,7	14,0	73	mirno	10		
Sarajevo	8. 767,1	12,0	94	mirno	10		
Skoplje	8. 766,4	15,0	82	mirno	10		
Dubrovnik	7.						
Split	7. 760,9	18,0	65	NE 3	3		
Praha	7. 773,3	11,0		mirno			melegno

Solnce vzhaja ob 5:58 zahaja ob 17:40 luna vzhaja ob 01:10 zahaja ob 16:11.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 16,6, najnižja 9,9 C.

Silni nallivi pričelom tedna so obrnili pozornost vseh na meteorologijo.

Po podatkih ljubljanske vremenske opazovalnice je padlo v Ljubljani prvi dan nalivov 89,0 mm, drugi dan 153,3 mm, tretji dan 89,0 mm in četrti dan 16,2 mm dežja. V vseh štirih dneh je padlo tedaj v Ljubljani skupno 254,7 mm vodne blagodat. Če se pomisli, da ima Ljubljana povprečno na leto okroglo 1500 mm padavin, se to pravi, da smo dobili v teh par dneh nič manj kot eno šestino celotne letne množine. V predelu, kjer so bile poplave najhujše, je padlo seveda še precej več dežja.

Enormna množina 153,3 mm na en dan, to bi bila za Ljubljano rekordna vsota enodnevnih padavin. V vsej dobi od l. 1852. pa do l. 1890. ni bilo, kakor je razvidno iz Seidlove Klimatografije, niti enkrat toliko padavin na en dan, največ je padlo v tej dobi l. 1853. na en dan, in sicer 109. V novejši dobi, to je v dobi 1896—1911 je bilo po Fesslerju največ na en dan 124 mm in sicer dne 15. avgusta 1908. Za nadaljnja leta je razvidno iz meteoroloških zapisov, da ni bilo nikdar toliko množine padavin v teku 24 ur.

Iste dni, ko je pri nas tako silno lilo, so imeli na severni strani Alp sicer tudi oblačno vreme, a dežja prav malo. Dunaj je imel v vseh štirih dneh samo 0, odn. 4, 0, 8 mm, tedaj skupaj 12 mm dežja, Salzburg v istem času 1, 4, 3, 8 mm, skupaj 16 mm padavin, a Celovec, ki leži še tostran glavnega alpskega grebena, 3, 30, 25, 17 mm, skupaj 75 mm dežja.

Vse se vprašuje seveda po vzrokih teh silnih nalivov. Vreme vsake pokrajine je takorekro del celote, to se pravi, vzrok vsakokratnim vremenskim pojavom so v celokupni evropski vremenski situaciji. Ako primerjamo vremenske karte zadnjega ted-

na z onimi iz časa, ko je l. 1824. v avgustu zadela katastrofa domala isti predel med Skofjo Loko, Vrhniko in Ljubljano, ter z onimi iz dni, ko je katastrofalna poplava zadela Selško dolino, opazimo trapanito sličnost. Vsaki pot je bila glavna depresija nekako med Anglijo in Danako, druga, razmeroma majhna pa tik južno od Vzhodnih Alp; vmes med obema pa je bil zračni tlak relativno višji. Podoba je tedaj, da je to situacija, ki je za kraje na južnem vzhodu Alp zelo nevarna. Pod vplivom manjše južne depresije se ženejo spodnje zračne plasti proti severovzhodu, morajo preko Alp in spuščajo pri tem obilne množine dežja. V zgornjih zračnih plasteh pa je pod vplivom severne depresije zapadna struja, ki je tudi vlažna, saj prihaja z oceana, a je mnogo hladnejša. Mešanje različnih toplih zračnih plasti je očitno povzročilo vzrok enormnim nalivom, brez tega bi imeli samo normalno deževje, ki pa je že samo ob sebi zelo izdatno v predelu južno od naših Alp.

Slične nalive je imela vsa pokrajina na južni strani Alp daleč tja v Italijo, kar se vjema z navedenim tolaženjem.

Kako da se stori ravno taka situacija vremena in ne drugačna, ostane seveda nejasno. Priponiti pa je, da običajno ljudje močno pretiravajo, kadar trdijo, da nekdanji ni bilo tako silnih nalivov. Če človek pogleda vremenske zapise preteklosti, najde takoj obilico silnih izrednosti, ki po katastrofalnih učinkih ne zaostajajo za najnovejšimi.

Triurni vremenska napoved za nedeljo. Imrireni lahni vetrovi z zahoda in severozahoda, nebo večinoma jasno, temperatura od 16 do 22 stopinj, morje razburkano.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo. Manj oblačno, temperatura se bo zvišala, v gorah zjutraj megla.

Gospodarstvo

Tedenski borzni pregled

Zasebne vrednote brez znatnejših sprememb s izjemo Trbovelj, ki so nasadovale. — Valovanje Vojne škode. — Dinar stabilen s minimalnimi oscilacijami. — Skok italijanske lire. — V Zagrebu precejšnja ponudba deviz iz Slovenije.

Zagreb, 2. oktobra.

Kakor običajno tudi ta teden ni beležiti večjih sprememb v bančnih vrednotah. Delnice Slavenske, katerih kotacija na borzi se je ukinila, so se ponujale v svobodnem prometu po 5 dinarjev brez kupca. Kakor se je dala obljuba s pristojnega mesta, se bo skušalo rešiti vprašanje tega zavoda v interesu vlagateljev. Popoln polom te banke bi bil v veliko škodo našega gospodarstva iz več razlogov. S popolnim polomom bi bili predvsem težko prizadeti mali ljudje, ki so se po vojni že zopet navadili na štednjo in vlaganje denarja v denarne zavode. Čim bi bili sedaj oškodovani bi to vplivalo na široko množico tako, da bi se znova začelo nekdanj običajno shranjevanje denarja po nogavicah.

Na tržišču industrijskih vrednot je beležiti kot dogodek nagel padec delnic Trbovelj. V četrtjek je vrgla na tržišče potom ekskuzivne prodaje Zagrebačka gradsko štedionica okrog 3000 komadov delnic Trbovelj, zaradi česar jim je padel tečaj od preko 800 na 280. To so bili komadi Slavenske banke, lombardirani pri omenjenem zavodu. Zaradi nizkega tečaja so našle te delnice takoj kupce, ker je bila dispariteta med dunajskim in zagrebškim tečajem precej velika in rentabilna.

Od državnih vrednot je bila Vojna škoda ta teden precej nestalna. V začetku tedna je beležila precej čvrsto tendenco ob zaključkih po 808 za promptno blago, naslednje dni je polagoma popustila na 806, včeraj pa se je pod vplivom Beograda zopet okrepila na 807. Promet ni bil poseben. V investicijskem malo blaga, še manj v agrarnih.

Dinar je bil ta teden dalje stabilen z običajnimi minimalnimi oscilacijami. V Curihu se je deviza Beograd držala na nivoju 9.1425—9.145. Močan skok je v Curihu zabeležila italijanska lira, ki je v ponedeljek notirala 19.05, v torek pa že 19.80, a je zopet popustila ter notirala danes 19.47. Francoski frank je manj valoval.

Na zagrebškem deviznem tržišču je bilo ta teden manj blaga, zlasti zagrebškega. Ko bi ne bilo precejšnje ponudbe deviz iz Slovenije, bi morala Narodna banka intervenirati v večji meri. Pokrivala je Narodna banka večinoma povpraševanje po devizah na Švico, Dunaj in Pragao. Včeraj je bilo na tržišču zopet več blaga, zlasti deviz na Newyork. Dnevni promet je znašal redno izpod 10 milijonov dinarjev. Devizni tečajji so ostali vse teden priljučni na enem in istem nivoju razen Italije, ki se je ravnala po svojem mednarodnem položaju. Včeraj sta se zaradi večje ponudbe pocenila tudi London in Newyork.

V današnjem svobodnem prometu se je danes dopoldne v devizah malo poslovalo. Blago se je ponujalo po naslednjih taksacijah: London 274,8, Praga 167,8, Švica 1094,5, Pariz 160, Italija 212,25—212,75. — Vojna škoda nespremenjena.

Ljubljanski trg

Prve dni po porodnji je bil trg slabo založen z blagom, ker kmetice niso moge priti hajat od daleč z blagom. Sedaj je zopet dovolj blaga. Običajno jesensko blago, ki ga letos zelo primanjkuje, so gobe. Jurčkov skoro ni videti. Le po zadnjem deževju so jih prinisale nekatere kmetice v manjših količinah in po visokih cenah. Pravijo pa, da bodo še zrasle, če bo sedaj po deževju nastopilo toplejše vreme. Drugih gob, kakor lišič, čebularje, ježevcev priniselo več. Sadja je dovolj; cene so mu precej visoke. V glavnem so cene ta teden ostale na istem nivoju, kakor prejšnji teden. Le jajca so se malo podražila. Bile so minuli teden naslednje cene:

Meso in mast: goveje meso 15—19, telečje 17—20, svinjako 19—22,50, mešana slanina 19, mast 25, kustranje meso 13—14, jagnjetina 20, konjsko meso 6—8, suhe kranjske klobase 67 Din kg. Perotina: piščanci majhni 15—18, večji 20—25, kokoši 25—35, petelin 25—30, race 25 Din komad. Ribe: karpi 25—30, šuke 85, postvri 55—60, klini 15—20, pečenke 15 Din kg. Mlečni proizvodi: mleko 2,50—3 Din liter, maslo sirovo 40, čajno 55, kuhano 45 Din kg. Jajca: 2,50—3 Din za par. Sadje: hruške 8—10, jabolka 2—8, češnje 4—6, grozdje 8—12, breakve 6—8 Din kg, brusnice 8—10 Din liter. Kolonijalno in specialijsko blago: kava 42—74, sladkor kristalni 13,50, v kockah 15,50, riž 7—12, sladka paprika 58, čaj 76 Din kg. Mlevsiki proizvodi: moka 5,00—5,50, riž 5—5,50, kava 6—7, ješprenj 6—8, ješprenček 10—13, turščina moka 3,50—4, turščini zdrob 4—5, pšenični zdrob 6,50, ajdova moka 8—9, ržena 5 Din kg. Kurjave: premog 43,50 Din za 100 kg, krma trda 150, mehka 75 Din kubični meter. Krma: sladko seno 100, polsladko 80, kisló 75, slama 50 Din za 100 kg. Zelenjava, sočnje in podobno: glavna solata 2—5, ajsterica 3—5, endivija 3—5, pozno zelje 0,75—1, rdeče 2—3, kisló 3,50, ohrovt 1—1,50, karfiola 12—16, špinata 4—5, paradižniki 3—4, kumare 1,50—2, fižol v stročju 4—5, čebula 2—2,50, česen 5—7, krompir 1,25—1,50, kisló repa 3 Din za kg.

Mariborski trg

Včerajšnji trg je bil, kakor običajno, dobro založen. Cene niso pokazovale nobenih bistvenih sprememb. Slaninariji so pripeljali 41 vozov s 104 svinjami, ki so jih prodajali na debelo po 14—17 Din, na drobno pa po 10,50—27 Din za kg. Krompirja je bilo pripeljanega 26 vozov; cene 1,25—2 Din za kg. Čebule je bilo 16 vozov po 2,50—3 Din kg, zelja pa 18 vozov po 0,75 Din.

Ostale cene: Meso in mast: goveje meso

9—18, telečje 10—20, svinjsko 10,50—27, sló 22—23, sveža slanina 18—22, mast 20—24, ovčje meso 8—12, kranjske klobase 85 do 40, konjsko meso 5—8 Din za kg. Perotina: kokoši 30—40, piščanci 12,50—35, race 20—30, dosi 30—75, purani 30—75 Din komad. Zelenjava, sočnje in podobno: kisló zelje 4 Din za kg, kumarice 0,25—0,50, ohrovt 0,25—2, buče 1—2, endivija 1—1,50 Din za komad. Sadje: jabolka 2—4, hruške 2—6, češnje 1,50—8, breakve 6—8 Din kg. Mlečni proizvodi: mleko 2—2,50, smetana 11—14 Din liter, maslo sirovo 40, čajno 50—65, kuhano 45—50 Din kg. Jajca: 1,25—1,50 Din komad. Med: 25—30 Din kg.

Kmetje so pripeljali nadalje 8 vozov sena in 6 slame. Cene: seno 80—100, slama 45—50 Din za 100 kg.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (2. t. m.) Pšenica: baška, 75—76 kg, 1 vagon 262,50; baška, 76 kg, 2—3 odstotke, 2 vagona 260. Oves: alavonski Indija, 1 vagon 137,50. Turščica: baška, sušena, 150, 40 vagonov 140; baška, december-januar, nova, 3 vagoni 177,50; banatska 6 vagonov 125. Moka: baška, »Op«, 1 vagon 420. Tendence stalna.

Dunajska borza za kmetijske produkte (1. t. m.). Tečaj v Ameriki in v Budimpešti nespremenjeni. Cene pšenici in rži na Dunaju ob majhnem razpoložanju za nakupovanje nespremenjene. Tendence za turščico je bila čvrsta. Oves je tendiral malo prijazneje. Notice nespremenjene. Notirajo vključno blagovno-prometni davek brez carine za 100 kg v šillingih: pšenica: domača 38—39, potiska 42,50—43,50; rž: 27,25—29,75; ječmen: I. 35—39; turščica: 25,50—26,50; oves: domači 28,75—24,50.

Nemško-francosko-belgijsko-luksemburški železarski kartel. Iz Bruslja poročajo, da se je tamkaj sklenila ustanovitve železarskega kartela med zastopniki nemške, francoske, luksemburške in belgijske težke industrije. Ta mednarodni dogovor je stopil v veljavo že takoj s 1. t. m. Dogovor je ustvaril za enkrat samo razdelitev kvot, ne predvideva pa skupne prodajne organizacije in tudi ne skupnih cen. Skupna produkcija železa je ocenjena na 27,5 milijona ton. Nemška kvota, ki je največja, znaša 10 do 11 milijonov ton. Kakor se smatra, bodo k pristupu v ta kartel povabljene še Poljska, Češkoslovaška, Avstrija, Maršarska, Jugoslavija, Italija in Rumunija. Ako bi se te države pridružile železarskemu paktu, bi bil s tem ustvarjen kontinentalni železarski kartel. Avstrijske, češkoslovaške in madžarske železarne pričakujejo zadevno povabilo že tekom tega meseca.

Od svetovnega kartela do svetovnega trsta. »Prager Presse« piše pod tem naslovom o sklenitvi nemško-francosko-belgijsko-luksemburškega železarskega kartela, da je to dejstvo bilo med češkoslovaškimi industriji sprejeto z mešanimi občutki. Omenjene štiri pogodbo sklepajoče dežele sicer zstrjujejo, da je predvidena priključitev češkoslovaške in poljske industrije železa, toda zakaj naj bi se sramovali priznati, da se je pri teh pogajanjih gledalo na srednjeevropsko industrijo železa kot na kvantiteto neizgledno. Četudi bi se Češkoslovaška pridružila, bi bila njena pozicija zelo slaba. Dogovor je prilagojen na produkcijo skoro 30 milijonov ton železa. Nastal je zaradi tega, ker je Nemčija izgubila z Loreno važne rudnike železa, dočim zopet Francija nima dovolj premoga, da bi mogla te rudnike v polni meri izkoristiti. Ker so vsi ti industrijski kraji v organski zvezi z Luksemburgom in belgijskimi rudniki železa, karteliziranje ni bilo možno brez teh dveh dežel. Položaj in koncentracija teh velikanskih obratov na majhnem prostoru dajo misliti, da nastaja tu ogromen trust, ki bi bil močnejši kakor ameriški jeklarški trust.

Vprašanje Banke in štedionice za Primorje na Sušaku. Iz Zagreba poročajo, da je posetil vladni komisar v Banki i štedionici za Primorje na Sušaku (Litorale) dr. Cabrijan ministra za trgovino in industrijo dr. Kraljeva, ko se je ta nahajal v Jasku, ter mu referiral o stanju omenjenega insolventnega zavoda. Ob tej priliki je dr. Cabrijan izročil ministru tudi načrt e prislilni poravnavi, ki ga je izdelal vseučilišni docent dr. Mogan.

Domače vesti

* **Češkoslovaški parlamentarci v Sloveniji.** V ponedeljek 14. t. m. prispejo čl. parlamentarci, med katerimi se pod vodstvom zbornice predsednika Malypetra in senatnega predsednika Klofača nahajajo zastopniki vseh čeških in slovaških klubov čl. zbornice poslancev in senata. v Ljubljano. Pripeljali se bodo iz Šibenika s posebnim vlakom čez Karlovec in Novo mesto v Ljubljani se pripravila čl. parlamentarcem kar najpriljubnejši sprejem. Odlični gosti, katere spremlja na celotni potovanju posebna 10 članska delegacija naše Narodne skupščine in katerim se bodo v Ljubljani pridružili slovenski poslanci, ostanejo v našem mestu ves dan ter se zvečer odpeljejo na Bled, od tam pa naprej v svojo domovino. Glavni dogodek svečanega dne v Ljubljani bo izročitev prekrasnega pokala, ki ga pokloni čl. parlamentarcem našemu mestu. V čast čl. parlamentarcem se bo vršil opoldne svecen banket, ki ga priredi vlada, popoldne pa bo mestna občina pozvala mile goste na čajanko. Gotovo je, da bo ljubljanski dan pristrčno in lepo zaključil turnelo zastopnikov bratskega čl. naroda po Jugoslaviji.

* **Imenovanja in premeščenja v šolski službi.** Po lastni prošnji so nameščeni na meščanski šolaj: Vladimir Rojc na Rakeku, Marta Čretnik v Ljubljani, Jožica Tomšič in Katinka Rihar v Krškem, Milko Jeglič Ferdo Vigeli in Terezija Klinar v Trzinu, Ivan Debeljak v Ribnici, Kristina Schüller v Trbovljah in Josip Reichmann v Brezici; nadalje na osnovnih šolah: Anton Lapajne pri Sv. Petru, Božena Jelenc v Bohinjski Srednji vasi, Adalbert Božič v Trbovljah, Milena Groznik-Karba v Hrastniku, Hedvika Stojković na Hršnici, Helena Potočnik v Cerklji, Danica Potokar v Aidovcu, Miroslava Vogrinc v Toplicah, Amalija Jenko v Bircni vasi, Bogumila Cerin v Begunjah, Ana Zavodnik in Vera Premrov na Jesenicah, Marija Fister pri Sv. Križu, Angela Serajnik-Vrhovec v Doviem, Hedvika Rak-Povh v Sevnici, Elza Vračko v Kapelah, Melita Butara-Schiller v Doblicah, Ferdinand Završnik na Brdu, Matilda Maselj v Dobropoljah, Elza Podboj in Franja Rihar v Loškem potoku, Franja Božič v Kostanjevici, Ruža Petelin v Škoclanu, Vida Savnik in Nada Fakin-Gruden na Kalu pri St. Janžu, Marta Steiner v Cerkljah na Krki, Fran Klavara, Miroslava Iskra, Slavko Mrovlje in Alojzij Rabič — vsi na Jesenicah in Stefanija Klovor v Telčah.

* **Pogreb Smilje Pribečičeve.** Včeraj se je vršil v Parizu pogreb hčerke predsednika SDS g. Svetozarja Pribečiča, Smilje. Nesrečni starši so položili ljubljene otroka v daljni Franciji v grob. Pokojna Smilja je letos položila maturo z odličnim uspehom ter se je nameravala posvetiti študiju medicine. Starši so ji za nagrado dovolili, da je preživel s svojo mlajšo sestro Stano počitnice pri neki prijateljici v Versailles. Te dni bi se imela vrnila. Medtem se je Smilja prehladila, dobila je pljučnico in je tej zahrbtni bolezni v nekaj dneh podlegla. Vse, ki so poznali ljubko in nadvse ljubezno dekle, ob vesti o Smiljini smrti pretresla, a tiho in tiho zvestih prištevajo jugoslovanske demokracije čutijo iskreno sožalje s kruto prizadejim predsednikom SDS in njegovo rodino. G. Pribečičev se z gospo, sinom in starejšo hčerko Stojankom prihodnje dni vrača v domovino. — Povodom smrti gđ. Smilje je prešla rodina šefa SDS v Beogradu ogromno število iskrenih izrazov sožalja. Brzlojavni izrazi sožalja bodo poslani g. Pribečičevu v Pariz. Predsednik vlade g. Uzunović in naš minister zunanjih poslov dr. Nišić sta naročila našemu poslaniku v Parizu, da izrazi sožalje g. Pribečičevu.

* **Upokojitve v šolski službi.** Upokojeni so po členih 139. in 141. uradniškega zakona naslednji šolski upravitelji: Simon Bezjak pri Sv. Tomažu v ptujskem okraju, Martin Sotošek v Zetalah, Ivan Šerbak v Dobju in Anton Brumen na Teznu v mariborskem okraju.

* **Jugoslovensko-italijanska razdelilna komisija.** V petek popoldne se je vršila v mestni posvetovalnici na Sušaku seja jugoslovensko-italijanske komisije za razdelitev imovine Istre, Krka in občine Kastav. Ta komisija je prekinila svoje delo v preteklem letu v Pulji sredi maja. Tedaj je bil predsednik naše komisije dr. Matko Laginja, ki je pa pred nekaj tedni odstopil. Na njegovo mesto je bil postavljen od ministrstva zunanjih del sušaški srezki poglavar dr. Marjan Cukar. Drugi člani naše komisije so: Dr. Dinko Trinalistić, Ante Andrić, ter namestniki dr. Franjo Jelusić, Franjo Barbarić in dr. Emanuel Perčić. Predsednik italijanske komisije je senator dr. Innocente Chersich, člani pa so prof. dr. Luigi Draghicchio in dr. Francesco Farina, namestniki pa dr. Giacomo Steffe, dr. Pietro Molinari in ing. Lodovico Bolli. Italijanska komisija se je nastanila v Opatiji, odkoder bo prihajala vsak dan na Sušak, dokler se bodo vršile seje. Seje bodo trajale približno osem dni.

Višek lepote

in ška je združen v prelepih damskih plaščih, ki jih tako krasno in močno doma izdelati. Treba je le, da si cen. dame te krasne modele ogleda o p i

Fran Lukič, Pred škofijo 19.

* **Redukcija železniških nameščenecv.** Dne 1. oktobra je bilo pri zagrebški železniški direkciji reduciranih 80 uslužbencev, ki morajo dne 15. t.m. zapustiti svoja službena mesta. Govori se, da je to samo začetek velike redukcije, ki se ima izvršiti do konca tekočega leta. Med železniškimi uslužbenci je nastalo veliko razburjenje. Posebna deputacija odpotuje v Beograd, ki bo prometnega ministra zaprosila, da reducirani na-

meščenci vsaj do prihodnje pomladi se ostanjo na svojih mestih in da se jih baš pred zimo ne vrže na cesto.

* **Češki dom v Beogradu.** V Beogradu se bo vršilo prihodnji terek svečano polaganje temeljnega kamna za »Češki dom«. Novi dom bo nosil Masarykovo ime.

* **Uprava novosadske trgovske zbornice suspendirana.** Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Novem Sadu je bila dne 1. okt. obveščena, da sta zbornična tajnika Tadić in Dušanović razrešena svoje dolžnosti, do čim je celotna uprava zbornice suspendirana, vodstvo pa izročeno upravniku novosadske inšpekcije dela inž. Lazi Savku.

* **Nova ladja »Nikola Pašić«.** Predsednik Dubrovačke plovitve g. Glavić je posetil g. Nikojo Pašića ter ga zaprosil, naj dovoli, da se novi parobrod Dubrovačke plovitve krsti na ime »Nikola Pašić«. Sivolasi državnik je ustregel izraženi želji.

* **Vstopnice za Foersterjev koncert »Ljubljanskega Zvona«** dne 18. oktobra v franciški cerkvi se dobe (zunanj) posetniki jih lahko naroče po dopisnici v Matici knjigarni na Kongresnem trgu.

* **Društvena pravila morajo biti postavljena v državni jezik.** Mariborski veliki župan poziva vsa društva mariborske oblasti, katerih pravila so sestavljena v nedržavnem jeziku, naj mu predlože po pristojnem policijskem oblastvu l. stopnje najkasneje do konca decembra 1926 društvena pravila, sestavljena v službenem jeziku, ker bo sicer smatral, da nimajo po § 24. društvenega zakona z dne 15. novembra 1867., šte. 184 drž. zakonika, več zakonskih pogojev za pravni obstoj.

* **V krizi v »Slavenski banki«** ni včeraj nastopila nobena nova okolnost. Opaža se samo skrb upravnega svetnika »Ljubljanske kreditne banke«, g. Jelčina, da bi se stvar ne presojala mirno in hladno. Neki zagrebški list poroča iz Ljubljane vesti, da so bili samostojni demokrati silno preplašeni, ker je za sekvestra v Zagrebu imenovan pristaj radicevske stranke g. Bašić. To sumničenje je prav otročje, ker tu vsakdo ve, da so te vesti samo prozorno hujskanje in vzbujanje nasprotij, ki jih ni. Mi smo prepričani, da bo g. Bašić po dolžnosti štiti zakon in pravice vlagateljev. So pa ljudje, ki brez imirja ne morejo biti srečni.

* **Brezplačne železniške karte.** Na dnevedu predvčerajšnje seje ekonomsko-finančnega komiteja je bilo vprašanje brezplačnih kart na državnih železnicah. Prometni minister dr. Jovanović je izjavil, da sedanj način podeljevanja brezplačnih vozniških kart ne odgovarja duhu varčevanja, vsled česar predlaga, naj se prometnemu ministru odzame diskrecionalno pravo podeljevanja brezplačnih kart. Po predlogu ministra dr. Jovanovića naj bi se podeljevanje brezplačnih kart uredilo s posebno uredbo in bi torej nikdo ne mogel dobiti brezplačne karte, ako ni to predvideno z uredbo. Ekonomsko-finančni komitej je temu predlogu pritril. Ministrski svet bo na eni prihodnji seji razpravljal o pravilniku za podeljevanje brezplačnih železniških kart.

* **Zdravstveni dom v Lukovici** je dograjen in bo odprt dne 24. oktobra. V njem bo poslovala splošna zdravstvena poslovalnica, dispanzer in poliklinika za malo deca, šolska poliklinika, dispanzer za letične, zdravstvena šola in ljudsko kopališče. Prebivalstvo v Lukovici pripravlja veliko veselje ob priliki otvoritve.

* **Himen v Mariboru** se je poročil trgovec g. Slavko Čermetič z gospodično Anjo Frasovo, učiteljico ročnih del. Bilo srečno!

Vsi so poklicani

a nihče me nemore preostit ne z boljšo kvaliteto, ne z nižjimi cenami pri pravkar došli bogati izbori angleškega in češkega boga za moške obleke in površnike razlani itd.

Josip Ivančič
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 4.

* **Novi stanovanjski zakon.** Pišejo nam: Po predlogu zastopnikov hišnih posostikov za Slovenijo je baje minister vzel v osnutek novega stanovanjskega zakona določilo, da naj bodo štiri ali večsobna stanovanja brez zaščite. Tako določilo bilo bi le izjemoma opravičljivo, če si je namreč najemnik brez potrebe sam izbral tako večje stanovanje. Ako pa se je oženjenemu najemniku svočs nakazalo radi številne družine, da je morda brez otrok, torej gotovo na boljšem, bi pa ostal zaščiten, ker mu je bilo slučajno nakazano le trisobno stanovanje. To bi bila očitna anomalija, ki ne more obveljati; saj hišni posostnik ni prikrašan, ker mora za obširnejše stanovanje itak dobiti višjo najemnino. Ako bi se stavila večja stanovanja vendar izven zaščite, bilo bi neobhodno potrebno določilo, da se takemu najemniku nakaže manjše zaščitno stanovanje, predno se ga sme postaviti na cesto, ker poljubno zvišane najemnine ni mogel plačati.

* **Novi vojni red »Eksprea«.** Danes je izšel žepni vojni red »Eksprea« zimski izdaja, veljaven od 1. oktobra v občinski, splošno priljubljeni obliki. Glede na precejšnje spremembe voznega reda v Sloveniji in ostali Jugoslaviji, ter glede na popolnoma nov vojni red Jadranske plovitve, Avstrije in Italije, bo gotovo vsakdo, ki kolikoli potuje rad takoj segel po novi lični izdaji. Cena običajna Din 10.— za izvod. Dobiva se po vseh večjih knjigarnah in na vseh postajah pri potniških blaginjah. Naročila sprejema Administracija voznega reda »Eksprea«, Ljubljana, Borštnikov trg 1. Knjigarne običajen popust!

* **Državni grb kraljevine SHS** je izšel v založbi »Učiteljskega doma v Mariboru«. Je to lep, v barvah izvršen litografski izdelek Mariborske tiskarne, ki bo dobrodošel vsem

našim uradom, šolam in prosvetnim organizacijam, ki pri svojem poslu in prireditvah pridejo tolikokrat v neprijeten položaj, da nimajo pri roki niti opisa niti kopije našega državnega grba. Na treptnem kartonu v formatu 550 mm X 450 mm izvršena reprodukcija odgovarja natančno opisu drž. grba, kakor ga predpisuje naša ustava. Posebno dolovalo pa zasluži delstvo, da je kartonu pridejan kratek, toda popolnoma izrčen historijat o postanku, razvoju in pomenu posameznih delov državnega grba in o pravilnosti rabe barv. — Pristaviti bi bilo treba le še, da se grb kraljeve hiše loči od državnega v tem, da je tu za Slovenijo mesto polumeseca s tremi zvezdami uporabljen kot njen heraldični simbol kranjski enoglavni orel.

Pri nakupu

zimske sukn e, obleke, ženskega plašča in vsega drugega blaga obiščite

ново мануфактурно трговно

A. Potokar,
Ljubljana, Vodnikov trg 2.
Najnovejše blago! Na nizje cene!

* **Neumesina šala ali kaj?** Pišejo nam: Meseca julija je prinesel »Uradni list«, da Sumarski oddelek v Beogradu sprejme toliko in toliko višješolskih štipendistov. Rok za vlaganje prošnje je bil do 15. avgusta. V slabih finančnih razmerah so nadarjeni dijaki poskrbeli za vse potrebne — kolikavane dokumente, jih poslali na pristojno mesto, danes pa, že 1. oktobra, ko se v Zagrebu vpisovanje zaključilo, še ni nazaj ne odgovora, ne dokumentov. Če bi kdo hotel prositi za mesto štipendista v kakij drugi stroki, mu je sedaj že to nemogoče, ker nima potrebnih dokumentov. Torej kaj bo z dokumenti, kaj s štipendijo, kaj z veseljem do državnega dela? Ne oručite se tako nepremišljeno, to ne bo rodilo zadovoljstva. Upamo, da se stvar uredi, in da se prizadetim vrnejo vsaj dokumenti.

* **Državna kmetijska šola na Grmu** sporoča, da se bo šolsko leto pričelo še le dne 6. novembra, ko zapuste sedanj učenci zavod. Oni letošnji prosilci, ki bodo v šolo sprejeti, bodo obveščeni o sprejemu sredi oktobra, tako da se še lahko pripravijo za vstop v zavod. Seznam odklonjenih bo poslan ministrstvu za kmetijstvo radi eventualne pridelitve v druge zavode.

* **Elektrifikacija Crikvenice.** Naša kopališča na Jadranu kljub svojim naravnim krasotam ne morejo zabeležiti takega poseta tujcev kot bližnja inozemska letovišča, ker ne nudijo tujcu onih udobnosti kot slednja. Pa tudi v tem je storjen korak naprej: naše najlepše morsko kopališče, mesto Crikvenica dobi svojo električno napravo, ki bo do začetka prihodnje sejeje dogotovljena. Poleg privatne razsvetljave je predvidena obilna razsvetljava ulic in srenjaljših, kar bo sigurno vplivalo na večji dotok tujcev. Zasluha na tem napredku gre tamošnjemu uglednemu trgovcu gospodu Martinu Balanu, ki napravo zgradi. Delo je oddano tvrdki Jugoslov. elektr. d. d. Brown Boveri.

* **Slovensko planinsko društvo** javlja, da se zatvoril Kerkova koč na Ratitovcu v ponedeljek 4. oktobra. Poset koč v zimski seziji je mogoč v spremstvu oskrbnika Fr. Smida v Podlonku št. 30. p. Železniki. — Obe koč na Golici ostaneta do preklica ob sobotah in nedeljah oskrbovani. Koča na Kamniškem sedlu je definitivno zatvorena.

* **Smrt velikega reškega italijanaša.** Na Reki je umrl dr. Anton Grossich, ki se je pisal v svojih mladih letih za Grosiča in se je čutil Hrvat. Kasneje pa je postal velik italijanaš in je spadal med one ljudi, ki so z navdušenjem dovedli Lahe na Reko. Pokojnik je bil kirurg primarj in je bil svoječasno znan po svojih dobrih zvezah na avstrijskem dvoru.

* **Knjižnica za slepe** Podporno društvo slepih Ljubljana, Wolfova 12. javlja vsem svojim rednim članom, da prične poslovati knjižnica za slepe v Braillovi pisavi, ki so nam jo naklonile požrtvovalne slovenske dame pod vodstvom g. prof. M. Skabrneta, v prvih dneh meseca oktobra. Tozadeno poljsnito prejmejo vsi člani o pravečasu. — Odbor.

* **Žena z otroci izgubljena.** Dne 7. septembra so odpotovali v Francijo za svojimi možmi, ki so zaposleni v francoskih rudnikih, žene z otroci. S postaje Zagorje ob Savi je odpotovalo 7 žen s 16 otroci. Med njimi je bila Frančiška Duh s tremi otroci. Ker ni o njej do danes nobenega sledu, se naprošajo vsi, ki bi mogoče vedeli, kje se nahaja, da sporoče to na naslov Ivan Duh, Rue Bordolone 11, For. 4 Lans-Francia, ali pa na naslov, Antonija Poznič, Toplice 118, Zagorje ob Savi.

Velika izbira iopičev. pelerin

ravnokar došla

Jos. Rojina

Ljubljana Aleksandrova c. 3.

* **Redek slučaj.** Pri železniškem čuvaju Fr. Čretniku v Završah pri Grobelnem je krava povrgla tri teleta in sicer 2 junčka in telico. Nesreča v sreči pa je bila, da je krava nekaj dni potem na enega teleta legla tako da se je zadušila.

* **Trebušni tifus v Sloveniji** se pojavlja letos — kakor poroča »Zdravje« — v velikem številu posledica trajnega deževja in poplav: V enem samem tednu prošlega meseca je bilo prijavljenih 64 slučajev tifusa v ljubljanski in mariborski oblasti.

* **Žepni koledar »Jadranske Straže«** za 1927. Kakor vsako leto, izda »Jadranska Straža« tudi za leto 1927 svoj dobro zna-

Prvič v Ljubljani.

Danes — smeh — krohot !!!

„CIRKUS PAT in PATACHON“

pri predstavah ob pol 11. dopoldne, pop. 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.

KINO IDEAL

ni žepni koledar v najsolidnejši vezavi in opremi. Koledar bo obsegal številne važne podatke o pomorstvu in naši vojni mornarici. Naroča se pri centrali »Jadranske Straže« v Splitu, pri vseh njenih podružnicah in v vseh boljših knjigarnah.

* **»Zvonček«,** prva številka letnika 1926/1927 je ravnokar izšla s sledečo vsebino: E. Gangl: Dalmacija, pesem; Josip Vandot: Kocijeva osveta, planinska pripovedka s podobama; A. Potočnik: Ljubljana, Poučni spis; Janko Samec: Skrivanje, pesem; M. Jezernikova, Vila Zlatana, pravljica; Fr. Rojec: Lambergerjev dom, pesem; Janko Leban: Valentin Stanič, življenjski; Karel Štrbenk: Jure, gledališka igra; pouk in zabava, kotichek gospoda Dobropoljskega. Ta najboljši mladinski list vsem staršem toplo priporočamo, da ga naroče za svojo deco. Starši naj se ne strajajo malenkostne denarne žrtve, kajti celoletna naročnina znaša samo 30 dinarjev. Iz navedenega je razvidno, da je »Zvonček« bogate vsebine; ki bo našim malčkom vedno dobro služila v razvedrilu, pouku in v blažitev srca. Naročbe naj se naslovijo na upravo »Zvončka«, Ljubljana, Francišanska ulica 6-1.

* **Podtaknjen ogenj.** V Černoslavcih pri Murski Soboti je pred nekaj dnevi izbruhnil okoli 3. ponoči v gospodarskem poslopiu Josipa Titana ogenj, ki je vpepel več poslopij in napravil okrog 300.000 Din škode. Ogenj je bil brezdvomno podtaknjen, toda oblasti doslej še zastoj iščejo požigalca.

* **Tramvajska nesreča v Zagrebu.** Snoči se je pripetila v Juršičevi ulici tramvajska nesreča, ki o a sredi ni zahtevala smrtnih žrtve. Pred hotelom »Tri gavrana« je padel 14letni učenec Martin Skibarski pod tramvaj baš, ko je hotel preko tračnic skočiti na pločnik. Tramvaj ga je seveda zgrabil. Ker pa se je dečko v zadnjem trenutku prijel za zaščitno desko, je prišel pod kolo samo z nogo, ki mu jo je raztrgalo.

* **Velika goljufija z menicami.** Kakor javljajo iz Novega Sada, so bili Phrovski selaki Gioka Tadić ter Ljuba in Z. Rakjč od Narodne banke obveščeni, da so njihove tri menice, vsaka po 50.000 Din, reeskomptirane. Prišli so takoj v banko ter izjavili, da niso podpisali nobenih menic. Ugotovilo se je, da le menice pri Srbski trgovski banki eskomptiral veletrgovec Aleksander Gjurič iz Rume, katerega so prevarili trije seljaki, ki so kupili od njega žito in se predstavili z lažnimi imeni.

* **Umor vdove Čeh.** Kakor javljajo iz Splita, je tamkajšnje sodišče odklonilo predlog odveta dr. Brkića, ki je zahteval, da se Kosta Konstantinović izpusti na svobodo. Konstantinović, ki je svoj alibi dokazal, ostane torej v zaporu do končne obravnave o umoru vdove Čeh.

* **Kak bo mesec oktober?** Znani nemški meteorolog Josef Schaffner, čegar prognoze za preteklo leto so se v glavnem izpolnile, je podal za oktober naslednjo prognozo: »V glavnem lep in precej topel jesenski mesec do poslednjih dni, ki bodo že precej zimskega značaja. Lepi dnevi za lov!«

* **Defraudant iz Arada aretiran v Osijeku** Policijski ravnotejstvo v Aradu je obvestilo zagrebško policijo, da je neki Marton Polak na škodo aradske tvrdke »Patna« defraudiral 600.000 lejev ter baje pobegnil v Jugoslavijo. Za njim je bilo odredeno izsledovanje. Polak je bil prošli četrtek v Osijeku aretiran.

* **Poskusen samomor v Zemunu.** Kakor smo že v včerajšnji številki omenili, je v zemunskem »Hotelu Central« skušal izvršiti samomor Gjorgije Utješinović, častni švedski generalni konzul in podravnatelj Angleške trgovske banke v Beogradu (ne Jugoslovanske banke, kakor se je glasilo prvotno poročilo). Utješinović je prišel iz Beograda dne 29. septembra v Zemun, kjer je v »Hotelu Central« napisal pismo svoji ženi, v katerem jo obvešča, da je sklenil si vzeti življenje. Gospa je po prejemu pisma takoj alarmirala policijo ter pohitela v »Hotel Central«. V trenutku, ko je gospa prišla v hotel se je iz neke sobe zaslišal strel iz revolverja. Slučaj nesreče, je gospa z redarjem pohitela v dotično sobo, kjer je našla svojega moža v mlaki krvi. Utješinović je težko ranjen in najbrže ne bo ostal pri življenju. Motiv poskušene samomora ni znan.

* **Defraudacija na železnici v Mostarju.** Železniški blaginik Rudolf Beltram je v četrtek nenadoma izginil. Njegova odsotnost je vzbudila sumnje. Izvršena je bila takoj skontacija, pri kateri se je ugotovilo, da je Beltram poneveril 43.448 dinarjev. Za defraudantom je bila izdana tiralcica.

* **Volno in bombaž za strojno pletenje** in vsakovrstna ročna dela dobitte po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlu Prologu, Ljubljana, Stari trg 12, in Židovska ulica 4.

Ponos gospodinje

je lepo jedilno orodje znamke BERN-DORF. Dobi se posamezno in v kasetah pri

F. Cudev, Prešernova ul. 1

Predno kupite oglejte si naše blago in naše cene

VOIKA
nasproti MESTNEMU DOMU

* **Umor sodnega eksekutorja.** Kakor poročajo iz Kulen Vakufa v Bosni, je bil v sredo tamkaj na grozen način umorjen sodni eksekutor Mile Knežević. Ko se je Knežević v mraku vračal domov, so manoma priskočili k njemu trije moški. Eden mu je z velikim nočem prerazal vrat. Nesrečni mladenič je kmalu nato umrl. Policija je aretirala Vida Beraka in štiri njegove tovariše. Knežević se je bil zaradi neke devojke zameril Buraku, ki je najbrže iz osvete izvršil umor.

* **Tkanino »Eternum«** zahtevaj od trgovca, če si potreben »rpežnega perila« 178
* **Tetaji za strojeopise, slovensko in nemško stenografijo, knjigovodstvo, računstvo, slovenščino, srbohrvaščino ter nemščino se začne na zasebnem učnem zavodu Ant. Rud. Legata v Mariboru dne 4. oktobra in trajajo šest mesecev. Prospeki, brošure, Legat & Co., Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.** 1232

* **»PEKATEJE«** je danes vsakdo. Ali hočeš delati ti izjemo? Poskusi različne, saj je velika izbira in dobe se v vseh trgovinah.

* **Bolečine v zloeden, zaprtost, bolečine v črevesju, slabo prebavo, glavobol, blede, ličnost ozdravite naghitreje z naravno Franc. Jožefovo grenčico, ako spijete pred spanjem zvečer polno čašo Franc. Jožefove grenčice. Specialisti za prebavne bolezni priporočajo vsakomu to priprosto sredstvo. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecijalnih trgovinah.** 64

* **Za desinfekcijo, zlasti za časa nalezljivih bolezni je najboljšo sredstvo Sani-tol, ki ga dobitte v vseh lekarnah in drogerijah. Zahtevajte originalne steklenice!** 1329

Veliki-RUSKO-FRANCOJSKI FILM.

Iz Ljubljane
u— Holandski industrialci in finančniki v Ljubljani. Danes ob 11. dopoldne se pripelje z brzovlakom v Ljubljano na povratku z informacijskega potovanja po naši državi večja skupina holandskih industrialcev in finančnikov, pod vodstvom holandskega konzula g. Cernadaka, da stopi tudi tu v stik z gospodarskimi krogi ter se informira o naših gospodarskih razmerah. Domače gospodarske institucije, s katerimi bodo holandski gostje konferirali o aktualnih vprašanjih, jim prirede oficijelen sprejem. Za danes popoldne je projektiran izlet na Bled, za ponedeljek dopoldne ogled mesta in za ponedeljek popoldne ogled industrijskih naprav Zdrženih papirnic na Fužinah in v Vevčah. Ob pol 6. uri popoldne prirede holandski gostje v elitnem kinu »Matica« predavanje o svoji domovini, ki ga bo ilustriral krasen film. Na vlezaninimo prireditev se vpljudno vabijo vsi naši privredni krogi, zlasti pa interesi iz industrijskih trgovskih in drugih gospodarskih slojev ter državnou uradništvo. Vstop k predavanju je prost. Holandski gostje odpotujejo v terek zjutraj iz Ljubljane v domovino.

u— **Življenje in umiranje v Ljubljani.** Glasom zdravstvenega izkaza mestnega fizika-ta se je v doli ob 22. do 30. septembra rodilo v Ljubljani 46 otrok (24 moškega, 22 ženskega spola), umrlo pa je 10 moških in 11 žensk, skupaj torej 21 oseb in sicer: 6 oseb za boleznijo na »rču, 3 za prirojeno slabostjo, 2 za pljučnico, 2 za ostarelostjo, 1 za jetiko, 1 za rakom, 1 za vnetjem možgan-ske mrene, 1 za vnetjem črevesja, 4 osebe pa vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov. Izmed umrlih so tri osebe dosegle starost nad 70 let. Na nalezljivih boleznih so obbole-le 4 osebe: 2 na škrlatinki, 1 na legariju in 1 na davici.

u— **Češko svetovoclavsko žegnanje** se je snoči vršilo v prostorih Narodnega doma ob mnogobrojni udeležbi članov ljubljanske čl. kolonije in tudi ljubljanskih narodnih krogov. Večer, ki ga je priredila čl. obec je potekel ob koločih, raznih atrakcijah, godbi, spevu in plesu nad vse prijetno in animirano.

u— **Po zadnji poplavi** oškodovano prebivalstvo ljubljanske mesta v Trnovskem predmestju se poziva, da se zbere v torek, dne 5. oktobra ob 8. 30 dopoldne pred trnovsko cerkvijo ter se javi pri komisiji, ki bo popisovala škodo od hiše do hiše.

u— **Prule.** Naše želje je pred par meseci agilni gerentski svetov upošteval in popravi ceste prav lepo, za kar mu najlepša hvala. Tudi glede prišče se je nekaj naredilo. Še nekaj prosimo sedaj. Trg za drva je prenešen za vodo, kar je prav. S tem je tudi Karlovska cesta precej razbremenjena. Na vsak način je treba pa še malo regulirati cesto na vogalu Gruberjevega nabrežja in Prul, ker sedaj ni skoraj mogoče voziti tam. Ker je trg za drva sedaj ob Ljubljani, bi se ta novo popravljene del ceste prav dobro s težkimi voznji utr-

dil. Prosimo torej malo popravila in potem bomo popolnoma zadovoljni. Kostonjev nasad pred prulsko šolo pa trpi sedaj, da se človeku drevje smili. S kamenjem, poleni in koli se zbijajo mladice tako, da je vse postlano. Za tistih par dinarjev, ki vrže kostani, bi se pač ne smelo drevja tako grodo poškodovati!

u. — Rektorat ljubljanske univerze poziva g. Josipa Benčana, naj se nujno zgleda v pisarni rektorata.

u. — Jubilej dela. Danes praznuje g. Anton Zanoškar iz Rožne doline, kolar in izdelovatelj stavbnega ter opkarskega orodja pri tvrdki »Stavbna družba« v Ljubljani 30 letnico svojega zvestega službovanja. Jubileju iskreno čestitamo ter mu ključemo še na mnoga leta!

u. — Poročil se je včeraj pri Sv. Petru v Ljubljani g. Milan Hvala, revident direktor državnih železnic v Ljubljani z gđ. Franjo Kofenc, oficijantino direktorice v Ljubljani. Mlademu paru želimo obilo sreče!

u. — Pozor poplavlencem! Ljudje, oškodovani po poplavi so povedali razne predmete katere jim je od hiše ali iz stanovanja odplavila voda, dobili že nazaj. Na Viču pri županstvu pa se nanaja še dokaj raznih vrednosti, o katerih se ne zna, kdo je lastnik. Županstvo na Viču brani več metrov hrastovih in smrekovih drv, dalje več sodov zabojev, živinskih korit, nekaj škafov in čebrov, več vrat, več kosov ograj, mlze, lopate, motike, vile itd. Oškodovanci naj si predmete ogledajo, kajti marsikdo bo našel bržkone v tej zbirki svojo lastnino.

u. — Kolo jugoslovenskih sester Štepanja vas je nabralo Din 975.10 in iz društvene blaginje votalo Din 300, skupaj Din 1275.10 za nesrečne poplavlence Žiri-Polhovgradec. Znesek so izročile mestni blaginji. Društva, posnemajte to človekoljubno delo!

taclj radi prepovedanega povratka, radi motenja nočnega miru in radi vlačugarstva.

u. — Vino in pretep. Dva vesela ponočnjaka sta popivala predsončnim po raznih ljubljanskih gostilnah in kavarnah. Slednjič sta se domov grede na Mestnem trgu sprla in se pričela preganjati po Cankarjevem nabrežju. Skupaj sta skočila šele na Vodniškem trgu ter je dobil pri tem Vinko Š. precej težko poškodbo na glavi, prizadejano od nasprotnika z nožem. Poleg tega je prinesel domov še popolnoma strgane hlače.

u. — Nezgoda pri delu. Elektrotehnik Mestne elektrarne I. Klemenčič je bil dne 1. t. m. zaposlen pri napeljavi električnih žic v hišo Henrika Frazza na Prulah št. 4. Pri tem pa je bil tako nepreviden, da se je z desno roko dotaknil neizolirane žice, vsled česar ga je zgrabil električni tok. Posledica prijema je bila, da je Klemenčiča tok močno obžgal dlan roke in so ga morali z rešilnim vozom prepeljati v bolnico.

u. — Plesni krožek »Tabor« otvoril v nedeljo 10. oktobra ob 8. zvečer v veliki dvorani Kazine svoje redne plesne vaje. Odbor. u. — Klub esperantistov v Ljubljani otvoril v torek dne 5. oktobra v šentjakobski hiši tečaj za začetnike. Kdor se želi v štirinajsetnem tečaju priučiti velevažnega mednarodnega pomožnega jezika esperanta, naj se priklasi navedenega dne ob 19. uri. Učnina mesečno Din 15, za dijake 10 Din. 1907

u. — »Trgatev« pevskega odseka G. družstva v Rožni dolini danes 8. oktobra na Strelišču pod Rožnikom. Začetek trgatev ob 15. (3.) uri popoldne. — Ples. — Ker je Opleševalno društvo trpelo obutno škodo ob povodnji, ker so vsi njegovi hodniki raztrgani, naproša slavno občinstvo, osebno ljubljancem, da se v čim večjem številu udeležijo te prireditve, ter na ta način pripomorejo, da se napravljena škoda popravi. 1908

Iz Maribora

a. — »Slovenčeva« brca mariborskim najemnikom. O protestnem shodu mariborskih najemnikov, na katerem je bil kliktalni poslanec izvoljen, je prišel včerajšnji »Slovenec« s pravo barvo na dan in je postavil na laž izjave lastnega poslanca g. Vesenjaka. Dočim je g. Vesenjak povdarjal na shodu veliko ljubezen in naklonenost SLS kluba hišnim najemnikom in objubil tudi nadaljno podporo, trdi naenkrat včerajšnji »Slovenec«, da v Mariboru sploh ni več stanovanjske boje tako, da bo edina občinska baraka v Danjovi ulici že prihodnje jesen prazna. Tako brle »Slovenec« norca iz resolucije protestnega shoda stanovanjskih najemnikov in dokazuje, da je imel oni gospod prav, ki je na shodu opozoril na hinavsko politiko klerikalnih poslancev, ki na eni strani pošiljajo pozdrave brzojavke kongresom hišnih posestnikov, na drugi strani pa poskušajo govoriti na shodu stanovanjskih najemnikov. 840 strank, ki v Mariboru zamašajo lščejo primernih družinskih stanovanj, vsi premeščeni uradniki in deložiranci, ki nimajo strehe, za vsa vse je rešil »Slovenec« stanovanjsko bedo s tem, da jo je kratkoma spravil s sveta. Logično je sedaj samo še to, da se ukine stanovanjska zaščita in prepustijo proste roke hišnim gospodarjem, kakor si to žele hišni lastniki.

a. — Pasivnost mestne pilnarne. V zadnji seji mestnega občinskega sveta se je razpravljalo med drugim tudi o mestni pilarni, ki izkazuje veliko pasivo. Da je temu vzrok razvoj elektrike, to je razumljivo. Vprašanje je sploh, ali se bo pilarna v Mariboru še dolgo rednirala, posebno pa še, ker sta v Mariboru kar dve pilarni. Ena v režiji mesta, druga pa ima železnica. Obe pa izkazujejo veliko pasivo. Mestna pilarna naravnost veljasko! Zato bi bilo povsem umestno, ako bi se obe pilarni fuzijonirali. Priporočali bi, da sklepata v tem oziru kaj konkretnega.

a. — Slaba razsvetljava na koroškem kolodvoru. Že pred časom je bila vpeljana na koroškem kolodvoru prepotrebna električna razsvetljava. Toda to se je zgodilo le deloma. Povsem nerazumljivo nam je, zakaj se ni uveljavila po vsem kolodvoru. Dočim je peron razsvetljen jako dobro, so za ves kolodvor le tri svetiljke, ki naj bi razsvetljevale ves ogromen kompleks, na katerem se zlasti ponoči neprestano premika. Poleg treh električnih kandelabrov stoji še stare, jako drage helioforke. Zakaj se ne bi uveljavila enotna razsvetljava, ki je mnogo bolj ekonomska, poleg tega pa je električna razsvetljava tudi mnogo cenejša, kakor draga razsvetljava s helioforami.

a. — Ob šestih obletnici koroškega plebiscita priredi podružnica Jugoslovenske Matice v Mariboru v soboto, dne 9. oktobra »Einspielerjev večer« v dvorani »Uniona« v Cafovi ulici. Na dnevnem redu je slavnostni govor, pevske in glasbene točke. Prireditve se bo vršila ob prostovoljni vstopnini pri pogrnjenih mizah. Začetek ob 20. uri. Ime Einspieler je nerazdružljivo z zgodovino koroških Slovencev in njihove borbe za osvoboditev. Zato je Jugoslovenska Matica z veseljem sprejela predlog kluba koroških Slovencev v Mariboru, da se ob priliki letošnje obletnice vrši večer na čast borbi osvoboditvi prvobornemu proštu Gregorju Einspielerju tem bolj, ker je slavilec baš letos bral zlato mašo. Vabimo vse narodno čuteče Mariborčane, da se udeležijo te pomembne prireditve. Odbor podružnice J. M. v Mariboru.

a. — Za radio-prijatelje in amaterje. Iz današnjega oglasa dr. Lajnšica je razvidno, da je tehnika v radio-telefoniji že tako napredovala, da si lahko tudi nepremožni nabavijo radio-sprejemne postaje. Upamo, da se zanimanje za to lepo in najprimernejšo zabavo tudi v naši državi, posebno pa v Sloveniji, kakor v drugih deželah, razširi.

a. — Odgovor »Slovenca«. »Slovenec« z dne 1. oktobra je prinesel članek pod naslovom »Anabaptisti«, na katerega odgovarjamo: Dne 26. pr. m. je imela baptistovska cerkev v Jugoslaviji, ki je državno dovoljena, ne pa, kakor je »Slovenec« poročal, prepovedana, javen krst ob Dravi po obredih svoje vere. Imeli pa so krst zato, ker niso navajeni, da bi delovali skrivoma. K

Žrgovina F. MERSOL nasl.

se nahaja sedaj Wolfova ulica 5.

Priporočila veliko zalogo rokavic, nogavic za dame, gospode in otroke. Čipke, vezene, naramnice, svilene trakove, ženska ročna dela, volna, svila, bombaž. Predtiskarica. Ustanovljeno 1887.

slavnosti je prišel tudi predsednik cerkve Vacek Vinko iz Daruvara, ki je opravil sv. Krst v Dravi. »Slovenec« napada zopet po svoji stari navadi to cerkev, češ da je cerkev pohujšljiva in da zapeljuje otroke in jih vabi v svoje hiše, kar je popolnoma neresnica. Mislimo, da Kristus ni prišel ljudstva pohujšati, da ni zato pretrpel takih muk za človeštvo, da bi ga pohujšal, marveč je to storil zgolj za to, da spravi človeštvo na boljšo pot. Anabaptisti pa ne učimo drugega, kakor, kar so učili Kristus in apostoli! »Slovenec« pa naj dokazuje, če smo že kakšnega pohujšali! Mi le rešujemo pogubljene duše, pa nič drugega! Na dan z dokazi! — Južina Franc, zastopnik baptistovskega misijona.

a. — Samomori radi odpustitve iz službe. Včeraj popoldne so našli pasantni na Pobreški cesti na produ ob Dravi moško truplo, ki ga je navidezno naplavila Drava. Varnostni organi so ugotovili, da je utopljenec 33letni Trobenta Josip, železničar, stanujoč na Pobreški cesti 42. Okoli ust in na bradi je bil ves ožgan. Zdravnik dr. Zorjan je ugotovil, da se je nesrečnik zastupil. Pri njem niso našli ničesar, kar bi dalo sklepati na vzrok samomora. Sorodniki in njegovi znanci pa so izjavili, da je pokolnik že večkrat izjavil, da se bo usmrtil, ker je bil radi malomarnosti odpuščen iz službe.

a. — Najboljše čevlje »Karo« dobite v Mariboru, Koroška cesta 19 in d. 1. 10. tudi Alekzandrova c. 23 v trg. St. Černetič. 224

Iz Celja

e. — Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo za Celje in celjsko okolico. Gremilj trgovcev v Celju zamenjajo vsem gospodarskim krugom v Celju in celjski okolici, da uraduje referent zbornice v torek, dne 5. oktobra ob 8. do 12. popoldne v ravnateljski sobi Prevozne družbe d. d. (poslojpe carminarce).

e. — Celjske prireditve. Prostovoljna požarna bramba v Celju priredi v nedeljo, dne 10. oktobra, v prostorih Gozdne restavracije trgatev. Sodeluje celjska železničarska godba. Začetek trgatev ob 15. uri. Čisti dosedaj prireditve je določen za delno poravnava dolga pri nabavi gasilnega orodja. — Pod večšim vodstvom g. Černeta iz Ljubljane se pričelo v nedeljo, 10. oktobra, ob 19.15 sokolske plesne vaje. Vpisovanje se vrši eno uro pred začetkom poka. K vajam bodo pripuščeni samo člani sokolskih društev. — Danes obišče večje število planincev »Slemenjašev« iz Zagreba Mariborsko kožo na Pohorju, katero oskrbuje že od 26. septembra g. Makso Reš iz Celja. Slemenjaši pričakujejo udeležbe tudi od strani celjskih planincev.

e. — Ljudsko vseučilišče v Celju ima svoj redni občni zbor v ponedeljek, dne 4. okt. ob 20. uri v risalnici deške meščanske šole. Dnevni red je običajen.

e. — Tečaj »Brezalkoholne Produkcije« v Celju bo neprekinjeno v nedeljo, dne 10. t. m. Prijava sprejema »Brezalkoholna produkcija« v Ljubljani, Poljanski nasip 10.

Iz Trbovelj

t. — Intervencija pri velikem županstvu. Gerent g. Vodušek se je mudil včeraj radi raznih občinskih zadev, predvsem meščanske šole in plazovja v Hrastniku, pri velikem županstvu v Ljubljani.

t. — Imenovanja na meščanski šoli. Na meščani sta v Trbovljah Kristina Schuller in Adalbert Božič, v Hrastniku pa Milena Groznik-Karba.

t. — S seje krajnega šolskega sveta v Hrastniku. V četrtek popoldne se je vršila seja krajnega šolskega sveta. Sprejeti so bili sledeči sklepi: 1. Krajni šolski svet kupi en oral zemljišča (vrt in nekaj njive) od g. Ferdinanda Roša za stavbišče nove šole v Hrastniku. Prvotna cena je bila 250 tisoč dinarjev. Ker pa bo služilo zemljišče kulturnim namenom, je popustil g. Roš 25 tisoč dinarjev ter se je zemljišče kupilo za 225.000 Din. Načrti za novo šolo se poverijo stavbeniku g. Ročaku v Trbovljah. 2. Reši se več manj važnih zadev in se ugotovi raznim prošnjam glede popravila. 3. Ker je občina nakazala stanovanje učiteljici J. Čander v občinski hiši, se isto predlaga na stroške krajnega šolskega sveta. 4. V svrhu odvajanja vode iz hriba nad deško šolo ter odstranitve nevarnosti plazovja, se naprosi občina v Trbovljah, da nastavi stalnega delavca.

Nevo! Bombe smeja bo meta! danes nenadrihljv komik dični HA-HA-HAROLD LLOYD med posetnike filma »OSVAJAČ ZENSKA«.

Kino »Sokol« Trbovlje.

t. — Stanovanjski red za občinske hiše. Občina je izdelala za svoje hiše stanovanjski red, iz katerega posnemamo: Stanovanjce podeljuje županstvo s pismenimi odloki. Podnajemniki se smejo sprejeti samo s predhodnim dovoljenjem županstva. Občinske hiše ne stoji pod stanovanjskim zakonom. Občinski nameščenci in učitelji do eventualne druge odredbe ne plačujejo najemnine. Stanovanja se odpovedujejo obojestransko za prvi dan meseca vsaj 15 dni poprej, t. j. veljavna odpoved se mora izvršiti pismeno vsaj do 15. prejšnjega meseca. Stanovanje se mora izprazniti potem v času od 1. do 3. odpovednega meseca. V slučaju hudega zanemarjanja stanovanja, nemoralnega življenja najemnika ali podnajemnika ali prepirljivosti stranke se odpo ve isto takoj. Kurentno, pse in druge večje živali se sme imeti samo z dovoljenjem županstva. Županstvo ima pravico po svojem zastopniku brez napovedi vsak čas pregledati vse prostore stanovanj in se pre pričiati, ali se pravilno uporabljajo in če so v dobrem stanju.

t. — Obrtno-nadaljevalna šola v Hrastniku prične danes z rednim poukom. Dosedaj se je prijavila od približno 90 učencev in

Samo še danes!

BELA GOLGOTA

Grandiozni filmski umotvor Grozovite snežne lavine in strašna povodenj. — Obupni boj s pobesnelimi element. — Vse to je prikazano tako kolosalno, tako realistično, da ostane vsakemu gledalcu v neizbrisnem spominu. Najpše od najlepšega, največje od največjega, to je kritika navdušenih mnogoštevilnih obiskovalcev tega veličanega veličina, tega čudeža filmske tehnike! Do skrajnosti napeti dramatični momenti. Krasna vsebina, polna ljubezni in sreče, trpljenja in materinske požrtvovalnosti. Ne zamudite opledati si to najlepše filmsko delo, kar jih je dosedaj prinesla filmska umetnost.

Predstave danes ob: 3., pol 5., 6., pol 8., 9.

Pri vseh predstavah svira kompletni Jazz-band orkesier. — Predprodaja vstopnic od 1/11 — 1/21.

ELITNI KINO MATICA

uadnodbueši kino v Ljubljani. — Srečna mesta. Tel. 124

učenk v našem okolišu le polovica. Opozarjamo trgovce oz. mojstre, da naj takoj prilgase svoje vajence.

t. — Regulacija potoka Bobna. Rudnik v Hrastniku marljivo nadaljuje z regulacijo potoka Bobna. Takoj pri Lukmarjemem jez gradu obrane, da ne bo voda izpodjedala zemlje in spravljala v nevarnost rudniške železnice. Regulacija je zelo dobro izvedena pri orožniški postaji, kjer je Bobben ob silherni poplavi skoraj najbolj divjal in odnesel velike plasti zemlje s seboj.

t. — Novi studenci v Hrastniku so pričeli funkcionirati po zadnjem deževju. Kolikor se je dognalo, vsebujejo zdravo pitno vodo. Ker je levi breg Bobna v premikanju so izmenjavali nekaj vsakdanjega.

Sokol

Sokol I. prosi članstvo, ki še ni poravnalo članarine, da stori to še ta mesec, če le mogoče v društveni pisarni (dnevno od 16. do 19. ure). Obenem prosi vse brate in do brotnike, ki so objubili gnotno pomoč in so jim bile poslane položnice, da se istih poslužijo in nakažejo svoje darove. Posebno pa naj bo opozarjeno novo vstopivše članstvo, ki je dobilo položnice, da vplača zneske po položnicah, ker k njim ne pride inkasatinja. V slučaju, da je kdo založil doposlane mu položnice, naj se posluži splošnih, ki jih lahko kupi na pošti in vpiše na-

Svarilo!

Gospodična Justina Pavšer ni pri tvrdki Singer Bourne et Co. podružnica Celje nastavljena niti kot zastopnica, še manj pa kot učiteljica vezanja, ter opozarjamo cenjeno občinstvo, da nima pravice sprejemati naročil oziroma sklepati kupčije. Društvo za prodajo Singer šivalnih strojev Bourne et Co. podružnica Celje, Glavni trg 10.

1322

Javna zahvala

Podpisani si usojam tem potom izreči svojo iskreno zahvalo postajenačelnikom v Medvodah in v Ljubljani, ki sta mi povodom katastrofalne porodni hipno dostavila železniški voz in mi s tem pripomogla, da sem vsaj nekaj blaga rešil. Prišrna hvala pa tudi tovarni Union za pomoč in rešitev premočenega blaga.

Srečna hvala vsem, ki so na katerikoli način pomagali pri reševanju.

Fraue Jurčič posestnik in mlinar, vas Svetje 2, pošta Medvode.

1319

Vesela starost je druga mladost,

pa da jo uživam na vsak način, moramo pomniti, da v tej dobi želodec zahteva posebno postopanje, zahteva vpotreb-ljavanj: jedil, bogatih hranilnosti; lahkih in v največji stopnji asimilirajočih in slednjič tih, ki dovajajo organizmu dovolj moči.

OVOMALTINE

kocentrirana hrana, ki obsega glavne sestavine svežih jajc, sladkobe, mleka in kakao, zadošča popolnoma tem zahtevam. Vsebuje razen tega diastazo, to je tisti aktivni ferment, ki je na vsak način potreben popolni prebavi in sicer zato, ker je sama po sebi jed, ki se popolnoma asimilira, služi tudi za pomoč asimiliranju vsakega drugega vžitega jedila. OVOMALTINE je sploh najpopolnejše sredstvo, da se v senilni dobi obogatijo telesne sile.

Ovomaltine se dobi v vsaki apoteki in drogeriji po ceni:

100 gr 18'50 Din, 250 gr 36'25 Din, 500 gr 63'25 Din.

Zahtevajte poskusno pošiljatev, sklicujoč se na ta list, od

Dr. A. WANDER d. d. tovarna farmacevtskih in dijetetnih preparatov ZAGREB, Jurjevska ul. 37

Prof. dr. Zange

predstojnik vseučiliščne klinike za bolezni v vratu, nosu in ušesih

zopet ordinira.

Ljubljana, Bee'hovnova ulica 25/1

u. — Skladatelj L. M. Škerjanc bo spremljal v ponedeljek dne 4. t. m. v Filharmonični dvorani koncertnega pevcu Williamu Gwina, ki bo izvajal francoske, angleške in zamorske pesmi. Skladatelj L. Škerjanc je brez dvoma eden najnadarjenjših slovenskih komponistov, ki se je kaj uspešno uveljavil tudi kot dirigent orkestralnega društva Glasbene Matice. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

u. — Dva učenca, dobrih in ektrbnih starišev, pridna in početna, z ljudskošolsko izobrazbo odnosno nižje razrede srednjih šol, se sprejemata takoj v večjo kavarno v Ljubljani. Polze vs pri upravi »Jutra«.

u. — Društvo Soča poziva svoje člane, da se udeležijo pogreba pok. Josipa Hvale, ki bo danes popoldne ob pol 4. iz Bleiweisove ceste št. 9 na pokopališče k Sv. Križu. Odbor.

u. — Vinsko trgatev pevskega odseka Gospodarskega in izobraževalnega društva za dvorski okraj, ki bo danes, dne 3. oktobra v prostorih kleti restavracije Zvezda, bo prekosila vse enake vrste. Ze sprevidi, ki se bo pomikal po dvorskem okraju okoli 17. ure, bo nudil radovednim gledalcem dovolj zabave, kaj pa šele trgatev sama. Zato vsi v Zvezdo in sicer v splošne prostore!

u. — Otvoritevna predstava v Sokolskem domu na Viču, določena za danes, je vsled nesrečne poplave preložena na poznejši čas u. — Bivšim Preporodašem. Vse absolvente srednjih šol, ki so bili vsaj eno leto člani srednješolskega društva »Preporode« in ostali zvesti društvenemu programu, vabimo, da prijavijo svoj vstop v starejšinsko organizacijo »Preporoda«. Prijavnice se dobe v društvenem prostoru Tomanova ulica 3. dnevno od 11. do 12. — Odbor.

u. — Društva obveščamo, da pri eventualnih prireditvah sodelujejo po dogovoru društveni tamburaški orkester »Edinosti«.

u. — Izbor. društvo napr. mladine »Edinosti« v Ljubljani vabi vso napredno mladino (posebno novince!) ki se zanimajo za tamburaško glasbo, da se osebno prijavijo pri načelniku v Gajevi ulici št. 2. I. nadstropje (Dijaška kuhinja »Domovina«). Prijave se sprejemajo vsak večer od 8. do 9.

u. — Dramska sekcija »Zveze demokratiške mladine Edinosti v Ljubljani«, vabi vse članstvo, ki je vpisano v sekciji, oziroma ki bi hotelo na novo pristopiti, da se udeležijo občnega zbora, ki se bo vršil v ponedeljek dne 4. oktobra ob 7½ zvečer v društvenih prostorih. Prosimo točnost!

u. — Mestno središče »STM« v Ljubljani priredi danes izlet v smeri proti Šmarni gori. Zbirališče ob 13.30 pred kavarno »Evropa«. Vabljeni tudi člani iz društva »Trenost«. — Odbor.

u. — Drobna policijska kronika. Kronika beleži zopet nekaj slučajev malih nezdod, povzročenih po neprevidnih voznikih. Predvčerajšnja noč je bila v splošnem mirna in so stražniki imeli opravka le s posameznimi preveč vinsko navdahnjenimi ponočnjaki. Razglašena pasjega kontumakca nekateri nikakor nočejo upoštevati, zato dobi va policijska direkcija sleherni dan prijave, v katerih se nanašajo lastniki psov, ki puščajo na cesto pse brez nagobčnikov. Včeraj je bilo prijavljenih radi prestopka kontumakca zopet 6 oseb. Polcija je prelela tudi več ovadob o nepoštenosti posameznikov, ki spravljajo domov naplavljenepredmete. Izvršeni je bilo dalje več are-

Že davno priznana in poznana največja in najceneljša izbira moške in ženske konfekcije je samo pri

O. Bernatovič

Iz življenja in sveta

Dunajski intermezzo

Bivši cesarski Dunaj postaja središče Panevrope. Toda kako? Tujec bi se zelo zmotil, če bi mislil, da Dunaj nori za Panevropo in se bogve kako trudi za kongres, ki se začne 3. in bo trajal do 8. oktobra. Milijonsko mesto živi in bo živelo še dalje svoj način, svoje pestro življenje.

Pripravlja se na zimo. Skladovnice drv in premoga zastavljajo osebni promet. Izložbe prikazujejo zimsko oblečo, na cestah srečaš stare kočulice, ki tekmujejo z novimi. Vreme se je prevrglo. Zadnji ponedeljek je pokopal lepo poletje. A Dunajčani so se lepo poslovili od solnca. Trdovratno so prirejali zabave na prostem, polnili vrtove kavarn in restavrantov. Prater je bil že pred tednom dni kakor živ Babilon. Vse si našel tam, česar si je moreš želeli.

Orjaško kolo se vali v belorodeči svetlobi v noč, gordol - železnica vrešč, godba desetih vrtiljakov ubija krik cirkuskih jezdecov, šum radovedne množice duši hudomušne pogovore in nad vsem dirindajem se preliva pisana svetloba tisočerihi žarnic. Pred cirkusom te povohata dva velika slona. Podobno je pri avtomatih, ki ti ob poti porajajo skomine. Pijače dobiš in mesenih jedil in slaščic: tu šele razumeš, čemu so prazni restavrant in kavarne. Poln je tudi avtodrom, kjer se naučiš voziti avtomobilček, pač le za vožnjo pod električno mrežo, a vendar si lahko vesel. Gospodje in dame... namerno trčenje je kaznjivo! A Dunajčan hoče tresti svoje in tuje živce. Vrtiljak, ki ni vratolomen, mu ni všeč. Zato na konje ne gre, čeprav skačejo kakor živi; Dunajčan in še bolj Dunajčanke gresta v dvetretjinsko ponvico, ki leti po zraku kot zmaj. Ali pa gresta v sredobežni hodnik, kjer med vrtenjem vsak gost odleti na drugi krog ali pa pobira svoje kosti med blazinami. Muzeji in vsiljivi kino so za mirne ljudi, veselji oder za elito. Gostilne se rešujejo le s plesom. Prednjači pa »veseli kmet«.

Prošla sobota in nedelja sta bila za Dunaj polna dogodkov. Sprevod katoliških fantov (Jungesellen) je krožil zvečer in še drugo jutro, tako dolgo in klavirno, da je zadel ob Schutzbund in povzročil spopad, v katerem je bilo več ranjenih. Dokazano je, da so bili pri »mladenčih« hackenkreuzlerji, ki vedno radi motijo. Sport je pripravil v nedeljo žensko manifestacijo v praterskem stadionu. Težke atletke so nosile kole, druge pač svoje orodje in Dunajčani so držali svoje hlače, da jim ne bi zbežale po stegnih. Vse pa je presenetil izid nogometnih tekem, ker je Bac premagal mo-

Sebastian Castellion

nasprotnik Calvina in njegovega verskega terorizma, švicarski apostol svobodne misli, kojega štiristoletnico rojstva so proslili mesec slavili v Švici.

Mme Saharova,

pevka, ki je zabavala diplomate v Ženevi s svojim petjem.

štvo Rapida in so bili stari prvaki sploh povsod tepeni. Pardon! V inozemstvu so zmagali, Wac je premagal Barcelono in dobil srebrni pokal. Zato je Dunaj tiho upal, da premaga Avstrija v torek Čehi, toda vsi listi so pisali previdno, pesimistično.

Kongres Nemškega sociološkega društva je bil glavni ponos starega Dunaja. Govor predsednika republike dr. Halnische na listi ponavljali kakor papige. Besede o pravni enakosti in gospodarski neenakosti ljudi so porabili žurnalisti za odgovor Panevropi. Grof Coudenhove jih je bil povabil v hotel Imperial in razlagal Panevropo oziroma priprave za njen kongres, ki se ga udeležijo tudi Slovenec dr. Hilfan iz Trsta. »Der Tag« piše, da je ta pokret lepa stvar, a škoda, da ne vzame v program borbe za gospodarsko enakost. Vojne, pravi, se danes ne bojimo, a drugo vojno vodi Morgan, ki z enim prstom peha cele države v bedo.

Dunaj je pač mesto, ki ima vsak dan priliko opazovati gospodarski boj. Skandali v bankah so običaj, ki vodijo do koncentracije denarstva pod Länderbanks. Posamezne stavke od gledaliških uslužbencev do elektrotehnikov trajajo in se ponavljajo. Vse se tu rešuje po kompromisu, kakor bi šli mimo slučajne nesreče. Posebno v ponedeljek so avtomobili vozili čez ljudi, kakor za stavbo. Edino zaveda slavne kolonije Oberau pri potoku Reka še traja, ker so se delavci — brezposelnj pač — utrdili, da tam prežive zimo. Polcija jih še oblega, bolj kot nesrečno pošto hranilnico ali pa Centralno banko.

Brez uspehov pa tudi Dunaj ni. Prva vesela novica mu je povratek dirigenta R. Straussa, ki bo poleg ravn. Schaika sodeloval v operi. In Piccaver je tu, Jeritza, Lehmannova, nove zvezde so tudi že. Tudi Kubelik je koncertiral. Zdaj še ni bilo posebnih predstav, nič novega. Zato je novi oder »Das Freie Theater« zbudil precej zanimanja. Igral bo največ v predmestjih. Pravi ljudski oder to ni, a boljše je, da dobe predmestja to kakor nič. Kmo že ne vleče, ker ni novih stvari, a po »Potemkinu« si človek ne želi šundov. Po vseh znakih in skrbih za zimsko kulturo, sem prepričan, da bo Dunaj res zimsko središče. Ko bi le tako drag ne bil! Stanovanje dobiš le v hotelu, a potres smo čutili tudi tam.

Resni Dunajčan, ki je preživel največ veselih in vedrih ur, se ti zamisli v tem življenju Kaj banke, ki propadajo! Mar mu nogomet in kino in pomarelen 100dinarski bankovci. Dunaj rešuje bistvo, postaja znanstvenik. Zato ima novi Dunaj nove junake in se jih žalostno spominja. Mislim na slavnega biologa

dr. Kammererja, ki je izvršil v planinah samomor. V Ameriki je bil znan kot univerzitetni predavatelj, Moskva ga je pozvala na odlično mesto, doma pa ni našel nikogar.

Tako je na Dunaju Panevropa in nova vlada prihajata z jesenjo. Dne 29. septembra.

I. Gr.

Iznajdljiv poet

Kaj zvijačni Odisej in Galvani s svojimi žabjimi kraki, kaj Leonardo s svojimi fantazijami o letalu — skrijte se vsi trije pred nedosežnim in nedoseženim Gabrijelom d'Annunzijem! Kajti veliki laški poet je, kakor baš čitamo, stopil pred javnost z novo iznajdbo!

Gabriele ni namreč iznajdljiv šele od včeraj, nego se šteje v to kategorijo dvonožcev že par decenijev. Njegov univerzalni duh je pred mnogimi leti pogodil neko novo toaletno vodo, ki jo je krstil na blagodnečo ime »Aqua Nuncius«. Žal mu njegova iznajdba proti pričakovanju ni prinesla nikakega cvenka. Nekj veliki londonski trgovec s parfemi, ki mu je d'Annunzio poslal vzorec svoje tekočine, jo je kratkoma odklonil, češ da je iznajdba — brez slehernega duha... Pozneje je Gabriele iznašel v svoji vili Settignano pri Florenci neko skrivnostno kolo, ki bi se baje dalo s pridom porabiti pri avtomobilih. Toda že pri prvem poskusu se je kolo razletelo na tisoč koscev, in sicer s takim truščem, da so se psi, kure in race razbegle na vse vetrove. Tretja iznajdba.

o kateri pa se ne čuje nič pobližjega: našel je neko posebno srebrno zlitino, v katero je vlijel razne kopije antičnih vaz. In sedaj javlja Fama, da so se vodijo di Monte Nevoso posrečile kar hkrati tri velepomembne iznajdbe, namreč način pripravljanja treh novih vrst žganja. D'Annunzio je nove iznajdbe tudi že krstil; eni je dal ime »La Coiffuccia«, drugi »Ceresella brata Ginepra«, tretji pa »Mentuccia brata Silvestra«.

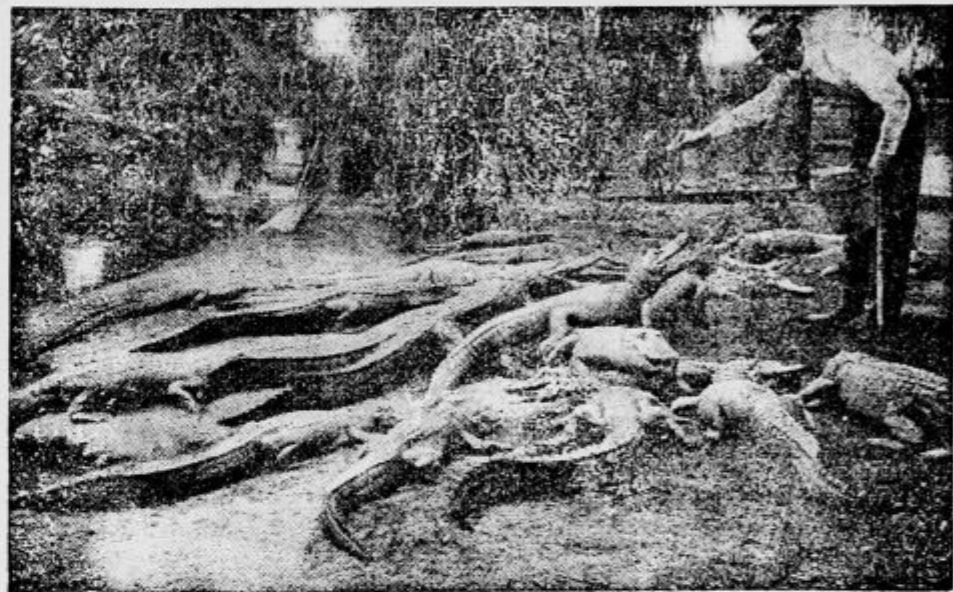
In pri vsem tem je D'Annunzio abstinent!

Solčne pege, zdravje in še kaj

Meteorologom in politikom, pravi francoski astronom in filozof Charles Nordmann, bi bila umerjena kaj kratka karijera, če bi ljudje imeli malo več... spomina. Ker jim ga pa očitno primanjkuje, se ne zmislijo, da bi primerjali razmerje med obljubami in dejstvi i politikov i vremenoslovcev.

Pa pustimo politiko v stran, na tem mestu pač ni prostora zanjo. Utegnilo bi tudi biti nevarno, kajti z gospodi od politike se ni dobro šaliti. Toda meteorologi prenesejo že več, ker morajo; kadar so na koncu svoje modrosti, pa pridejo na dan s solničnimi pegami, ki so že nekaj časa sem njih poslednje pribežališče...

Kdo se več ne spominja, da so vremenski preroki pred letom dni z vso resnostjo napovedovali izredno ostro zimo? Izkazalo se je baš nasprotno.

Krmljenje aligatorjev

Anglež H. J. Campbell si je uredil v Los Angelesu (Kalifornija) in v Hot Springsu (Arkansas) pravcate farne, na katerih redi celo čredo aligatorjev. Posel mu neše dobre dobičke; povpraševanje po aligatorjskih kožah in njegovih zobeh je tolikšno, da mu skoraj ne more ustreči, čeprav ima na svojih posestvih preko 500 glav to ostudneoolazni. Naša slika prikazuje Campbella pri krmljenju aligatorjev.

Sličice iz Sahare

Tuareški plemič (iz okolice Tamanraseta, gorski masiv Hager), oborožen s sulico in ščitom. Spodnji del obraza mu zakriva neke vrste tančica, nazvana »lithame«.

Tamanrasetska plemkinja Dassina, ena najodličnejših tuareških »dam«, igra na »im-zad«. Imzad so nekake gosli, ki si jih Arabci napravljajo iz izdolbenih čutar, prevlečenih s kožo, preko nje pa so razpete strune. Kot roč »simzada« služi primeren kos veje, takisto je tudi lok napravljen iz surove palice.

Predzgodovinske najdbe na Češkem.

Na Češkem so že pred dvema letoma odkrili v okolici Vistonic velikansko ležišče še dobro ohranjenih mamutovih okostij. Ležišče je največje te vrste na vsem svetu; razteza se v dolžino malone 6 kilometrov. Dozdaj je bil raziskan šele mal del ogromnega materiala, prilično 50 kvadratnih metrov. — Na sliki spredaj: čekani, zadaj: kosti mamutov. Na levi grof Begouen, profesor prehistoričnih ved na filozofski fakulteti univerze v Toulousu (Francija), ki se že dlje časa mudi v Vistonicah; na desni dr. Absolon, profesor praške univerze in ravnatelj brnskega muzeja, ki je odkril mamutova ležišča.

Vladimír Lovstík:

Ob uri duhov

Moj prijatelj Matevž hrani v svoji knjižnici nekatero stvar, ki se tebi, duša krščanska, o njej niti ne sanja. Nedavno tega mi je v znak izredne naklonjenosti posodil črne bukve. Zanimal sem se zanje, ker jih je tolikanj hvalil, da so veliko bolj »gvavtne« od Kolomonovega žegnja; z le-tem (v Uhlívevi izdaji) sem namreč že poizkušal srečo, pa nisem imel uspeha, vsekako ne toliko kakor gospod založnik...

Po mnogih zakletvah, da jih ne bom zlorabljal po nemarnem, je Matevž privlekel svoje črne bukve »ad Cauponom Ficarium« (navadni zemljani zmerjajo to shajališče zaslužnih čarodejcev in nadebudnih adeptov s »Figabirtom« ali pa celo s »Figovcem«, kar je glede na domaćino junaška pleča neumesten izraz). Razpoloženje je bilo večerno-mistično, ura čedalje bolj pozna in Matevžev uvod v magijo temeljit kakor le kdaj kateri. Pomnil, da je veliko in prepričevalno govoril o »dimenzijah«. In res: ko je Caupo Ficarius hvaležno zaklenil vrata za nama, sem čutil, da plavam nekje na meji med sedmo in osmo...

Pogoltnila me je ljubljanska noč, ona

iz najbolj tožnih letošnje jeseni. Megla je bila tako gosta, da bi si je bil urezal kos za spomin, če bi bil imel pipec pri sebi. Tako pa sem stisnil črne bukve pod pazduho in sem jo neustrašeno urezal po razkopani Tavčerjevi ulici, s pol glave zamišljen v uganko, kdo bi neki utegnil biti ta neznan Tavčer, ki ga je ovekovečil naš vrli magistrat, z drugo polovico možganov pa zamaknjen v Matevževe formule za klicanje duhov, ki so mi čudno vztrajno silile na um.

Niti malo nisem slutil, da učinkujejo reki črnih bukev tudi tedaj, ako jih samo v mislih ponavljáš. In vendar je bilo tako. Komaj sem dospel na Trg kralja Petra, že sem spoznal, da nekaj okoli mene ni v vsakonočnem redu. Megla pred sodnijo je bila polna skrivnostnega utripanja in snovanja; tam, kjer je sredi prijaznega nasada nekaj strašila ponočnjake debela glava Franca Jožefa in kjer jih straši že nekaj tednov podoba dvornega svetnika Miklošiča, so švigale breztelesne sence; ko sem se oprežno približal, sem tudi začul dramatski razgovor njihovih glasov.

Ura pri Franciskanih je modro udarila pol ene...

»Ura duhov!« sem pomislil. »Nu, lepo sem naletel s črnimi bukvami.« Jadreno sem skočil na mehka tla za živo me-

jo ter sem začrtal okoli sebe »ris«.

In že sem obstal kakor vkopan. S kraja, kjer sem bil, se je odpiral mojim očem razgled na pozorišče pošastnega sestanka. Ali je bilo mogoče? Pred spomenikom je razjarjeno stopical starec v avstrijski maršalski uniformi in žugal s pestjo proti podstavku, s katerega je svetil Kosov umotvor v jesensko noč. Po obrazu, ki je nalikoval glavi degeneriranega šimpanza, po razdeljeni bradi, po izbritem podbradku in še po marsičem sem ga spoznal...

»Also was ist denn das, mein lieber Hofrat!« je krehljal naš bivši »presvitli cesar« z vsem poudarkom užaljenega veličanstva. »Kommen Sie gleich herunter von meinem Postament oder nicht? Und wohin hat höchstunser Kopf huldvollst zu verschwinden geruht?«

Odgovoril mi je jok — kaj govorimo o joku! Če plaka krokodil, mora biti strašno poslušati, a kadar joče cesarski hofrat, je še strašnejše, tega sem vam porok jaz...

Zagledal sem ga, kako se je obupno vzpenjal ob visokem podstavku in majal svoj doprni kip.

»Majestät!« je hropel med tem jalojim prizadevanjem, »jaz nisem kriv... Če bi bil slutil, da bom kdaj izpodrinil svojega presvetlega vladarja! Tako do-

ber patriot sem bil, Majestät, tako vnet služabnik, izvolite se najmilostljiveje domisliti... Jaz nisem kriv! Kdo mi je storil to? Ali sem zato spisal »Primerjalno slovnico«?...«

Vse majanje je bilo zaman. Kámena glava gospoda dvornega svetnika je vztrajala na svojem mestu, kakor vztrajajo vsi sledovi zlih dejanj...

Toda cesar in Miklošič nista dolgo nadaljevala razgovora. Brez glasu je pravevil po asfaltni cesti velik avtomobil in se je ustavil tik zraven mene. Zdel se je ves iz stekla, prozoren motor je tekel pod prozorno čepo in tudi soferju in potniku se je poznalo na prvi mah, da prihajata z onega sveta. Potnik, častiljiv starec v uniformnem plašču, z dolgo belo brado in s šajkačo na glavi, se je nagnil proti meni:

»Čui, sinko,« je vprašal srbski, z resnim, čeprav osuplim glasom, »ali ni to moj trg?«

»Moj trg?« sem pomislil v hipni zmedbi. »Njegov trg? Kako njegov? Kdo bi utegnil biti? Tako znan se mi vidi...«

A baš tedaj se je začelo z Dunajske ceste trkanje dveh sabelj ob tlak in petje dveh mladih veselih glasov:

»Čika Pera jaše na magarcu!«
Franjo Josip jaše na magarcu!
In komaj je zadonela ta pesem do

nas, že sta izginila presvitli cesar in gospod dvorni svetnik, kakor bi trenili...

Tedaj sem se spomnil, kdo je starec v avtomobilu. Črne bukve so mi pale izpod pazduhe na tla. Z rokami ob hlačnih šivih (to je bilo prvo, kar mi je prišlo na um) sem radostno odgovoril:

»Da, kralja Petra trg. Vaš trg, Veličanstvo!«

Čika Pera, ki je tisto noč prevozil doigo pot od Oplenca do Ljubljane, da bi videl svoj trg, pa je zamišljeno zmajal z glavo in vprašal:

»A čigav je ta spomenik? Moj ni, kakor vidim.«

Mar bi mu bil utajil trg in vse! Pa se mi je zareklo, čeprav me je že tisti mah obšla rdečica:

»Do prevrata je bil Franca Jožefa, cesarja. Nedavno so nanj postavili Miklošiča.«

»Na mojem trgu? Kdo je bil ta Miklošič? Velik revolucionar? Jugoslovenski patriot?«

»Him... revolucionar baš ne. Učemak je bil. Patriot tudi, čeprav ne jugoslovenski...«

»Kakšen pa?«

»Avstrijski, Veličanstvo... Ne sodite ga prebudo: bil je avstrijski patriot kakor svoje dni vsi dvorni svetniki brez razlike materinega jezika...«

Taisti preroki so zatrjevali, da bo letošnje poletje nenavadno hladno — in zopet so se uresili. Pa so se izgovorili na solnčne pege in domovina je bila spašena.

Solnčne pege so čudna zadeva. Veliko se je že o njih pisalo, a vendar vemo danes toliko kakor poprej. Ena pa je, kar danes z gotovostjo vemo o njih: da vplivajo solnčne pege na naše zdravje in posebe na razmere v krvnem obtoku. Ne verjameste? Takoj vam hočemo dokazati.

Na zemeljski površini krožijo brez prostanka električni toki, ki jih kaj lahko dokažemo s pomočjo galvanometra. Ti telurini toki, kakor jih fiziki imenujejo, so zlasti dobro znani telegrafistom; od časa do časa namreč izpreminjajo svojo napetost. Te izpremembe v zemeljskem toku povzročajo v naših telesih, ki so z zemljo v neposrednem stiku, indukcijske toke. Njih posledica se občuti v krvnem obtoku; kri namreč pod njih vplivom izgubi na svoji prožnosti. Dokazano pa je, da je intenziteta telurinih tokov in njih izpreminjanje direktno podvrženo vplivu solnčnih peg. Kadar je solnte brez peg, je jakost teh tokov razmeroma majhna, kadar pa se opažajo številne pege, so toki močnejši. Tako se dostikrat zgodi, da je baš vsled solnčnih peg nemogoče brzojavljati po podmorskem kablju.

Konkluzija: Če je komu nekega dne počilo prevročje srce, se je nesreča zgodila zavoljo tega, ker takrat solnce ni imelo peg; če je kak arteriosklerotični tiran vzlic vsem zdravniškim prognozam še dolgo mesece potem, ko bi bil že davno moral umreti, tlačil zemljo v nadlego svojih podložnikov, so bile zopet vzrok usodne solnčne pege, ki so blagodejno vplivale na njegov krvni obtok in mu podaljšale njegovo življenje...

Vitezi nagega telesa

Samoten ljubitelj narave je letos poleti pri sprehodih vzdolž Baltiške obale ali skozi berlinska jezera lahko srečal popolnoma nage skupine moških, otrok in žensk. Solnčili so se, kopali, telovadili, kuhali — in vse to brez kopalne obleke in tudi brez figovega peresa. Pojav tujca na te ljudi ni navadno povzročil nobenega razburjenja. Samo, če je kdo prodajal preveč svoja zija, so ga vljudo opomnili, naj se pobere ali pa — tudi sam popolnoma slede. Nemci so temeljiti in ne napravijo nobene stvari brez filozofskega vzroka. Njihove družbe golih obstoje iz pristašev »Zveze prijateljev solnce« ali iz borcev za luč, kakor se sami imenujejo. Bencinski smrad in premogov dim zakrivajo solnce človeku in kvirajo človeku zrak. V temnih sobah, v težkih zaprašenih oblekah izgube ljudje vid in sluh ter postanejo neokretni in bolehi. Obleke prikrivajo grda umazana telesa, krive noge, grde trebuhe. Človeštvo nazaduje, zato mu je treba priliti čvrste krvi.

Današnje sportno navdušenje, neglede na žalostne posledice pretraviranja, je naučilo javnost ceniti zdravo in zadržano polt. Medicinski dokazom so se pridružili napovedi tudi estetski. Če bo nepokrito telo izpostavljeno tujim pogledom, so dejali, bo vsakdo skrbel za njegovo zunanjost, kakor skrbi sedaj za zlikane hlače. Oživila bo na ta način doba harmoničnega razvoja. Prijatelji solnce so se pričeli gibati že pred vojno, a so se zbirali le na tihem. Nešteto krat so morali plačati globo, ker so jih naznanili razžaljeni opazovalci na skrivnem. Zadnjič so morali plačati v Nürnbergu člani gole družbe po 15 Din globo, ker jih je videla neka stara devica 900 metrov na daleč s kulkom. Bavarska je bila vedno klerikalna, a hinavec ne manjka niti v rdeči Saksonski. Pretečeni mesec so se pritožili kmetje iz okolice Lipskega, da telovadi družba 31 prijateljev luči na posebnem ograjenem telovadišču. Nihče sicer ni videl skozi visoki plot, a kmetje so vse eno občutili to, kar se je godilo za visokim plotom, kot »sirovo razuzdanost«. Sodnik je obsodil prijatelje luči na 10 do 20 mark globo po osebi; ta odlok je ovrгла še druga instanca.

Kljub vsem preganjanjem pa se vedno bolj množi število »Solnčnih zvez« po celi Nemčiji. Cela organizaci-

ja obsega zdaj že 26 društev (4 so v Berlinu); v celem pa je v njej včlanjenih okoli 100 skupin nagih telovadcev in kopalcev. Zveza izdaja tudi več krasnih ilustriranih listov, ki propagirajo tako gibanje na prostem. Posnet je bil tudi len film »Otroci solnce«, ki pa se v marsikaterem kinu ni mogel izvajati, čeprav ga je cenzura dovolila. Tega pa je kriva samo nesrečna nemška politika. V zadnjem času se je namreč pokret razširil tudi med republikansko mladino, med člani črno-rdeče-zlate trobojnice. Poprej pa so bili pristaši solnce le izključno desničarski nacionalisti, takozvani »völkische« in »stev-toni«. Njih organizacije so obenem protikrščanske in v svojem antisemitizmu sovražijo celo »židovsko oboževanje sramotnega križa«. S tem hočejo obnoviti starogermanski poganski kult groznega Odina in solnčnega Baldurja. Goje moč in junaštvo ter lepoto golega telesa, da bi postali vredni »starih Germanov«. Pri procesu morilcev ministra Rathenaua so kazali sodniki fotografije popolnoma nagih »Tevtonov« in »Tevtonke«, ki so plesali »solnčni ples«. Pokret bo seveda pridobil na pomenu, če bodo njegovi člani opustili politiko. Mogoče bodo sčasoma tudi pri nas obnovili nekdanji kult groznega Peruna, boga bliska in sijočega solnčnega Svaroga. Tedaj bomo pri slavnostih slisali prednosti veroizpoved Prešernovega Črtomirja z drugačnim navdušenjem, kakor to dela današnja šolska mladina.

Če potuje minister inkognito

V čeških listih čitamo sledečo počuno in zanimivo zgodbo: Na Češkoslovaškem je običaj, da se poravnava davki potom čekovnih nakaznic. Ali čisto se zgodi, da davkoplačevalec ne ve prav, kaj davkarja od njega zahteva, in se mora iti informirati na najbližji davčni urad. Tako je nedavno prišel v bližnji zadevi neki gospod na finančno direkcijo v Opavi. Prišel je nekam zgodaj, zakaj uradniki so bili baš sredi pogovora o dogodkih prejšnjega dne in so šele počasi prihajali v urad. Gospod je nekaj časa potrpežljivo čakal, končno pa ga je potrpežljivost minila. Potrkal je na okence in pomolil uradniku listič s prošnjo, naj mu razloži, za kakše davke gre. Toda uradnik, ki mu očitno ni bilo všeč, da ga tako rano motijo stranke pri »delu«, se je razjezil: »Mislite, da sem jaz samo za vas tu? Počakajte! Kadar bom imel čas, vam bom pa dal informacije.«

Ali stranka ni bila baš pri volji, da bi še dalje čakala. Gospod se je vljudo poslovlil in se napotil naravnost do predsednika deželne finančne direkcije in se dal najaviti kot — finančni minister dr. Engliš! Minister je bil namreč inkognito prišel na obisk k svoji sestri, ki stanuje blizu Opave. Sestra pa je brata naprosila, naj uredi stvar z nerazumljivim ji čekom.

Razgovor ministra s predsednikom finančne direkcije je bil kmalu končan. O njem je prvi zvedel uradnik, ki je malo prej nahlulil neznanega gospoda. Imel bo sedaj pač dovolj časa razmišljati, kako je treba postopati s strankami.

Lobanja pračloveka

Iz Batavije prihaja presenetljiva novica. Nekemu profesorju se je baš posrečilo najti na Javi popolno in dobro ohranjeno lobanjo Pithecanthropusa erectusa, predpotopnega človeka.

Ta vest je vzbudila v vrstah antropologov razumljivo senzacijo, seveda pa tudi velik dvom. Prva slična vest se je pojavila že sredi 90. let prošlega stoletja, ko je naletel Dubois pri svojih izkopavanjih na Javi na ostanke lobanje, predstavljajoče prehod od opice k človeku.

Suknje in raglane

iz prima angleškega težkega double sukna, dežne plašče za gospode ter pelerine za dečke dobite po najboljšem nakupu pri trvdki

Drago Schwab. Ljubljana

veku. Tega človeka je Dubois krstil za Pithecanthropusa erectusa. Pozneje se je podala na Javo ekspedicija pod vodstvom vdove nemškega zoologa profesorja Zelenke in posledica te ekspedicije je bila, da so se skoro vsako leto na novo pojavljale vesti o najdbi pračloveške lobanje. Niti ena izmed teh vesti pa se ni izkazala za resnično. Tako je tudi nemogoče kontrolirati, če je sedanje poročilo popolnoma točno. Če pa je res, kar se govori in piše, potem je napravila antropološka veda nedvomno velik korak naprej.

Petdnevni teden pri Fordu

Fordova družba v Detroitu je uvedla teden s 5-dnevnim delavnikom. Delavci delajo tudi sedaj po starem, t. j. po osem ur na dan in ta preureditev dnevnega časa ne škoduje podjetju čisto nič, ker je produkcija prav tako velika, kot je bila prej in niti v najmanjšem ne zaostaja za produkcijo zadnjih let. Ford namerava izplačevati delavcem še naprej dosedanje mezde, vendar pa si pridržuje pravico, da bo delavcem, ki zaostajajo v delu, nekoliko skril prejemke.

Fordovi delavci delajo s trakom, to je racionalno izkoriščajo vsak pregib in ne izgubljajo na ta način niti sekunde časa.

Moda in jetika

Norveška narodna zveza za pobijanje jetike je imela nedavno svoj letni občni zbor v Oslu, in zdravnica dr. Ingeborg Ohs je poročala na sestanku o nedostatkih modne ženske obleke. Dejala je, da so sedanje lahke noše jako nezdružljive in naravnost nevarne. Ženske se večkrat prehladijo. Radi tega napreduje zadnja leta jetika tudi med krogi, kjer je prej ni bilo. Zdravnica je predlagala zvezi, naj nastopi proti prelahki obleki, ki povzroča večkrat smrt pri mladih ženah. Vendar je zveza odklonila ta predlog. Več zdravnikov je namreč naglašalo, da so postale ženske vsled lahke obleke bolj utrjene in so manj razpoložene za jetiko. Če sta izginila steznik in spodnje krilo, je to le koristno za zdravje. Ne sme se pa seveda pretiravati: ženske hlače so ob mrzlem vremenu zelo umestne. Tega mnenja je bilo več pristajašev, pa tudi nasprotnikov ženske mode. Prof. Knut Hagher je priznal, da se širijo zadnja leta ženske bolezni, ki utegnejo nastati kot posledica prehlajenja pri njih, ki hodijo takorekč »gole«. Skandinavski svet je pokazal veliko zanimanje za ta spor, vendar pa se ne opaža, da bi vse to količjak vplivalo na modo.

Najlepša ženska na svetu

Sedaj ko imamo uradnega boksaškega prvaka, ki nekaj zaleže, so si mislili Američani po Tunneyevi zmagi nad nesimpatičnim Jim Dempseyem, zdaj bi bilo dobro, da si poiščemo še med ženskami prvakinjo, ne sicer po pestih, pač pa po obrazu. Rečeno, storjeno. Našel se je neki bogat Američan, ki je priredil natečaj za najlepšo žensko na svetu. Jedva je objava izšla v listih. Že je začelo deževati prijavi iz vseh delov prostrane Unije. V par dneh se jih je prijavilo nič manj kakor 67.000 »lepotic«.

V šoli

— Miselnina imena so stvari, ki si jih lahko le mislimo, a jih ne moremo prijeti in otipati. Povej mi en primer miselnine imena!

— Zareče železo, gospod učitelj!

Pravijo, da bo med Američankami odnesla prvenstvo neka mis Forbes, mlada 16-letna plavalaska, ki je že doslej na glasu kratkosti. Francijo pa bo baše zastopala neka mlle Schalley.

Tista ženska, ki ji bo juriya prisodila prvenstvo v lepoti, bo dobila na roko 5 tisoč dolarjev, to je 280.000 dinarjev. Vrh tega ji je zagotovljen petletni angažman pri filmu. Kakor je podoba, je vobče poslednji namen tega natečaja, pribaviti američkemu filmu novih lepotic, zakaj dosedanje zvezde začnajo že bledeti in se... starajo.

Ameriški listi pripominjajo k temu natečaju, kakor povzemamo po angleških virih, da rdečkoške, črнке in Japonke vobče niso bile povahjene, vsled česar končni rezultat ne bo odgovarjal pravemu namenu natečaja.

Zapor za dolžnike

V Londonu so še danes v rabi zapori za dolžnike. Te ječe pa niso tako strašne, kakor jih popisujejo nekateri pisatelji. Proti taksi v znesku 6 šillingov in 11 penc (95 Din) lahko vsak upnik strpa svojega dolžnika v ječo. Dolžnik pa sme takoj prekiniti svoj zapor, ako izjavi, da je pripravljen plačati dolg. Če pa ne more plačati, ostane v zaporu in se ima prav dobro.

Angleški listi pravijo, da so zapori za dolžnike naravnost udobno urejeni. Kaznjenci te vrste stanujejo v svetlih sobah gornjih nadstropij, imajo dobre postelje, strežejo pa jim zelo uslužni stražarji. Hrana ni baš prvovrstna, vendar pa je okusno pripravljena in tudi dovolj obilna. Če pa je dolžnik lačen, lahko naroči dvojno porcijo proti plačilu. Tudi glede obleke so dolžniki na dobrem. Kdor hoče, nosi v zaporu svojo obleko, kdor pa noče lastnega oblačila obrabiti, lahko zahteva obleko za jetnike.

Tudi kar se tiče svobode, niso kaznjenci na slabem. Dve uri dnevno se sprehajajo po vrtu, delo, ki ga mora v angleških ječah vsakdo opravljati, pa mu nalože vselej tako, da odgovarja njegovi sposobnosti in njegovemu socialnemu položaju. Kdor želi, mu sploh ni treba delati za državo, marveč lahko opravlja svojo delo. Vse, kar kaznjeneec zasluži s svojim delom v zaporu, se mu izplača, ko odsedi kaznen. Odrago mu le neznan strošek za prehrano. Vsak kaznjeneec ima v ječi na razpolago kopel, enkrat na teden pa mu je dovoljeno sprejemati kakršnekoli obiske. Žena, sorodniki in advokati pa smejo obiskati dolžnika v ječi, kadar hočejo. Zbog toli humanega postopanja so angleške ječe za dolžnike vedno dobro napolnjene. Med kaznjencej so zastopani vsi družabni sloji; za lansko leto sporoča statistika, da je odsedelo svoj dolg v ječi 10.855 neplačnikov.

Sladkor iz lesa

Stara in znana reč je že, da se celuloza, katero pridobivamo iz lesa, s pomočjo solne kisline predela v sladkor. Ta procedura pa se doslej še ni uveljavila v praksi. Predelovanje lesa v sladkor se ne izplača, ker tak sladkor pod vplivom visoke temperature zopet razpade v majhne delce.

Radi tega so se kemiki doslej omejevali le na pridobivanje alkohola, ki se iztisne iz lesa pri tem procesu. Predelovanje lesne celuloze v alkohol pa je z ozirom na kemijo in narodno gospodarstvo bilo doslej neracionalno. Posebno postopanje Willstätterja je že l. 1913. pokazalo, da se lahko izognemo razpadanju sladkorja, če uporabljamo pri predelavanju lesa mesto navadne solne kisline absolutno čisto kislino, ki je pri nizki temperaturi raztopi celulozo ter jo pretvori v sladkor.

Da pa je mogoča tozadevna produkcija na debelo, je treba najprej odstraniti solno kislino iz sladkorja, ne da bi se kislina s tem izgubila. Potom destilacije so kemiki tudi temu prišli v okom. Profesor dr. Vergius iz Heidelberga je sedaj iznašel kompliciran aparat, ki je sestavljen iz posebnega, za kislino neobčutljivega materiala, prodira ter omogoča s tehničnega vidika popolnoma brezhibno pretvarjanje lesa v sladkor.

Sladkor, pridobljen na ta način, je takoj uporabljen za živalsko krmo in tudi za predelavanje v alkohol. Z nadaljnjim rafinacijo pa postane užiten tudi za človeka. Kako važen je ta kemični postop-

pek, je razvidno iz tega, da lahko pridobimo iz 1 ha pogozdovanega ozemlja prav toliko oglikovih hidratov kakor iz 1 ha ovsa. Pridobivanje sladkorja iz lesa bo torej tudi povsem rentabilno.

Tatica v oltarju

V monakovski cerkvi svetega Pavla je cerkovnik pred nekaj dnevi opazil sumljivo kretanje za glavnim oltarjem. Luči so se večkrat nenadoma prižgale in zopet ugasnile. Ovadil je stvar policijski oblasti, ki je odredila natančno preiskavo cerkve.

Kmalu je policija ugotovila, da se v mizi glavnega oltarja giblje človeška postava. Dvignili so desko in privlekli izpod nje žensko, ki je imela v oltarju svoje skrivališče. Tatica je v oltarju prenočevala ter je imela pri sebi poleg odeje tudi samovar s špiritom, čaj, sladkor, sol, skratka celo gospodinjstvo. Poleg gospodinskih predmetov je policija našla tudi vlomilsko orodje. Tatica, katero je policija aretirala in zaprla, je redno jemala denar iz cerkvenih pušic ter je bila prej zaposlena v nekem bi-teju, kjer je bila že ponovno kaznovana radi tatvine.

× Gostoljublje. V nekem pariškem listu opisuje francoski častnik to-le ginitivo zgodbo iz svetovne vojne: »Bila sva s tovarišem na pol dnevnem oddihu tik za fronto. Bil je strašen januarski mraz. Drv ali splah kakaga goriva na tistem delu fronte niso dobili za noben denar. Prišla sva v samotni dvorec, v katerem je prebivala stara častiljiva dama. Prešla sva jo, premrzla do kosti, da se smevala ogreti. Odgovorila nama je, da nima nobenega goriva in da že mesec dni ne kuri. Hotela sva oditi, ona pa je naju zadržala. Za hip je šla ven in kmalu je zapraskala v peči ogenj in prav dobro sva se ogrela. Dama nama je pripovedovala, da ima sina na fronti, da sedi cele večere pri klavirju in tako v samotni misli samonanj. Muzika da ji je še edino, kar ji lajša sroce v teh težkih časih. »A zdaj me ne bo več in nič nisem žalostna radi tega,« nama je rekla. »Kako to, gospa?« sem jo vprašal. »Evo, pogledajte sem,« se nama je žalostno nasmehnila in pokazala na vrata peči. Tam so ležali leseni deli razsekane — klavirja...«

× Otroci brez možganov. Leningrajskemu inštitutu za studij možganov so nedavno izročili zdravniki novorojenčka moškega spola, ki sploh nima čela. Lobanja je taklo ploeka, da se začne tik za očmi. Kljub temu pa ima otrok normalne oči, in kar je najbolj čudno — se dobro počuti. Otrokova rediteljica sta povsem normalna človeka.

× Naljubljeni gostje. V Lipskem so odpirali delavci zabojce banan, ki so prispeli iz južnoameriškega Honduras. Nenaodoma se je začel slišati strašen krik: iz zabojca so skočili trije strašni pajki. Eden je srečno utekel, drugi je napadel delavca, tretjega pa so ujeli in ga dali v zoološki vrt. Bil je to pajk, ki žre ptice ter je kakih 10 cm dolg in ima kakor golobje jajce velik život. Črnojavkasto telo mu je poročeno z dolgo žoltorjavo dlako. V Ameriki žive te vrste pajki v podzemskih luknjah, katere si lepo posteljuje s pajčevinami. Vsled tega jih imenujejo tudi prepogorje. Njih pik je zdravju nevaren, žive pa od mrčesa in drobnih ptič.

× Most se je udrl. V Frankfurtu ob Odri so zgradili čez reko velik most, katerega so nameravali izročiti prometu prihodnjo nedeljo. Dela so bila že končana, a most je bil še za potniške zaprt, ko sta se nenaodoma dva osrednja loka udala, kar je imelo za posledico strašno katastrofo. Most se je pogreznil v vodo in delavci, ki so bili zaposleni pri zadnjih delih, so le s težavo ušli smrti. Dva sta se smrti ponesrečila, več pa je bilo ranjenih. Uvedena je preiskava, da se dožene, kdo je zakrivil nesrečo.

— Lani osorej sem bil povabljen na pojedino. Bilo nas je ravno trinajst.

— In se ni pripetila nobena nesreča?

— O, pa! Dva povabljenca sta se v tem že poročila!

Nisem še zaprl ust, ko se je vrغل častiljivi potnik nazaj in ježno mahnil šoferju z roko.

»V Albanijo!« sem še čul njegov glas. »Tam ni ne dvornih svetnikov ne spomenikov ne Trgov kralja Petra...«

Pošastni avtomobil se je okrenil kakor v zraku in je izginil v noč kakor blisk...

Ves osramočen sem pobral črne bukke in sem se podviral proti domu. Toda prikazni te čudne noči še ni bilo konca. Na vogalu trga, tam, kjer štrli iz tal drugi izmed obeh strašnih pilonov z rdeče pobarvanim dimnikom, sem strme uziel prelepo gospo, ki je šla po cesti — kako naj se izrazim? — baš toliko oblečena, kakor je damaščanka, če jo potegneš iz nožnice. Šla je, gledala okoli sebe, ozrla se na rdeči dimnik in na pobarvani grb iz kararskega marmorja in bridko, oh, tako bridko zahtela...

»Kaj vam je, milostiva?« Sočutno sem skočil k njej. »Za Boga! Kje ste... odalji v garderobo? Ali vas nič ne zebe? Dovoljite, da vam ognem svoj plašč.«

Bleda se je nasmehnila in mahnila z belo roko, da ne.

»Hvala. Jaz hodim zmerom taka, že od začetka sveta...«

»Od začetka sveta? Kdo ste?« Debelo sem jo pogledal. »In kam ste namenjeni?«

»Pod Tibule,« je odgovorila z obupnim cinizmom. »Kam drugam pa naj gre Lepota v tem neblagoslavljenem kraju!...«

Zdaj vidite, kaj lahko doživi človek, ki plava med sedmo in osmo dimenzijo in stiska pod pazduho črne bukke, na Trgu kralja Petra ob uri duhov...

Jernej Jereb: Politični zločinec

(Iz spisa »Med stenami.«)

Na skrajnem koncu dolgega hodnika so stale postelje. Železne, črne pobarvane so se na sredi upognile, da je dvoje nog gledalo kvšku, štiri pa so stale na tleh. Kadar so bile tako upognjene, so bile podobne tistim čudnim živalim, ki so pol konj in pol moš in se imenujejo kentavri. Radi redkih železnih križev so bile podobne raznju svetega Lovrenca.

Na tega ketavra, ali bolje povedano, na ta razen sem položil slamnato blazino, ki je bila okrogla in trda, a se je kaj kmalu zmečkala in vsiplala skozi redke šive prah in drobce slame. Dali so mi še slamnat zglavnik, dve ruhi, eno zagrinjalo, brisačo, kovinasto vojaško

skodelo, leseno žlico ogromne velikosti, brisačo za posodo in vrč za vodo.

Ti vrčki za vodo so bili nekaj izrednega radi tega, ker so nosil za jetnike zelo komične napise, kakor: »Živelo veselje!« ali: »Živelo prijateljstvo!« Moj vrč je nazdravil veselju in že to dejstvo mi je privabilo nasmeh...

Dva zapaha sta padla, ključ je zaškrtnal dvakrat zaporedoma kot bi lomil lupine, težka vrata so se odprla.

V celici je bil že mrak. Skozi dvoje mrežastih oken je padal večerna svetloba, da so bili ljudje v njej vidni kot črne silhuete. Hodili so po celici gori in doli; ko so me zagledali, so se ustavili...

Nisem jih pozdravil. Kdo je ta hip mislil na vse. Nekdo mi je pomagal, da sem potegnul svoje bogastvo v celico. Nato so se vrata škrtaje zaprla, koraki so se oddaljili.

V celici je bilo pet ljudi, jaz sem bil šest. Zadnji; več jih ni šlo v eno celico. Njih obrazov nisem mogel videti, nastal je blj popolen mrak, le to sem spoznal, da so mladi ljudje. Odkazali so mi prostor; odprli sem posteljo in sedel na blazino kot človek, ki ne ve, kaj naj stori.

Opazoval sem novi dom, ki so mi ga odkazali. Oči so begale po predmetih in zapisovale vtise...

Celica je bila kvadratna, sedem kora-

kov dolga in sedem korakov široka. Vrata so bila težka, lesena; imela so lino, ki se je odpirala navzdol, proti hodniku, da je na ta način nastala pred odprto mala mizica, na katero so položali stvari, ki so jih jetnikom prinašali ali odnašali.

Nad okencem je bila v vratih za tri prste široka, okrogla luknja, zaprta s šipo na vnani strani. Skozi to kuralce je opazoval paznikovo oko, kaj delajo jetniki. Enako kuralce je bilo v debelem zidu na sredi med vrati in kotom, ki je služil za stranišče in sicer na koncu čedaje ožje, trobentni podobne odprtine, ki je s hodnika odpirala razgled po celici.

V nasprotni steni je bilo dvoje oken v višini glave, ki sta bili zajrajani s petimi podolžnimi in z enakim številom počenih železnih palic, za katerimi je radi večje varnosti tičala še gosta železna mreža.

Na ostalih dveh stenah so visele v enaki daljavi ena od druge lesene police. Na njih so stale skodela in vrči. Pod policami sta bila dva lesena klina, na katerih je zvečer visela obleka. Pod policami so stale postelje kot šesteronoge pisane živali.

Strop je bil visok, podoben dvodelnemu oboku; sredi njega je visela elek-

trična žarnica. Leseni pod je kazal vdolbine, iz katerih so gledali čvrši, kakor da ga je izgrizlo na desetstočje nog, ki so romale dan za dnem preko njega.

V kotu za stranišče je stala kovinasta posoda z dvema ročajema in kovinastim pokrovom. Smrad po urinu se je širil od nje. Poleg pljuvalnika je stala izrabljena metla. V kotu ob vratih je stal umivalnik, katerega voda je tekla iz gorenje posode skozi pipo iz medi v spodnjo posodo in od tod v nastavljeno vedro. V drugem vedru je stala pitna voda, pokrita z lesenim pokrovcem.

Skozi okno se je videl med dvema deloma poslopja dolg rjav zid, nad njim je temnelo večerno nebo, visoka košata smreka je razpenjala veje čezenj; drugega ni bilo videti.

Gledal sem po celici in meril ljudi. Dva sta ležala na posteljah z rokami pod glavo, troje so hodili po sobi. Gledali so me molče, kakor bi hoteli s pogledi zbrati vse podatke o slučaju moje aretacije.

Prvi je spregovoril mali človek z velikimi brkami; popravil si je hlače, ki so mu zlezle za pete, in vprašal: »Ali imate cigaretna papirke?«

To vprašanje me je predramilo iz čudnega vtisa, ki ga je napravil name

Kraljestvo mode

Franže v prehodni modi

Za letošnjo prehodno modo so posebno značilne franže, in sicer franže dveh vrst. Prve, ki so cenejše, so pozamentirne franže in seveda ne napravljajo baš odličnega vüsa. Finejše vrste so vtikane rese, ki zahtevajo precej delikatno roko pri vezenju. Franže iz vrste se seveda lahko napravijo tudi doma, za njih izdelavo pa nam je potrebna kordonetna svila, katere pozneje ne moremo več predelati in uporabiti.

Barva res se mora vedno skladati z glavnim tonom damske obleke. Kadar pa mešamo barve, smemo uporabljati samo kombinacije v črno-belem, črno-ružnatem, beževindskordecem in sličnem. Seveda niso franže efektne samo na oblekah. Tudi doma obleka, obšita z njimi, dobi finejši izgled in franže so še posebno uporabne pri modernem shawlu, bodisi da je poslikan, izvezen ali pa potiskan. Sele če tak shawl okrasimo s franžami, dobi pravo podobo in takega lahko uporabljamo tudi za gledališče in ples, ker ne pride nikoli iz mode.

Srednja podoba na naši sliki nam kaže elegantno damsko obleko za obiske, ki napravi vtis vitkosti in je radi tega prikladna tudi za nekoliko korpulentnejše dame. Gornji del je nekoliko sličen bluzi, plastron je iz čipk in se podloži z svilo, ki je slična barvi kože. Bluza končuje v ozkem pasu, pod njim pa se začnejo dolge rese, ki pokrivajo obleko ter segajo par prstov do nadroba. Za tako obleko lahko uporabljamo pozamentirne franže, ker je trak, na katerega so rese našite, že itak skrit pod pasom bluže. Franže tesnega rokava pa morajo biti vvozene, ker bi pozamentirne franže ne bile lepe. Obleke te vrste so navadno držane v temnem tonu. Priporočljive barve so: mornarskomodra, črna, vinkordecja in zelena.

Model, ki nam kaže hrbet, predstavlja večerno obleko, ki je lahko iz svetlega ali temnega blaga. Franže pridejo v tej kombinaciji izredno do veljave. Rokavi imajo lahko vsite rese, ostanejo pa tudi lahko brez njih. Če je obleka iz neprozorne svile, n. pr. iz crep de china ali marocaina, je priporočljivo, da se rokavi našijejo na poseben jopič iz tula, ker je ta kombinacija primerna za vse prilike. Obleka je čisto priproste oblike ter izgleda, kakor ravno krilo; to krilo je garnirano z vdelenim pasom, ki je spredaj in zadaj ostro zašiljen v obliki navzgor. Izpod nlega padajo rese, vdelen v paspepil, prosto po krilu. Zgornji del obleke je na hrbtu pokrit s srečasto, v obliki kepa vdeleno partijo franž, ki izvrstno učinkujejo, med tem, ko je srednji del obleke gladke ter ima obliko bluze. Te vrste modeli so najlepši v črni barvi ter v pastelnih nijansah, torej crevette, pšeničnomeni in opečnordeli barvi.

Zelo dobro se dajo uporabiti franže tudi pri krznenih ovratnikih, katere s kom-

biniranimi resami lahko popolnoma prenovimo. Tako ogrinjala služijo damam posebno zvečer. Zanje uporabljamo lahko krzna vsake vrste: glavno pravilo je, da so franže iste barve, kakor kožuovina. Tu pa je lepo delo bistvene važnosti, zato se morajo za take ovratnike uporabljati samo z ročnim delom vvozene rese.

Grahasto blago

Marsikatera dama ima ostanke grahaste-ga blaga, s katerimi ne ve kaj početi. V takih primerih se grahasto blago s pridom uporabi za spalno obleko. Treba ga je le obrobiti s kakšno pestro tkanino, katero našijemo na rokavih, ovratniku in na spodnjem robu jumperja.

Jesenska in zimska modna linija

Povsem obratna je letošnja modna linija od lanske, katere širina se je koncentrirala na spodnjih partijah, dočim se koncentrirala letošnja na zgornjih delih. Tosezonska tretska linija in silhueta je v splošnem ravna in ozka. Družabnim toaletam pa so še vedno pridržane bogate varijante spodnjih partij.

Vseposvods se veljavljajo bluzasti gornji deli, katerih zvesti drug je pas v vseh mogočih varijacijah. Dominujoča novost je bolero, resničen ali fingiran, čigar raznolikost je nad se pričakovano bogata in v mnogih primerih tudi za manj vitke dame prikladna.

Izredno zanimivi in graciozni so perutni-časti hrbtini deli in prav tako rokavne partije. Prevladujejo izredno široki zvonasti in volanski rokavi. Vse toalete, razen plesnih, imajo dolge rokave in so z redkimi izjemami do vratu zaprte.

Dolžina kril ostane še nadalje kratka, da jedva krije kolena. Prehodne toalete so dobesedno izrazite in več ali manj okraše-

ne s kožuovino ali z bogatimi dolgimi resami. Smoking je še vedno zelo priljubljen. Kostum s poldolgo jopico je garniran s kožuovino.

Tricetrinska jopa je fasonirana po angleško, lahko pa tudi po francosko. Običajni plašči so pri vsej svoji praktičnosti predmet široke modne fantazije. Kep se nosi na plaščih in istotako na kostumih; kratko rečeno: kep-plašč ali kep-kostum.

Nepričakovana novost je kimono, zlasti pri francoskih in večernih plaščih. Neizpodbitno velik je letos kontrast med dnevnim trotersko ter družabno in večerno modo, kar vsekakor tvori zanimivost zase.

Velepriljubljen za popoldanske toalete je kazak. Tudi enostranske garniture so zopet modna kaprica.

Kot material pride v poštev predvsem velur in crep georget.

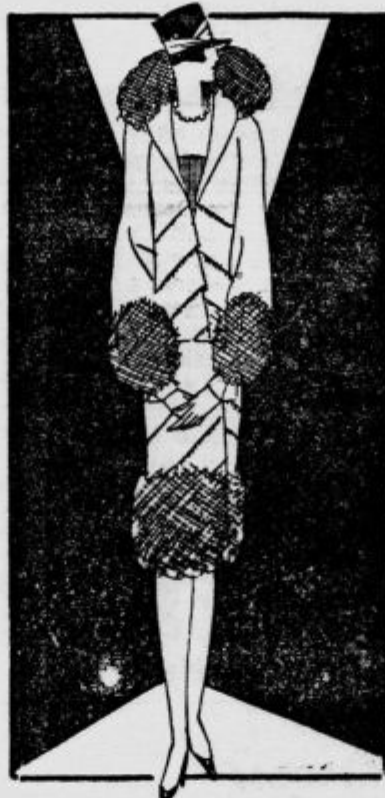
Končno naj še omenim, da se vsem modnim spremembam lahko vsakdo prilagodi. Potrebno mu je v ta namen le praktično-estetičnega čuta.

Marija Sarčeva.

Vezenine na kostumih

Popoldanske obleke dobe finejši poudarek, če so nekoliko opremljene z vezenino, ki pa ne mora biti baš ročno delo, temveč se obnese tudi, če je napravljeno s strojem tako da napravi vtis brokata. Naša skica predločuje primer takega vezenja. Z vezenino je opremljen revers in odprte, zavilane manšete, ki so izvezene z svilo. Tako garniranje je prikladno posebno za kostume iz svile, zlasti če je temeljna barva kostuma črna, pri čemer se lahko uporablja za vezenje svila modrižve barve. Krzneni obrobek je običajno siv.

Plašč s poševnimi gubami

CREME MOUSON

Na psiho moderne in fine dame spada

zapor. Zganil sem se in ponudil cigarete.

»Papirčkov nimam.«

»Tobak imamo, le papirčkov nam manjka... Če bi hoteli tobak...«

Nato so vzeli cigarete; ta, ki je ležal v kotu in kazal izpod odeje debel mozoljčast obraz, se je branil, nato je vzel cigareto še on.

»Jutri bomo dobili papirčke; bomo vrnil.«

Ta manira me je ganila. O jetnikih sem imel predsodke kot vsi ljudje, ki žive zunaj in si domišljajo, da so boljši od njih. Ko sem jih videl v premikajočih se sencih in so goreli ognji njih cigaret iz mraka, sem občutil, da sem ta hip po svoji usodi zvezan z njimi. Tudi oni so tipali z besedo v skrivnost novega člana svoje družbe.

»Kdaj so vas aretirali?« je vprašal mal človek z velikimi brki.

»Pred pol ure,« sem dejal.

Srednjevelik kaznjenec s koščnim obrazom in razmršenimi lasmi je nevoljno zamahnil proti prvemu in s tem pokazal njegovo nestrpnost.

»Ali si siten!«

»Saj ni nič žaljivega na tem,« se je branil prvi.

Ta ga ni poslušal. Obrnil se je proti meni.

»Ali niste vi Jereb?«

»Sem.« Vse druge besede so mi obtičale v grlu. »Od kje me ta človek pozna?« sem meril njegov obraz iz teme.

Nisem ga spoznal. Bilo mi je prijetno, da je tu notri nekdo, ki me pozna; bilo mi je prijetno, da je tu notri nekdo, ki me pozna; bilo mi je, kakor da sem sredi neizmerne pušče naletel na znanca.

»Vi ste urednik?«... Imenoval je ime mojega lista.

Pritrdil sem.

V tistem trenutku je postalo v celici nenavadno življenje. Moj list so seveda vsi poznali. Bil je izmed slovenskih listov edini, ki je smel prihajati v zapore. Poznala sta ga tudi dva Italijana, ki sta bila v celici. Ta, ki je ležal na postelji, se je dvignil in izvekel s police posvaljkano zadnjo številko. Bila je tema, da je ni mogel več brati. Skoda. Vendar je vedel par dovtipov na pamet. Jaz se jih nisem več spominjal.

Ko je vsak izmed njih naredil svojo dobrodušno opazko, je bilo samo po sebi umevno, da so potrdili z vprašanjem edino možnost sklepanja:

»Radi lista ste aretirani?«

Seveda. Kdo bi tajil? Tudi če bi ne bil aretiran radi lista, je bilo vprašanje takozastavljeno, da bi bilo težko reči, da ne.

»Politični zločinec,« je ponovil jetnik

s koščnim obrazom in kuštravimi lasmi. To besedo je spregovoril s takim poudarkom, kakor da je ponosen name.

Tega tedaj nisem opazil še tako razločno. Pozneje sem videl, da so politični zločinci neke vrste aristokracija med njimi. V zaporu se kaznjenci ne ločijo med seboj po stališču, ki so ga zavzemali zunaj v življenju, ampak po dejanju, ki jih je spravilo v zapor. Tako se morilci ne družijo radi s tatovi in so drzni vlomilci kasta zase. V medsebojnem občevanju so hitro intimni in celo žaljivi drug proti drugemu; bodi grof ali berač, v teh prostorih so si vsi enaki, kakor pred smrtjo. Izjema je politični zločinec. Pred tem varujejo potrebno razdaljo spoštovanja in se ogibljejo vsakateri drznosti nasproti njemu; občevanje z njim si štejejo v čast. Njegovega prestopka ne smatrajo za zločin. Smatrajo ga za žrtev boja za pravico.

To sem občutil prvi večer; ta občutek so mi potrdili ves čas mojega bivanja med njimi. In kadarkoli je kateri novinec namignil proti meni in vprašal svojega druga: »Kaj pa ta?« — je dobil enostaven odgovor: »Političen zločinec.«

Radovednež ni izpraševal nič več. S tem je bilo povedano vse.

Radio

Izveček iz večernih programov

DUNAJ (531 m 7 KW), BERLIN (504 m 10 KW), LIPSKO (452 m 9 KW), FRANKFURT (470 m 10 KW), MONAKOVO (485 m 10 KW), RIM (425 m 12 KW).

Nedelja, 3. X.

DUNAJ 19.30: Verdi: »Trubadur«. Opera v 4 dejanjih.

BERLIN 20.30: Zabaven večer. (Ruski orkester palalajk, pesmi in kupleti).

LIPSKO 20.30: Proslava 700letnice smrti Frančiška Asiškega. (Recitacije in solisti).

FRANKFURT 20.30: Schumann-Brahmsov ciklus za kvartet. (Prvi večer.)

21.30: Schumann - Brahmsov večer. (Solisti.) Nato plesna godba iz Berlina.

MONAKOVO 19.45: Godba slavnih dirigentov. (Solisti, godalni kvartet in orkester.)

21.00: Higijena duha. (Predavanje.)

RIM 21.10: Odlomki iz Massenietove opere »Werther«.

Ponedeljek, 4. X.

DUNAJ 20.30: Koncertna akademija. Skladbe Karla Goldmarka.

BERLIN 20.30: Proslava 700letnice smrti Frančiška Asiškega.

LIPSKO 20.30: Simfonični koncert.

22.15: Plesna godba.

FRANKFURT 20.15: Lessing: »Emilia Galotti«. Tragedija v 5 dejanjih.

MONAKOVO 20.30: Nürnbergski komponisti. (Bariton in violina.)

RIM 21.25: Vokalni in instrumentalni koncert. — Sveto mesto Assisi. (Umetnostno - zgodovinski razgovor.) — Kitare in godalni kvintet. — Komedija eno-dejanka. — Lahka glasba.

Torek, 5. X.

DUNAJ 20.05: Poljuden orkestralni koncert.

BERLIN 20.30: 200 let orkestra. IV. večer. — Mendelssohn.

FRANKFURT 19.30: Sortzing: »Der Walfischmied«. Opera v treh dejanjih. (Prenos iz frankfurtske opere.)

MONAKOVO 20.30: Vtisi na poučnem potovanju okrog sveta. (Predavanje.)

RIM 21.25: Proslava 100letnice smrti Karla Marije Webra. — Zgodovinske zanimivosti. (Predavanje.)

Sreda, 6. X.

DUNAJ 20.00: Koncert komorne glasbe. — Beethoven: 1. Sonata za klavir in violino, a - dur. — 2. Trio za klavir, violino in cello, g - dur.

21.10: Sodobni nemški pesniki. — Lahka večerna glasba.

BERLIN 20.00: Razvoj nemške opere; III.

Weber: »Enryathe«. Romantična opera v 3 dejanjih.

LIPSKO 20.30: Fallov večer.

20.45. Koncert. (Sopran tenor in orkester.)

22.00: Plesna godba.

FRANKFURT 20.15: Produkcija Ludovika Hardta.

MONAKOVO 20.25: »Antika in mi«. (Predavanje.)

21.00: »Fankbrett«, nato plesna godba.

RIM 21.25: Odlomki iz operete »Gospod brez miru«.

Četrtek, 7. X.

DUNAJ 19.30: »Okrog ljubezni«. Opereta v treh dejanjih.

BERLIN 20.30: Koncert komorne glasbe.

21.30: Sodobna lirika. 3. večer: Štefan George.

22.30: Plesna godba.

LIPSKO 20.30: Iz duševnega somraka. (Orkester.)

MONAKOVO 20.30: Simfonični koncert.

RIM 21.25: Vokalni in instrumentalni koncert. — Svetovni pregled. (Predavanje.)

Petek, 8. X.

DUNAJ 20.00: Koncert dunajskega simfoničnega orkestra.

BERLIN 21.00: Čitanje iz eseja »Za fasad« resnice.

21.30: Pesmi iz dobe rokoko.

LIPSKO 20.30: Simfonični koncert: Slovanski večer.

FRANKFURT 20.05: Beethovnov večer.

21.15: Pisan večer. (Violine, recitacije.)

MONAKOVO 18.00: Mozart: »Čarobna pišala«. Opera v dveh dejanjih.

RIM 21.25: Večer lahke glasbe. — Četrtni ure humorja.

Sobota, 9. X.

DUNAJ 19.30: Prenos iz državne opere. (Program sicer še ni določen, najbrže pa se bo izvajala opera »André Chenier«.) Sledi plesna godba.

BERLIN 20.00: »Koncert«. Burka v treh dejanjih.

LIPSKO 20.30: Skladbe Joh. Brahmsa.

22.00: Zabaven večer. (Orkester, pesmi in recitacije.)

FRANKFURT 20.10: Koncert orgelj iz cerkve sv. Luka.

22.30: Plesna godba iz Berlina.

MONAKOVO 20.15: »Der Herrgottschneider von Ammergau«. Ljudska igra s petjem v 5 dejanjih.

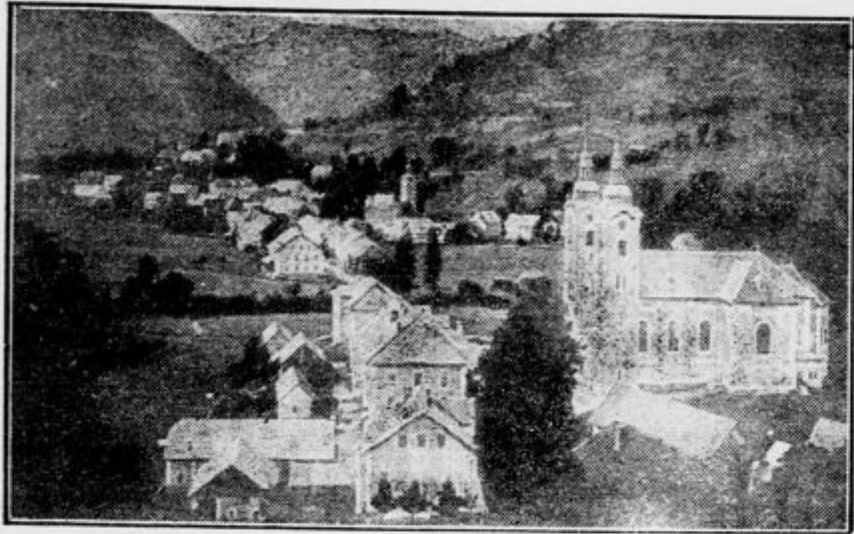
22.45: Plesna godba.

RIM 21.25: Vokalni instrumentalni koncert. — Lahka glasba.

Opomba: Programov iz Prage in Brna nismo pravočasno prejeli.

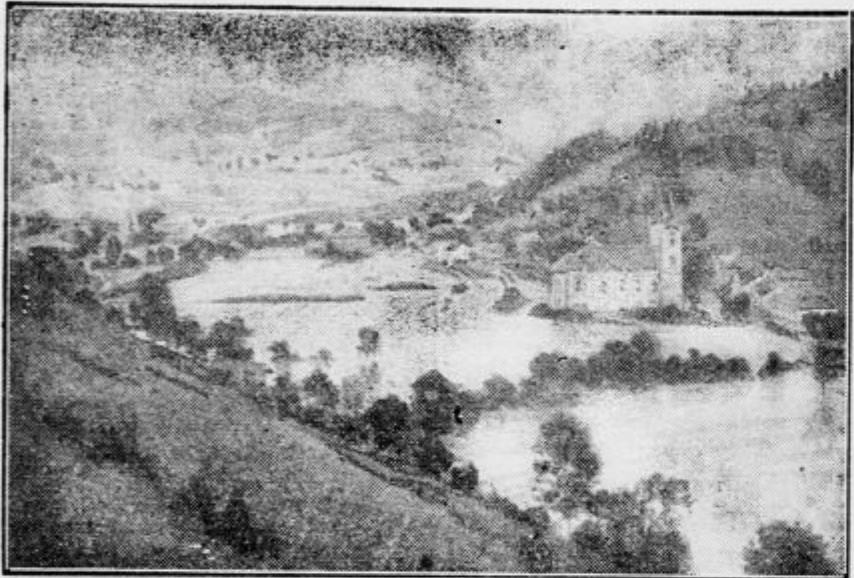
Slike iz opustošene Žirovske in Polhovgrajske doline

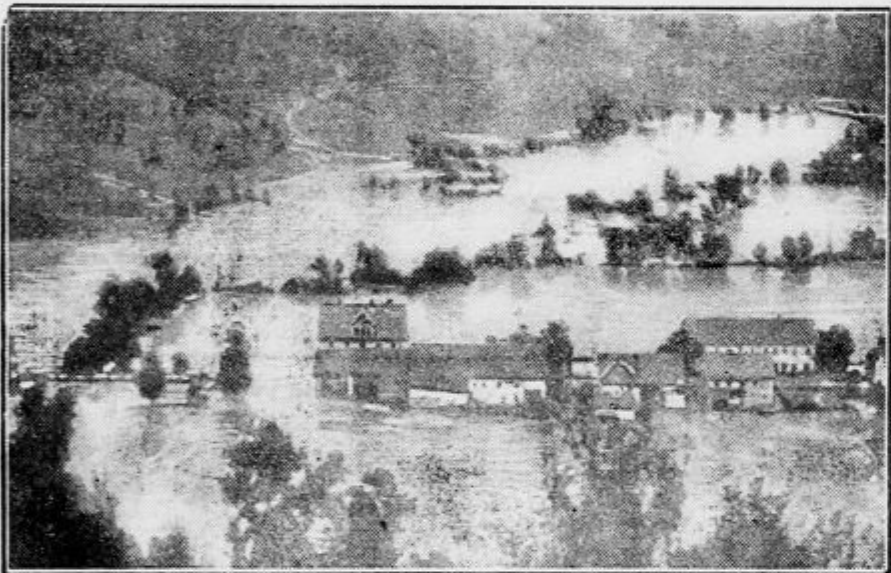
Žiri pred katastrofo

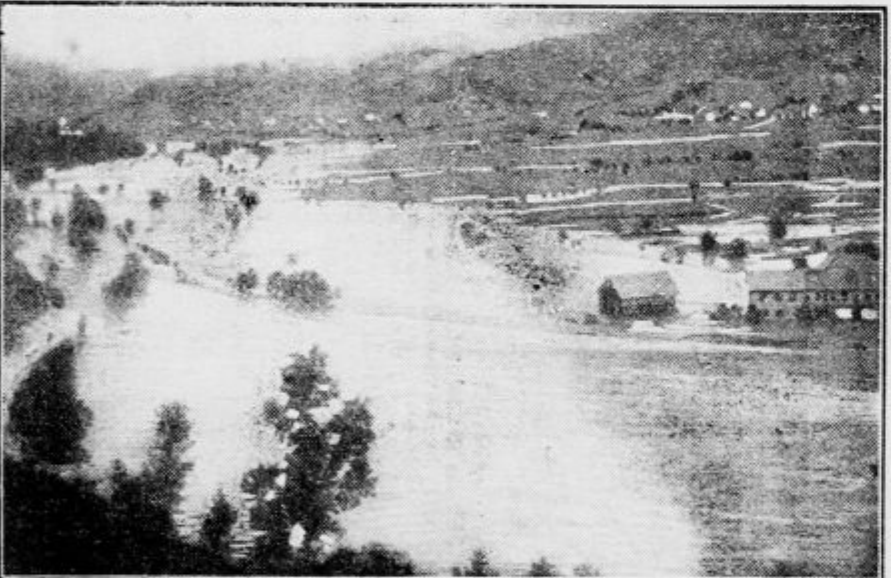
Opustošeno Selo pri Žirih. Ker si je Poljanska Sora izkopal novo strugo, stojimlin Ivana Poljanska na suhem. Na prostoru levo od mlina in tam, kjer sedaj teče reka, je stalo šest kmetij z gospodarskimi poslopji, katere je poplava do temeljev uničila.

Žiri s Tabora

Pogled na poplavljeni Žirovski dolino z griča Žirka. Na otoku na desni znana gostilna pri Bahaču. Na levi poudrti most čez Soro na poti v Idrijo.

Žirovska dolina pod vodo. Na levi cer vica na Lednici, v ozadju najbolj opustošena vas Selo, na desni vas Dobračeva.

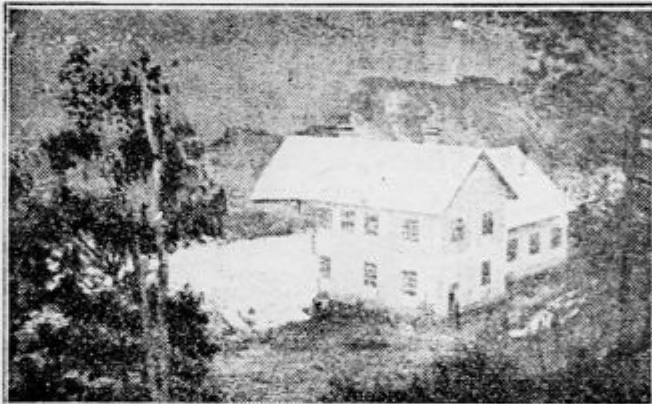

Porušena domačija posestnika Ovsenka, p. d. Kaurja na Seli v Žirovski dolini. Na sliki je vidno le še podrti gospodarski poslopje, hišo pred njim je pa odnesla voda brez sledu. Podrl jo je sicer le neznameniti potoček.

ZBIRAJTE MILODARE ZA POPLAVLJENCE!

Najlepše njive Nove vasi ob potočku Račevi po povodnji.

Električna centrala na Fužinah pri Žirih, ki je oskrbovala z elektriko tokom razen Žirovske doline tudi Vrhniko. Narasli valovi Poljanske Sore so odnesli 600 m dolgi cevovod in vogal centrale.

Iz Nove vasi v Žirovski dolini. Hiša zidarkega mojstra Jakoba Erznožnika, katero so pretrgali besneči valovi sicer neznatne Platuheve grape.

Most čez potoček Šujco ob istoimenski vasi v Polhovgrajski dolini.

Pobirajne plavja na Kozarškem polju

Poziv na blaga srca!

Milodari za poplavljenice, kakor obleka, perilo ali gotovina se sprejema v trgovini M. Drenik, Ljubljana, Kongresni trg 7.

Dopisi

VRHNIKA. Sokol na Vrhniko ima v nedeljo, dne 17. oktobra t. l. izreden občni zbor ob pol 3. popoldne v Jantarju. Na dnevnem redu je zelo važna točka. Odbor.

LOGATEC. Klub esperantistov priredi v nedeljo, dne 10. oktobra ob 16. uri v hotelu »Kramar« javno predavanje o važnosti in koristi mednarodnega jezika. Po predavanju prosta zabava, petje, deklamacije, ples itd. Predaval bo g. R. Korenc.

HRASTNIK. No, sedaj pa vidim, da tudi molitev nič ne pomaga, je vzkliknila poborna žena poznatega hrastniškega milijonarja in klerikalnega veljaka s hriba, ker slednji kljub njenim gorečim priporočilom vsem mogočim patronom nikakor ni mogel uiti težki roki pravice: sodišče mu je namreč prisodilo izdatno kazen, ker je ob neki priliki upravljal »liberalno« ozmerjal svojega soseda. — Da se še najdejo ljudje, ki trdijo, da je v Hrastniku »nestrankarsko« vzgojevalno društvo »Poštenost« s sedežem na hribu nepotrebno!

SV. MARJETA PRI RIM. TOPOLICAH. Gradba mosta preko Savinje pod spretnim vodstvom poštvalnega gosp. Kokalja, viš. nadz. v p., kljub slabemu vremenu prav lepo napreduje. Prizadeto občinstvo z veseljem pričakuje zgradbo mosta in priznava velike zasluge gerenta okrajnega zastopnika g. dr. Roša.

REČICA PRI LAŠKEM. Prostovoljno gasilno društvo v Rečici pri Laškem je pridržalo 19. septembra domačo vrtno veselico v prostorih tov. Videčnika. Zastopano je bilo tovariško društvo iz Gaberja pri Celju ter številni tovariši iz Laškega. Čisti dobiček je bil namenjen za nabavo prepotrebne gasilne opreme. Društvo izreka vsem obiskovalcem najtoplejšo zahvalo, osobito ravnateljstvu Pivovarne v Laškem za brezplačno pivo in tovarišu Josipu Kraševcu, posestniku v Rečici, za podeljeni brezplačni stavbi prostor za Gasilski dom. Nadalje se zahvaljuje društvu požrtvovalnim gospodam Kokalji in Vlegeli in vsem gospodičinam, ki so pripomogle k lepemu uspehu.

SV. LOVRENC NAD MARIBOROM. Klub esperantistov odpravi nov tečaj v ponedeljek, 4. t. m. v tukajšnji šoli. Interesanti naj se javijo omenjenega dne v šoli, kjer dobe natančnejša pojasnila.

MEZICA PRI PREVALJAH. Zborovanje vseh tukajšnjih umnejših kmetovalcev in lokalnih faktorjev, ki se je vršilo dne 19. pr. m. v dvorani gostilne g. Stoparja, je rodilo popoln uspeh. S sodelovanjem agilnega načelnika kmetijske podružnice g. Ručnika, g. Župnika Hornbočka, g. šol. upravitelja Feiniga in drugih veljakov ter pod strokovnim vodstvom srezkega kmetijskega referenta g. Emerana Stoklasa iz Prevalj — se je ustanovila mlekarica in pašniška zadruga, kot prva posestnica pred kratkim ustanovljene slične gospodarske zadruge v Črni. Sodeč po zamisli in vneni vseh v pošto prihajajočih krajevnih čimteljev je upravičeno upanje, da se bo nova zadruga uspešno razvijala v procvit in dobrobit kmetijstva na eni, v hask in zdravje meziškega industrijskega delavstva na drugi strani. V načelstvo in nadzorstvo zadruge se je izvolilo tukajšnje najboljše posestnike-gospodarje. Upoštevalo, da je v tem rudarskem kraju vsakodnevni konzum mleka precejšen, nadalje, ker se je občina hvalevredno izjavila pomagati zadruzi v zmožnem oziru, je obstoj in razvoj te prekorne gospodarske ustanove dovoljno zagotovljen. Zadruga bo otvorila tudi svojo prodajalno za nakup in prodajo raznih izdelkov tukajšnjih kmetovalcev. Želeli je, da se priprave za otvoritev lastne zadruge mlekarne pospešijo, da počne mlekarica kmalu obratovati, kakor je to tako lepo in koristno izvedeno v sosednji črni občini.

Aspirinove tablete 'Bayer'

se mnogokrat ponarejajo. Da se varujete pred ponarejenimi izdelki, zahtevajte vedno le originalni zavoj "Bayer" (ploščnati kartoni s 6 ali 20 tabletami) z modro-belo-rdečo varstveno znamko. Odklanjajte vse druge zavoje.

NOGAVICE

"KLJUČ" najboljša, najtrpežnejša, zato najcenejša

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama

Začetek ob 20. zvečer.

Nedelja, 3.: »Macbeth«. Tragedija. Premiera. Izv.
Ponedeljek, 4.: »Hlapci«. D.
Torek, 5.: Zaprt.
Sreda, 6.: »Doktor Knock ali Triumf medicne«. Satirična komedija. Premiera. Izv.
Četrtek, 7.: Zaprt.
Petek, 8.: »Macbeth«. Tragedija. E.
Sobota, 9.: »Drugi breg«. Drama. Premiera. Izv.

Premijera »Macbeth« v ljubljanski drami bo nocoj ob 20. Tragedija se uprizar v prevodu Otona Zupančiča in v režiji prof. Šesta. Naslovno vlogo igra g. Levor, Lady Macbethovo ga. Marija Vera, Lady Macduffovo ga. Savičeva, Macduffa g. Skrbinek, Banqua g. Rogoz. — V ponedeljek ob osmih zvečer je premijera Cankarjevih »Hlapcev«. Režira Milan Skrbinšek. Zupnik igra g. Cesar, nadučitelj g. Jerman, učiteljica in učitelj pa dame in gospodje: Debeljakova, Mira Danilova, Juvanova, Kralj, Peček in Lipah. Predstava »Macbeth« je izven abonmaja. »Hlapci« bodo za abonente reda D.

»Macbeth« v knjigi. Z ozirom na sedanje predstave veličastne Shakespeareje tragedije »Macbeth« v ljubljanski drami opozarjamo p. n. občinstvo, da je Zupančičev prevod dela izšel pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, kjer si ga lahko vsakdo omisli v broširani ali pa vezani izdaji.

„Ljubljanski Zvon“ št. 7-8

Izšla je avgustova in septembarska številka »Ljubljanskega Zvona« v skupnem zvezku. Od navadnih števil je loči posebnost esejistina vsebina in pisan izbor gradiva. Na uvodnem mestu čitamo deset pesmi iz literarne zapuščine letos v maju umrlega lirika Štefana Kosovelja; o njem je urednik napisal nekrológ v domači kroniki. Priročne so pesmi: Krik po samotni. Glad. Pel bi... Slovo, Mračno občutje, Ob orjaškem kolezu, Psalm, Labod, Novoletni sonet in Korak, ki odmeva. Pesmi nudijo vsaj nekoliko vpogleda v snovanje in delo pokojnika, o katerem piše Fran Albrecht, da je z njim pala v grob resnična nada našega slovstva. Po eno kratko pesem imata tudi mlada poetka Vinka Kosač in Anton Ocvirk.

Esejistični del je, kakor že omenjeno, obilen. Karel Dobida piše o Ivanu Groharju, katerega spominski kolektivni razstavo je priredila Ljubljanska Narodna Galerija v Jakopičevem paviljonu letos junija in julija. Univ. prof. J. Kelemina proučuje razpravo O Veroniki Deseniški, v kateri se dotika bistvenih momentov Zupančičeve pesnitve. Nadvoje zanimiv je članek našega učenega rojaka Janka Lavrina, profesorja v Nottinghamu na Angliškem, ki govori o Dostojevskem in moderni umetnosti. Dr. Anton Debeljak je predstavil slovenskemu občinstvu prvaka sodobne francoske poezije Paula Valéryja, najnovejšega francoskega akademika.

Prozo zastopata Vladimir Levstik, ki nadaljuje svojo novelo »Hilarij Pernate«, in France Bevk, ki zaključuje v prihodnji številki revije svoj letošnji roman »Bog pred senoco«. Fr. Lipah je prispeval sliko iz otroškega življenja »Otroci se igrajo«.

»Književna poročila« so bogata in referirajo o Pretinovi zbirki »V pristanu«, Omerzovem »Stihoslovju«, dalje o treh neplodnih knjigah, katere obdeluje Anton Podbevšek, ki sedaj prvič stopa v krog Zvonovih sodruginov; o »Storijah«, katere jedko ocenjuje dr. Glonar itd. O Vukotičevih »Muziki vremena« poroča A. Debeljak, o Kušarjevih prevodih slovenske, hrvaške in srbske poezije v italijansko pa govori dr. Debeljak in prof. Budal. Domača kronika govori tudi o Zolgerjevem spomeniku ter o sodobnem ženskem romanu v Angliji.

»Ljubljanski Zvon« stane celoletno 120 Din in se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani. Morala bi ga imeti sleherna izobražena slovenska hiša.

Ciril Pregelj: Nageljčki

Zbirka eno-, dvo- in troglasnih pesmi za osnovne in nižje razrede meščanskih šol. Dve knjigi, cena Din 20.— in 26.—. Samozaložba.

Pod gornjim naslovom je izdal naš celjski glasbeni pedagog in učitelj Ciril Pregelj zbirko krajskih narodnih in ponarodjenih pesmi v dveh knjižicah z lično naslovno sliko. Zbirka obsega 18 eno-, 97 dvo- in 11 troglasnih pesmi iz slovenske in srbohrvaške literature, ki so izvršene po težkoči izvajanja, torej prav uporabne od kraja za šolo. Avtor sam je prispeval s številnimi, prearjenimi napetimi, ki dobro odgovarjajo otroški naivnosti in se bodo gotovo tudi prav hitro priljubile. Od slovenskih narodnih so povetini povzete le bolj neznane pesmi, ki

se odlikujejo po lepi melodični liniji. Pri nekaterih hrvaških, posebno ciganskih, bi pa morda bile prevajalne opazke dobrodošle, kakor jih imajo n. pr. Devove Koroske, kajti besedilo je semetertja že prav težko razumljivo tudi za ono dečo, ki je že delna pouka v srbohrvaščini.

Ker je zbirka v vsakem oziru prav posrečena in bo gotovo odgovarjala vsem potrebam ljudskošolskega petja, jo prav toplo priporočamo.

Kriza slovenske knjige

Pod tem naslovom je napisal nedavno v »Jutru« g. Vladimir Levstik satirično-eseja apel na slovensko kulturno javnost. Da bo ta memento še popolnejši in mizarja naše knjige še jasnejši, treba dodati nekaj pripon. Med tem, ko ilustrirajo Levstikove vstrelce brezbrzičnost naše javnosti do slovenske knjige, naj veljajo sledeče pripombe čitatelji javnosti, javnim knjižnicam in pa zastojnikom.

Kolikor je še bravec pri nas, si izposoja čtivo največ iz javnih knjižnic, ki so ponekod uprav oblegane ter delajo z izposojanjem velike profite. Pa če bi vsaj dobro prospejajoče javne knjižnice kupovale pri primerno številu knjig, bi mogla na ta način avtor in založnik vsaj nekaj razpečati, ali še te čakajo le milih darov, redkih kupovalcev knjig ali apelirajo celo na velikodušnost poštvovalnih avtorjev samih. Torej samo zastojkarstvo na vse plati. V javnih knjižnicah opažamo, da so nekatere bolj čitane ušne knjige v zelo mizernem stanju: vse zašepahane in razcefrano, nebrizgane, toda še stokrat preplačane, kajti knjige je preomala že tisoč rok, zaslužila tisoč dinarjev in marsikomu je bila zaračunana že odškodnina ali kazen radi slabega ravnanja z razcefranimi »špehom«. Knjiga je torej že stokrat preplačana, a knjižnica si še ne nabavi nove, temveč čaka nadaljnjih »milih darov« poštvovalnih rodoljubov. In vendar bi večje knjižnice prav lahko žrtvovala nekaj našemu mizernemu knjižničarstvu in utrpeli in kupile po deset do dvajset komadov vsaj onih knjig, ki jih narod rada čita. Pravijo, da ne sme v Nemčiji nobena knjižnica prvi dve leti po izidu v javno knjižnico, pri nas pa roma še gorkejša tja in še to kot »mili dar«, kajti založbo obispaajo javne knjižnice s prepogostimi prošnjami. V tem oziru bi bil potreben posvet avtorjev in založnikov.

To je ena plat zastojkarstva; druga pa je naša ljubljena Amerika, ki je odjedla našemu bednemu literatu že marsikaj izdatneje grizljaj, kajti kdo naj kupuje tam naše knjige, ko jih pa lahko čita preplonkane v tamnošnih slovenskih časopisih? Ej, bedna literatstva para naj vzdržiže tudi ameriško alostvo! Ta zavest bi bila našemu literatu sicer v častno zadoščenje, ako bi bili naši izseljenci v resnici v takem mizernem položaju, kakor so naši literati; toda ljudje, ki so si vzeli v zakup ameriški slovenski tisk, so danes težki magnati. Saj ni čuda. Vzemimo časopisje: lastnik ameriškega slovenskega lista ne plačuje uredniškega oseba, ne honorira ne članov ne dopisnikov in ne literarnih prispevkov. Nekaj revolverskega žugda prevede iz angleških novin, vse drugo pa izreže enostavno iz našega časopisja, predvsem pa literarno gradivo, ki je glavno masilo tamošnjim listom. Ki za masilo mu služijo kar cele knjige, ki izhaajo pri nas. Gospod šef se ne briga, čigavo je delo ali knjiga, saj Amerika je daleč in avtorski zakon starega kraja je ne doseže. Naš literat ne more prodati svojega proizvoda doma, ker so naše založbe pasivne, zato ga ponudi v Ameriko, toda ta mu stavi sramotno nizko ponudbo, ker ameriški »zastojkar« si misli: naj le izide spis v starem kraju, potem ga ponatisne in si prihrani honorar. Da bi se ameriški magnat pehal še za literarnim blagom in se pogajal s pisatelji, mu ne pade v glavo, ko so pa škarje mnogo enostavnejše in cenejše. Njemu je glavna skrb dobičkanost inseratov, ki jih ni malo in ki mnogo neso. Res prava čifutaka trgovina. Taka je faktična slika našega prekomorskega tiska, s katerim »kšef«-tajo izvestni rodoljubi in rojaki. To zlo zamo odpraviti samo avtorska zaščita, to je država, ki sklene z Ameriko konvencijo.

Tretja zastojkarska plat pa so naši odri, ki nečesto priznajo avtorjem zasluženih tantijem in ne kupujejo niti primerne števila izvodov igre, ampak si prepušajo igre sami ali pa si celo posojajo vloge v rokopisu, tako da ne dobi avtor ne tantijem in tudi natiska igre ne more razpečati. V uvodu natisa Ganglevoje »Sinac« čitam, da je bila po mnogih, mnogih letih prva izdaja sicer razpečana, da pa ni avtor prejel tantijem: še bolj žalostno pa je, da avtorja niti en oter ni prosil dovoljenja za uprizaritev. — Tu bi bilo treba organizirane zaščite, kajti velikodušnost in poštvovalnost imata tudi neke meje. Organizacija književnikov naj premišlja, kako zajeti to umazano razvado. Najmanj, kar bi bilo zahtevati od odrov, naj bi bilo vsaj to, da si kupi oter toliko tiskanih izvodov, kolikor je predpisanih

igralcev v igri. Kdo naj jih kontrolira? Z organiziranim delom se premaga tudi to vprašanje.

Pisatelj.

Avtorjevi odčitki na naslov naših javnih knjižnic so — vsaj kar se tiče večjih zavodov — morda nekoliko pretirani. Tem bolj pa pritrjujemo njegovi sodbi o zlih navadah našega tiska v Ameriki in o zastojkarstvu manjših odrov, ki se pogosto z neverjetno trdozatnostjo odtežajo honoriranj avtorjevih pravic.

Uredništvo.

Zbori št. 9

Ta pravkar izšla številka naše zborovske revije prinaša poleg dveh pesmi tudi glasbeno — književno prilogo. Pesmi sta prispevala Emil Adamič in Martin Zeleznik, prvi po narodni »Trije robci, drugi pa Zupančičovo »Čez noč, čez noč...«. Adamičev moški zbor je dokaj preprost po harmonični in ritmični plati in zelo spevni; kot tak si bo bržkone hitro priboril pot med naše zборе, dasi je tenorski part nekak visok in naporen. Zeleznikov mešani zbor se giblje v običajnem slogu pevskih zborov, s priljubljeno alternacijo glasov in vajenimi kadenkami. Ne predstavlja kaj posebnega, je pa preprost in hvaležen za široko publiko.

Glasbeno-književna priloga posveča uvodni članek pevcu-starosti Otonu Pelanu in prinaša tudi njegovo sliko. Dalje kratko čestitko šestdesetletniku Hubadu in zanimivo zgodovino jugoslovenske glasbe, katere današnje poglavje dokončata srbski del in našenja hrvaškega. Med dopisi je uvaževanje vredno izvajanje Iva Hladnika, ki piše o težavah prirejanja koncertov in sredstvih, kako jim odpomoci. Da bi naše oblasti upoštevale upravičene pritožbe koncertnih prirediteljev, njih želje in nasvete, bi danes lahko stonili v koncertnem oziru med narode višje kulture, med tem ko v resnici laborira vsaka še tako majhna kulturna prireditelj, ki ni zvezana z domačo zabavo, na deficitu in je riziko koncertnega prirejanja za vsakega umetnika, posebno pa za večje umetniške korporacije, sila velik. — Prilogo zaključuje koncertno poročilo, listnica uredništva, uprave in manjše opazke. Danes glasbeno-književna priloga »Zborov« seveda še ne dohaja bivše priloge »Novih Akordov« niti po vsebini, niti po redakciji; vsekakor pa pomenja lepo javljeno splošno glasbeno zanimanje in je kot taka vredna, da jo upošteva naša muzikalna publika.

Thomas Mann, Merežkovskij in Šmeljov

Največji nemški sodobni prozaiist Thomas Mann je obiskal letos Pariz. Njegovi pariški vtisi so sedaj dotiskani v posebni knjigi, ki ima originalen naslov »Pariser Rechen-schaft«. Mann ni pozabil kljub težki nalogi »reprezentant« obiskati tudi ubogih stanovanj ruskih pisateljev v Parizu. Tega ni storil zgolj iz ljudskosti, temveč ker je to bila njegova srčna želja. Obiskal je predvsem Merežkovskega, vtelesenje one lastnosti ruske književnosti, ki jej omogoča pristop k zakladom tuje duha.

Po kosilu, pravi Mann, sem pil čaj z Merežkovskim, katerega knjiga o Tolstemu in Dostojevskem je nekoč nepoznano vplivala name, 20letnega mladiča. Ganjen sem, ko ga vidim, in ogorčen se spominam napadov radikalnega nemškega mesečnika, ki je očitno zadnjič Merežkovskemu: »Križavo filistejstvo, ki jo je končno »razkrinkal« revolucija. To žalitev so vrgli v obraz pisatelju pretresljive knjige O Gogolju edino radi tega, ker smatra v svoji ruski religioznosti boljševike za poslance Antikrista in je zapustil kot berač domovino, ki se mu vidi križana in ponižana. Vsaka pravčnost, vsako duševno ravnotežje je postalo zdaj žrtev politike. Pred kratkim so vzeli sovjeti pisatelju zadnje dohodke: honorar za njegove knjige in tantijeme od predstav njegovih dram. Francoski književniki so objavili poziv za nabiranje darov v podporo Merežkovskemu. Podpisal sem ga brez obotavljanja in iz prepričanja.

Merežkovskij mi je podaril svojo zadnjo knjigo »Vzhodna modrost, zbirko globokih mistično-verskih razodetij iz Egipta in Babilona. S tem delom je poklonil Evropi krasen dar, kakršnega je zmožen samo ruski verski genij. Merežkovskij se ne počuti dobro v Parizu. Pravijo, da živi kakor v pušavi in oblažuje ravnodušnost francoske javnosti napram verski filozofiji. Ovirga ga tudi tuj jezik. Čuti se ponižanega, ker ne more izraziti svojih misli. Tudi Mannov razgovor z njim gre čez drn in strn, zdaj je francoski, zdaj nemški. To je samo namigavanje na stvari, katere bi lahko povedala drug drugemu, in to celo zabava pisatelja. Ko se Merežkovskij poslovi, piše Mann, grem, da ga spremim in odvzamem slugi površnik, da pomagam velikemu ruskemu pisatelju. Izkazati mu malo čast, to mu je največje srčno zadoščenje. Tragedija izgnanih ruskih pisateljev je simbol nove Golgo-te, na kateri hočejo politiki iznova križati neugasljivega človeškega duha.

Drugi Mannov obisk je veljal Ivanu Šmeljovu.

ljovu, mučeniškemu avtorju »Solnce mrtvih«, poetičnega in groznega letopisa strašne dobe, ko so pomeli rdeči zmagovalci osvobodili Krim z železno metlo. Iz bogate francoske hiše, z dišečimi parketi in preprogo pridem v revno stanovanje v rue Chevert. Odpre nam pisateljeva nečakinja, mlada vdova, ki je izgubila moža v grozni meštanski vojni. Njen sin, 9letni deček, zbira znamke ob kuhinjski mizi. Govori sicer že dobro francoski, a je še vedno slab radi prestanega tifusa. Pisateljeva nečakinja nas pelje k strici, ki je vesel obiska. Zgrozim se, ko gledam izmučeni, razorani in osiveli obraz 50letnega človeka, ki izgleda še za 20 let starejši... Ta groza prehaja v sramoto, ko mi reče, da je vesel mladosti in žrstoosti mene, vrstnika svojega. Pogovor je razburljiv, ker primanjkuje Šmeljovu francoskih in nemških besedi. Dopolnjuje jih z muzičnimi kretnjami svojih blelih slabotnih rok in nečakinja mu mora pomagati s tem ali onim izrazom. Toži mi, da težko dela v Parizu, da hrepeni po morju, za kar pa mu primanjkuje sredstev. Podari mi svojo knjigo, za katero se mu zahvalim, in nerodno napiše na platnicah, kar mu narekuje vlnidni in spretni zapadni jezik: grande admiration in les plus sinceres sentiments ter se podpiše tudi francoski: Chmelov.

Ni mi treba obupati strahot, ko so jih prenesli ti ljudje, a občutni vroče usmiljenje, pobožno sožalje, ko mislim, da je bil poteptan v blato ta revolucijski idealizem, katerega je bil poln vsak misleči Rus. »Solnce mrtvih« prekipeva bridkega razočaranja, krvavega zamehovanja mladinske »tebris revolucije«. Greh je ošabno trdit, da je to znak malodušnosti, jalovega razburjenja posamezne žrtve. Naj ostane zvesti svoji vodilni misli ta, ki preživi isto grozo! Pisatelj ni mogel brez stalne samokritike, brez misli o lastni obliki. Ošabni vsevedži, ki so zazibani v svoje neodgovorno abstrahiranje, okitajo vsak dan tudi meni, da sem le buržuja. A ta, ki je prišel do dna te meštanske revolucije, je tudi stopil iz tesnega okvirja gotove življenjske oblike ter upira pogled v daleko bodočnost. — Tako se glasi Mannova sodba in mi jo z obema rokama podpišem.

Gostovanje madžarske opere v Beogradu. Budimpeštanski listi javljajo, da bo v kratkem času gostovala beograjska opera v Pešti, budimpeštanska pa v Beogradu in v drugih večjih mestih Jugoslavije.

Galsworthy v beograjski dram. V soboto, dne 2. oktobra zvečer so imeli v beograjski dram. premijero Galsworthyjeve drame »Gentleman«. Igra je imela velike uspehe v vseh večjih evropskih mestih: v Beogradu jo je režiral g. Isajlovič.

Violinist Zlatko Baloković nastopi v nedeljo jutraj v Zagrebu z novim sporedom na matineji v Hrv. glasbenem zavodu. Nizozemec dr. de Koon je angažiral goslača za trideset koncertnih nastopov na Holandskem.

Razstava francoskega modernističnega slikarstva v Beogradu. Na pobudo beograjskega društva ljubiteljev lepih umetnosti »Cvijeta Zuzurić« se je prošle dni otvorila v Beogradu razstava francoskega modernističnega slikarstva. Zastopani so vsi pravi razstavljeni pa je okoli pedeset slik. Na ogled so originali slavnega Picassa, Leger-

ja Delonaya in drugih. Posebna novost za Beograjdane so slike v Parizu živečega in delajočega japonskega umetnika Fujitea, ki je v Franciji in Ameriki izredno priljubljen.

Američanka portretira kiparja Mestrovica. Ameriška kiparka Miss Malvina Hoffmann je napravila poprsje kiparja Ivana Mestrovica. Kip je kupil muzej v Brooklynu, ki si je že prej omislil Mestrovičovo izvorno plastiko »Nadangelj Gabriel«. Miss Hoffmannova se zelo zanima za naše umetnostne prilike. Pred par leti je obiskala Jugoslavijo, kjer je bila v komisiji kot članica ameriškega odbora »Relief Administration«, ki je gmotno podprl mnoge naše kraje.

Za čast in slavo Shakespearea. »Poetry Society« v Londonu razpisila »vabila« za pesniški natečaj v čast in slavo najuniverzalnijejšega poeta in dramatika Shakespearea. Vsi pesniki sveta se pozivljajo, naj položijo svoj obulub na čast Shakespearejevo duhu. Posebna komisija bo izločila iz došlih pesmi sonetne oblike sto najboljših del ter jih bo objavila. Najboljša pesem bo odlikovana z zlato kolajno.

Garnitura knjig Srbske književne zadruge. Letošnja garnitura knjig Srbske književne zadruge v Beogradu priuše 7 knjig. Med njimi so: Nove borbe, istrski roman, napisal Viktor Car Emin; Pripovedke, spisal Gligorije Božović; Palanka u planini, povest Anjelije L. Lazarevića s predgovorom Pavla Popovića; Iz nove srpeke istorije, članki dr. J. M. Gavrilovića, s predgovorom Slobodana Jovanovića; Uspomene Imre Tkalec, opazke napisal dr. Josip Matasović; Ajshil in Sofokles, izbrane tragedije, prevlel Miloš Gjurić; Lorenza Serna, Sentimentalno potovanje skozi Francijo in Italijo, prevlel Dragomir Janković. Knjige stanejo za člane 100.— Din in so vezane v platno.

Talichov poslovilni koncert v Pragi je bil prošle sobote, repiza pa v nedeljo. Filharmoniki so izvajali Vitezlava Novaka sinfonično pesnitev »Vihar«. Izvedba dela je bila prvovrstna in občinstvo je dirigenta navdušeno aklamiralo. Talich odhaja sedaj za delj časa v inozemstvo na gostovanje. Njegova odsotnost iz Prage pa pomeni za Češko filharmonijo nenadomestljivo izgubo.

Tagore v Berlinu. V nedeljo je predaval v Beethovenovi koncertni dvorani v Berlinu bengalski pesnik Rabindranath Tagore. Govoril je o problemu civilizacije ter je recital tudi svoje pesmi, katere je tolmačila občinstvo Lili Freud-Marije.

Razstava naše grafike v Švici. Pred meseci se je otvorila v Švici prva razstava jugoslovenske grafike, med katerimi so slovenske grafike, zlasti mlajši umetniki, prav dobro zastopani. Razstava se je selila iz kraja v kraj ter je bila povsod dobro sprejeta in zadovoljivo obiskana. Dela so bila na ogled v Curihu, Baslu, Bernu, Interlaken in Winterthuru. 15. t. m. so prenesli kolekcijo v Biel, 19. septembra pa v Luzern. Po zaključku te razstave se vrne zbirka v domovino. Kolikor smo poučeni, so imeli naši grafiki tudi v materijalnem pogledu zadovoljiv uspeh. Prodali so več razstavljenih stvari. V kratkem bo sledila razstava naše grafike na Poljskem, za kar je prosvetno ministrstvo dovolilo posebno subvencijo. Prihodnje leto pa pojde jugoslovenska grafika na razstavo v London.

Križanka „Grozd“

Pomen besed

Vodoravno: 1. število; 3. otok v Jugoslaviji; 6. mesto v Srbiji; 10. filozofski pojem; 11. rimski cesar; 12. del ograje; 13. krstno ime znane ruske filmske igralkice; 14. barbarski narod; 15. ščena; 16. krstno ime ruskega pisatelja; 18. možko krstno ime; 19. dvoglavni sovražnik Jugoslavije; 20. mesto v Arabiji; 23. možko krstno ime; 24. kemični pojem; 26. žensko krstno ime; 27. del voza; 29. prebivalec ljubljanske okolice; 31. industrijska rastlina; 32. sesalec; 34. igralna karta; 35. reka v Rusiji.

navpično: 1. domača žival; 2. miselni povoritelj; 3. francoski zgodovinar; 4. rimski pozdrav; 5. vas v Rusiji, kjer je Napoleon doživel poraz; 6. pomožni glagol; 7. možko krstno ime; 8. krstno ime nemške filmske igralkice; 9. napla na križu; 10. sportno orodje; 17. žensko krstno ime; 18. zemljiska mera; 20. država v U. S. A.; 21. evropsko glavno mesto; 22. monolit; 23. srh. okrajšava za »brat«; 24. poljski pridelek; 25. poljski delavec; 28. pesnitev; 30. glas; 33. suženj; 34. turški plemić.

Rešitev nedeljske križanke

Vodoravno: 1. Homer, 5. opeka, 9. davi, 10. Ezav, 11. med, 12. Riga, 14. apel 19. Aristotel, 20. Agamemnon, 25. žid, 27. Apelin, — navpično: 1. Hugo, 2. muze, 3. Reka, 4. redar, 6. plima, 7. kreča, 8. bivol, 13. Gorica, 15. protin, 16. Pathé, 17. vaza, 18. plin, 21. Grohar, 22. mož, 23. med; 24. Ogulin, 26. rano.

Miran Jare:

O sodobni angleški dram

(Po poročilu H. Ouida.)

Po vojni se je angleško gledališče dvignilo na zelo odlično stopnjo ter v narešnem prekaša francoske pozornosti, ki nudijo gledalcu večinoma vedno isto »dramo«: problem usodnega konflikta treh, ali pa stalno obnavljajo klasični repertoar, držeč se salonske oblike. Popolno nasprotje s francoskim tradicionalizmom v prvi nemški oder, ki je bil zadnje čase čisto zgolj pokusni forum za izrazno umetnost najmlajših.

Precej drugače je pri Angležih, kjer je za vojne padlo gledališče na zelo plitke nivoje, saj je postalo pravzaprav povsem trgovaško podjetje, ki je v prvi vrsti priprajalo detektivske drame in spevigrade, uvajajo celo tke revneje, kot najnižjo stopnjo igralske umetnosti. Po vojni so se pa »orile družbe« z namenom g. jiti resničnijo dramo in pospeševati razvoj prave gledališke umetnosti. te družbe, ki so se držale na površju detej sil manjš časa, so v veliki neri vzgojile solobno občinstvo za čemljnost pravih dram.

Dočim je v zadnjih letih zaslovelo dovolj novih pisateljev, je ostal še vedno nad vsemi B. Shaw, ki mu še tako ostru, pristno angleški konservativna reakcija ni mogla škodovati. Skoro neopazno je bilo l. 1924. v neznanom londonskem gledališču vzorjeno njegovo gotovo najmočnejše

delo »Heart break house«. (»Dom strlih src«), ki so ga premagajo prezirljivo »klonidlo«. Delo je zato izmed najboljših, ker se je tu avtor popolnoma zatijl in izginil ves v nastopajočih osebah. »Dom strlih src« je podoba civilizirane Evrope pred vojno, zasuznjene po skrajnem dilantstvu v vseh smerih: mlitavna lupina, ki skriva v sebi razpaljeno jedro sredobežnih sil — proletarskega nezadovoljstva, kapitalističnega samoljublja, vojaške domišljavosti. Kulturni Evropejci so živel brez smernice. Za varstvo so si zgradili orožje s tem, da so se predali akademskemu in površnemu proučevanju socijalnih zadev in razmer, ne da bi jih vsaj skušali spraviti v soglasje z življenjem. Z orokavčeno hinavščino so plivali nad življenjem. Tak gnill dom je moralna pokončnica sveta. Bila je to vojna.

V tej drami je Shaw izvršil veliko poslavlstvo: svarilo pred nevero, svarilo pred nerenostjo in pred namišljenostjo. Tako vsi soko se Shaw ni dvignil v naslednji svoji dram, ki je izvala precej kritik in polemik in ki je šla skoro preko vseh velikih odrov, v »Sveti Ivan«.

Drugi veliki sodobni dramatik, ki je dosegel svetovni sloves, je tudi pri nas znani John Galsworthy. Povedano v »Borbi« smo spoznali njegovo čudovito objektivnost, ki močno spominja na matematičnost, v katero so do najstrašnejše zgoščenosti privedena najelementarnejša doživetja. Baš s to lastnostjo je se Galsworthy povzpel do tako odlične višine evropskega pisatelja. Z dramo »Loyalties« so je pri Angležih

uvrstil celo med popularne dramatike, dočim se je v »The Forest« (»Pragode«) občinstvu nekam odvijal, saj je ta drama pravzaprav simbolična kritika novega zgrajevanja svetovne države.

V opreki z Galsworthyjem pa je Somerset Maugham pritegnil celotno občinstvo. Njegov pravec »The Man I Honour« (Mož časti) je očital močno intelektualno nabarvanost, dočim se je v poznih delih pokazal avtor kot duhoviti satirik in komediograf. Posebno je zaslovela drama »Our Oester«, ki jo označuje oster cinizem: Človek je človeku lovec, splošna zamenjava je zmotnjava. Vse pa ovito z brezčutnim smehom, kakor da pisatelj ne dostaja občutje groze pred gnulbo sveta, ki ga prikazuje.

Manj znatilen je Sir James Barrie, ki je doživel velik uspeh z »Mary Rose«, kjer se dejanje izostri v sklep, da si moramo zgraditi sanjsko svetlobo, kamor se umikamo pred kaotičnostjo življenja. Svojemu slogu popolnoma nasprotno enodejanko »Shall we Join the Ladies?« je vrget kot za poskušnjo pred angleško občinstvo, ki je osupnilo ob brezprimernem cinizmu, do kraja doslednemu, in se spet umaknil v molčanje. Vendar pa njegovim dramam manjka tiste velike osebene enotnosti, ki jo izkazuje vse najvišje umetnine.

V isti vrsti z Barriem moramo imenovati Pinerosovo dramo »The Enchanted Cottage«, ki pa ji nedostaja gibkost in lirčnost. H. A. Jones (»The Lie«), ali pa J. Massfield so povprečno dobri pisatelji

dram. Iz vrste teh sega H. Granville Barker, ki je v »Skritem življenju« (»The Secret Life«) razgrnil dejanje in nehanje Angleža v visoki politiki. Ta drama je obenem idealizirana podoba prave angleške družbe. Odlikuje jo osterčutje v izrazu in redka preproščina, ki je pravzaprav nismo več vajeni v dobi hrupnega in presamosvestnega življenja.

Najmlajše pokolenje je precej drugačno kot na kontinentu. Dočim nemški odri razkrajajo obliko in uvažajo Rusi na pozornico svoj tipični kolektivizem, ki se na zunaj javlja v pritegnitvi vseh možnih tehničnih, celo cirkuških pripomočkov, dočim se tudi Čehi udeležujejo v smislu skrajne sodobnosti, je v Angliji uladi rod precej konservativen. Čajkovi »R. U. R.« ali pa »Življenje žuželke«, »Plin« Georga Kaiserja, Tollerjev »Masse Mensch« ali pa »Maschinenstürmer«, Pirandellove igre iz sveta relativnosti — vse to ni pri Angležih zapustilo skoro nobenega vtisa, kajti privzeta oblika je vendarle še preveč močna in življenjsko sposobna, da bi jo mogel čes zrušiti. Prvi poskusi novotarstva so zelo redki. Začeli so jih Harmon Ould (»The Black Virgin« in »The Dance of Life«), H. F. Rubinstein (»Peter and Paul«), C. K. Munro (»The Rumour« and »Progress«), in C. B. Cox. V njih se zrcali nastajajoče evropskevo.

Od najmlajših je vzbudil največjo pozornost Munro, ki je v »The Rumour« prikazal nastajanje sil, ki povzročajo vojne. Drama, ki so jo angleške kritike označile kot ekspresionistično, ni niti daleč ne iz-

raznac, označuje jo drzna satiričnost in pa skrajno trezna, docela razumska abstraktivnost, v kateri ni tili diha razgibanosti in strastnosti. Munroju nedostaja pravilne — za Angleža tako bistvene — distance do pojavov, tiste distance, ki usposablja prikazovati življenje smešno in zabavno malenkostno. Močan odjek je povzročil tudi Sutton Vane z igro »Outward Bound«: dejanje se odigrava na ladji, ki plove iz tega sveta v onostranstvo. Potniki pa so pravkar umrli, možki in ženske. Grozotnost je spretno zgoščena, vendar pa je ta mistika neiskrena in precej preračunljiva.

Halcott Glover je skušal obnoviti veličasten slog nekdanjih angleških dramatik, ne da bi uporabljal arhaizme, kar se mu je tudi posrečilo v »Wat Tyler«, kjer srednjeveški ljudje tolmačijo moderno življenje, in v »The King's Jewry«. Vzpredno z Gloverjem se udeležujejo Drakwater, ki je v »Abraham Lincoln« daleč odjeknil, dokaj pa je zaostal v kosejših delih pa,

Naši onstran granic

— **Interpelacija posl. Besednjaka.** Gorški poslanec dr. Besednjak je poslal na ministrstvo notranjih poslov in na ministrstvo za javna dela interpelacijo, ki vprašuje, ali ni primerno, da se odredi takojšnja izredna denarna pomoč prebivalstvu, katero je zaradi tako velike nesreče poplave.

— **Fašistovski okrožni nadzorniki ali zaupniki se odpravijo.** Tako so sklenili v Vidmu. Odlej bodo imele krajevne organizacije fašistovske skupine direktne stike z glavnim tajnikom v Vidmu. Najslavnejši zaupnik za drugorodno omo je bil profesor Cavalotti.

— **Solkani se zdi italijanski oblasti vedno bolj nevarni kraj.** Pred dnevi je bilo zopet več hišnih preiskav, ki so potekle brezuspešno, kakor doslej vse, ali nič čuda, ako bodo odredene čez par dni nove preiskave. Prihajajo ovadbe. Oblast bi storila prav, ako bi prišla ovaditelje za ušes.

— **Grozde prodajajo v Gorici po 2 liri kilogram.**

— **Slovenska dekleta so dobre delavke,** zato jih vabijo na delo tudi tovarnarji iz starih provinc. Neka predilnica v Turinu išče večje število delavk in obljublja dobro preskrbo v vsakem oziru. Mnogo slovenskih deklet je že poskusilo svojo srečo v Turinu in drugod. Prepričale so se, da se ne sme nič verjeti obljubam, delo tam je težko, zato pa vabijo tja slovenska dekleta, domačinke se ogibljuje tovarni, ker je plača slaba, delo pa prenaporno.

— **Fašizem mora zajeti vse slovenske občine** sedaj, ko imajo »podestato«. Pri slovesni zaprezi v Gorici je fašistovski tajnik Bozzini zapovedoval novim občinskim načelnikom, da se ne sme odlej izvršiti po občinah ničesar več, kar bi se ne skladalo z direktivami in voljo fašistovske stranke. Fašizem obsega vse, kar je dobro in zdravo. Bozzini je prosil končno za nebes blagoslova in sreče za Italijo.

— **Utonil je pri poplavi kmet Česnik,** ko je hotel priti čez Kanoljico blizu Idrja je po precej trhlji vodu. Deroča voda ga je sredi brvi spodnesla. Klical je na pomoč, pa zaman. Proti Cerknemu je baje še več človeških žrtev.

— **Videmski prefekt sredi poplave.** Prefekt Spadavecchia je hotel posetiti Idrjo. Moral se je ustaviti, ker je bila cesta proti Otaležu zasuta s kamenjem in zemljo. Kar naenkrat so plazovi zasuli pot tudi za njim in tako ni mogel ne naprej in ne nazaj. Stopil je v krčmo pri Maruškovcu in tam so župani iz spremstva ugibali, kako bi rešili prefekta in sebe. Z velikansko težavo so prišli župani Rojce, Rejce in Prvanje v Zelin, nakar so z ognjegašili šli prefektu na pomoč in ga spravili čez brežine in klanec z lestvami preko hudournih strug in z vrvmi čez bregove na varno. Bilo je mukepolno delo. Prefekt se je iz Cerkna vrnil v Videm.

Modni salon Marija Jeglič
LJUBLJANA, Slomškova ul. 27
nudi

baržunaste in filcaste klobuke
po najnižjih cenah, kar se lahko vsak prepriča. Sprejema se popravila vseh vist damskih in moških klobukov. 6799 a

Čisto lice!

dobite sajemenčno s zdravilno - biološkim pomočkom „Venus“ in se že s prvim dnem porabe pogube vse pege, gube, madeži, ogrci, priči Koča dobi mladost in rožnato izgledanje. Garnitura Din 92.—. Aparat „Orthodor“, s katerim se v najkrajšem času spravi v željeno obliko tudi najtrši nos. Din 95.—. „Rapident“ odstranja nadležne dlake s tika Din 80.—. „Partoud“ odstranja dlake s nog in rok, cena Din 100.—. „Pasta Regia“ najboljša krema za negovanje lica, cen Din 10.—. „Wibra“ daje lepo rati obrvm in trepalnicam in jih temno barva. Din 65.—.

Kosmetika **Milan J. Mojka**, Zagreb, tlica 50. Zahtevatelj brezplačne cenike in navodil. 141 a

Sveže pečene morske ribe

se dobe vsak dan edino le v že dobro znani „Prvi dalmatinski kleti“
MARIBOR, Mesarska ul. 5.
istotam se točijo najboljša in najcenejša garantirano pristna dalmatinska vina, črna, bela in opolo z otoka Visa. Ravno kar je prispela večja količina! Poskusite, da se prepričate. 10371

Zahvala.

Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom bolezni in smrti našega srčnoljubljenega, nepozabnega moža oziroma očeta, deda, brata, tasta, svaka in strica, gospoda

Fran Črnagoja

nadzornika šolskih vrst itd. v Ljubljani izrekamo tem potom vsem našo najsrčnejšo zahvalo.

Posebej pa se iskreno zahvaljujemo g. prim. dr. Demšarju za požrtvovalno zdravljenje in skrb, ki jo je izkazoval, dragemu pokojniku, če se stram usmiljenkam za njegovanje, preč. g. župniku Vrhovniku za tolažilne obiske, g. nadzorniku Rapetu in bratu Sokolu Remsu za poslovljene govore ob odprtem grobu pokojniku, vsem gg pevcem za srce pretresujoče žalostinke, bratom Sokolom z Viča, šoli na Barju, gasilskemu društvu na Barju, vsem stanovskim tovarišem, vsem darovateljem krasnega cvetja in vsem, ki so spemili dragga pokojnika tako množično na njegovi zadnji poti.

Vsem naša tisočera zahvala!

V Ljubljani, 19. septembra 1926

Žalujejoči ostali.

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1926, ki ima 365 dni

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov na bolj vpoštevani in je še danes najbolj obrabtan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah. Opozorjamo na davčne spise, koje mora vsak čitati, da bo vedel, kaj smo plačevali nekdanj, kaj in koliko mora plačevati danes zlasti Slovenija. Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikov
tiskarna in litografski zavod
Ljubljana Breg 12.

Damske plašče

v vseh modnih barvah iz čiste volne od Din 3.0 do 780 nudi **F. in I. Goričar**, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. Razstava v izložbi vsak večer od 6. do 8. urc.

Za moške!

Izgubljeno moško moč in jakost dobiti ponovno z **OKASA Erecton pastilami** od prof. Dr. med. Lahusen. Upeh nenaključiv. Nežite priznanice. Poasnils se pošilja direktno. Priložite dinarsko znamko. Dr. V. Martin, Zagreb, Opstovina 8.

Razglas.

V nedeljo dne 15. 8. 1926 izgubil sem iz avtomobila nahrbtnik in torbico, ki sta bila zadržana na avtomobilu privezana. Avtomobil je vozil po cesti Celje-Zalec. Št. Peter v Savinjski dolini-Polzel-Letuš-Mozirje-Okonina-Radmirje-Ljubno v času od 5-8 ure zjutraj.

V nahrbtniku je bil vojaški dainogled, knjige, perilo, britve, termofor itd. Gotovo je, da je on, ki je nahrbtnik na cesti našel, istega pridržal, mesto, da ga zroči lastniku.

Onemu, ki mi prvi pripomore do tega, da se izgubljeni predmeti v celoti ali vsaj po večini vrnejo in naznanim storila izplačam nagrado v znesku 250 Dinarjev ali 1000 kon.

Prijave se naj izročijo pristojnemu občinskemu uradu, orožniški postaji ali pa lastni ku **Dr. Milko Hrašovec**, odvetnik v Celju.

Razglas.

V nedeljo, dne 17. okt. t. l. ob 11. uri dopoldne se bo vršila v

Velikih Laščah prostovoljna prodaja

dveh hiš št. 64 in 65

z dvoriščem in vrtom. Pogoji so vsakemu na vpogled pri županstvu v Velikih Laščah.

Zaradi opustitve usnjarne

— so sledeči jako dobro ohranjeni —

stroji po ceni naprodaj!

120 HP parni stroj s kotlom (12 atm., 60 m² kurilne ploskve, Breitfeld & Danek, Blanska)

akumulatorska baterija (120 elementov, 220 volt, Accumulatorfabrik Wien, skoraj nova)

mesotrebni (Entfleischmaschine)

kalalnica (Bandmesserschaltmaschine)

težak usnj. valjec (Lederwalze)

Glaser-Luzatto, Wien

„Altera“ **hrapasta stiskalnica** (Narbenpresse) in 6 plošč

„Rapid“ **valjalnica** (Auswalkmaschine)

izlekovalnica (Ausreckmaschine)

10 različnih strojinskih in pralnih sodov deloma z obračalno zavoro (Umkehrsteuerung)

drobilnik in mlin za čreslo (Rindenbrecher und Lohmühle)

različni **dynamo stroji** in **elektr. motorji** za istomerni tok.

Interesenti naj se obrnejo pod št. 3606/345 na INTERREKLAM d. d. oglašni zavod, Zagreb, Strossmayerova ul. br. 6. 10427-

POZOR!

Ni potrebno, da nosite obledelo obleko, plašče, kostume i. t. d., ker jih tovarna

Još. Reich, Ljubljana, Poljanski nasip 4-6

pobarva najlepše v različnih barvah.

Sprejemališče: Šelenburgova ulica 3

Postrežba točna Cene zmerne

Zastopnika

za Ljubljano in bližino okolico sprejme večja že vpeljana veletrgovina žganja. Ponudbe na oglašni oddelek Jutra pod Alkohol. 1043

Naznanilo otvoritve.

Naznanjam cenj. občinstvu Celja in okolice, da bom z 4. oktobrom ustanovil

ortopedično, bandažirsko in rokavičarsko delavnico

v Celju na Slomškovem trgu za farno cerkvijo, kjer bom izdeloval vsa v to stroko spada oča dela, kakor n. pr. umetne noge in roke, kilne pase po meri, za vsako kilo, tudi naj hušjo, trebušne obveze za ženske v drugem stanju, proli visečim trebuhom, pokovski kili, bolelim ledvicam po zdravniških predpisih, podlage za ploske noge, suspensorije itd. Popravila točno. — Prižadeval si bom z vestnim delom pridobiti si največje zaupanje ter se priporočam z ve espoštovanjem

Fric Ivan, bandažist in rokavičar,

Celje, Slomškova trg šte. 3-4

preje delo vodja pri bandažir. Podgoršek, Maribor.

Otvoritev trgovine.

Elektrotehnične delavnice **WAGNER RUDOLF**.

Maribor, Vetrinjska ul. št. 30.

Popravila električnih strojev in aparatov. Nova prevleka motorjev vseh struj in napetosti. Prevleka na druge napetosti in tour števil. Popravila regulatorjev, napuščalcev, kuhinjskih, kurilnih strojev. Predplačila prostovoljna in za kupce neobvezna. Eksaktno delo, izboren material, nizke cene. 10412

„LIA“ Maribor, Dravska ul. 10

Velika izbira damskih in moških klobukov.

Popravila točno in najceneje. — Konkurenčne cene. — Solidna postrežba. **Francka Hribar**

Znižane cene in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozičkov, šivalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov pnevmatike. Poseben oddelek za popolno popravilo emajlirane in poniklanske dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. Prodaja na obroke. — Ceniki franco. „TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovka cesta 1.

TOVARNA

na Štajerskem v bližini železniške postaje, obstoječa iz 5 oralov arondiranega zemljišča, vodne sile 30 k. s., žage in tvornice za lesne izdelke se kakor leži in stoji po ceni prodaja. Vpraša se pri upravi „Jutra“ 10445 a

Trg. sotrudnika

oz. poslovodjo, prvovrstno moč, sprejem za trgovino z mešanim blagom z 15. novembrom event 1. decembra 1926. Pozor: več slovenskega in nemškega jezika, dober prodajalec. Prednost imajo tisti, ki reflektirajo na stalno mesto. 10443 a

Učenec za trgovino

z mešanim blagom se sprejme takoj. Hrana in stanovanje v hiši. **Jos. Langeršek, Marenberg.**

Potnika

za Štajersko sprejme večje podjetje z že upeljano znamko.

Ponudbe na ogl. odd „Jutra“ pod „Stalen 27“

Velour

In pliž za damske plašče

velika izbira - ugodne cene

*** R. MIKLAUC „PRI ŠKOFU“ ***

LJUBLJANA

LINGARJEVA ULICA

Specijalna mehanična delavnica

za popravilo pisalnih, računskih, kopirnih in razmnoževalnih strojev kakor tudi registriranih blagajn — Razne tipke in pisave za pisalne stroje vseh sistemov spremenim po naročilu in vzorcu Tehnična znamenja

LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6

telefon št. 380

telefon št. 380

Kdor potrebuje obleko, raglan

in ostala oblačila res iz dobrega blaga

kupi najugodnejše in najcenejše pri nas.

Izredno velika zaloga in posebne cene za šolobvezne.

Detajlna trgovina kontekcijske tovarne 1025

Fran Derenda & Cie., Ljubljana.

Atelje Makart, Maribor.

Nova razstava umetnih fotografskih slik. Opozorjam na slike v pasaji moega ateljeja v Gosposki ulici 27 (nasproti hotela pri Zamorcu s pripombo, da so cene mojih prvovrstno izpeljanih slik iste kakor pri vseh drugih fotografijah. 10440

Za razpečavanje cenjenih in prvovrstnih **ročnih gasilnikov** oddam okrožno ali generalno zastopstvo.

posobnim in delavnim gospodom, ki so v industriji itd. dobro vpeljani ter razpolagajo s primerim kapitalom za manjša skladišča, se nudi ugodna prilika dohodkov. —

Več se izve pri portirju hotela Štrukelj v Ljubljani. 10437

Elektromonterje (Gürtler)

samostojne in popolnoma vsče v prirejanju plinskih lustrov v električne,

sprejmemo.

Nastop takoj.

Ponudbe z dokazili o sposobnosti in navedbo plače na naslov

„Energos“ d. d. Osijek I.

NOVE VREČE RABLJENE

vse vrste ima vedno na zalogo ter jih prodaja po najnižjih cenah dobroznana tvrdka 154

MIRKO MLAKAR Ljubljana, Krakovsk nasip 14/1

istotam se vedno kupujejo rabljene vreče

V zbirki „Oder“ je izšel

Vrtinec

Drama v treh dejanjih — Spisal Janez Žagar.

Vrtinec je kratka kmetiška drama samo štirih a dobrih vlog

Cena Din 18 —

Izdala knjigarna Tiskovne zadruge v Ljubljani.

René La Bruyère:

Hektorjev meč

Roman.

Prvi del.

I.

Tiste čase (tako moram povedati, da sem klepetava in staromodna; domotožje po minulih časih mi bo pogosto udarjalo izpod peresa) — tiste čase je bilo navada, da so pošiljali dekleta iz uglednih rodbin že zgodaj v samostan. Moj oče me je ljubil tako zelo, da mi je žrtvoval upanje druge ženitve; a to mu ni ubranilo, da se ne bi bil ločil od mene, kakor hitro sem imela prva otroška leta za seboj. Vsa velika gospoda je delala tako in moj dragi, nepozabni oče je bil vajen, da je skušal v vsem posnemati običaje visokega plemstva.

Potomec zelo stare pravniške rodbine, ki je že izza davna posejvala znatna imenja, je tekom časa z dediščinami in z umnim gospodarstvom še bolj obogatel; njegova edina želja in tajna častihlepna težnja je bila pri tem, da bi se uvrstil med dvorjanstvo, ki je bilo v onih dneh še tako mogočno. V svojem češčenju do oblasti ni poznal nikake meje in nobena cena mu ni bila predraga, kadar se je nudila prilika, da spravi vsaj mrvico te blagodati v svoje roke.

Po prednikih je bil prevzel plemiški fevd Du Chail in po tem fevdu tudi ime. Kakor je v naših krajih navada, me je okolica krstila za »Chailletto«, čeprav se v resnici imenujem »Renée«, prav tako kakor moja kumica, predsednica Du Housseau.

V mojem rodnem mestu Saintesu in v njegovi okolici se ni manjkalo samostanskih vzgajališč; toda neprimerno bolj odlično je bilo izbrati kak oddaljen samostan, zlasti če se je izkazalo, da si v sorodstvu z opatinjo. In ko je bila neka stara sestrična gospoda Du Chaila povišana za pomočnico matere prednice v samostanu Marijinega Oznanjenja v P..., je bilo to zanj dovolj, da se je odločil.

Ako ne štejem počitnic, ki jih iz tehtnih razlogov nismo bile velikokrat deležne, potem, Bože moj, moram reči, da se življenje tedanjih gojenk ni znatno razlikovalo od življenja sedanjih. Kratkotrajne sile smo se z istimi otročarijami, istim čebljanjem in istimi prostodušnimi sanjarjami o svobodi in o... možitvi...

Res je, da se nismo učile ne fizike, ne geometrije, ne kemije, ne katerekoli druge teh pustih ved, ki bi nam bile že s svojimi imeni zgrbančile čela; zato pa smo imele učitelje petja in plesa; učile smo se katekizma in slikarstva, godbe in pripravljanja slaščic, pesništva in mične umetnosti pisanja pisem... Ali so dobile naše naslednice res toliko dobrega v zameno?...

Dekleta so se možila takrat zelo mlada, zato je bilo tudi šolanja v samostanu kaj kmalu konec. Ko se je približal moj šestnajsti rojstni dan, so se mi jele dozdevati ure za strogimi rešetkami naših govorilnic neznosno dolge. Pisala sem očetu, da me častite matere nimajo več česa naučiti in da bi se rada po zgledu najiminitnejših tovarišic čim prej vrnila pod domači krov. Kakor meni domov, tako se je mudilo tudi vrlemu možu, da bi me spet videl ob rodnem ognjišču; ni mi bilo treba dolgo čakati njegovega odgovora. Nekega lepega jutra mi je prednica v refektoriju povedala, da se bliža trenutek mojega nepovratnega odhoda iz pobožnega zavetja, v katerem mi je minilo nekaj lepih dekliških let.

Kakor je menda predpisano vsem bivšim, sedanjim in bodočim gojenkam, sem prešla ob tej novici nemalo solza, čeprav sem je bila na tistem silno vesela. Plakala sem na prsih častitih mater in novink ter polnila žepa s spominki, ki sem jih zbirala po vseh kotičkih samostana, ne da bi zato le količkaj prikrajšala svoje priprave za odhod.

Oče, ki so ga posli zadrževali na Saintonškem, ni mogel priti pome; zato je bilo sklenjeno, da mi bo čuvarila gospa kanonica de Sainte-Émerance.

Ta kanonica de Sainte-Émerance je bila pri vsej svoji častivrednosti kaj čudna oseba in njen način življenja je bil zame od nekdaj malce zagoneten.

Imenovala se je »gospa«, čeprav je imela vse pravice do de-viškega venca. Zastran kanoniškega naslova bi bila gotovo v zadregi, da je morala povedati, po katerem kapitulju ga ima. Kot sorodnica nekega častitljivega cerkvenega dostojanstvenika si je bila ustvarila pri samostanih, ki so se ukvarjali z vzgojo mladih deklet, poseben položaj, s katerim se je preživljala. Bila je posrednica med samostanom in vnanjim svetom, vodila nas je v posete, izbirala nam obleke, prisostvovala uram posvetnih učiteljev in trdila, da nas uvaža v skrivnosti izbranega družabnega vedenja.

Čudna, prečudna žena! Bila je zmerom napeta, zmerom parfimirana, zmerom spakljiva na vse pretege; njene oči so se zdele porcelanaste in njen obraz je nalikoval obrazu lutke. Oblačila se je v svetle barve, ki so še podčrtavale njen debeli stas in njeno pikasto štiridesetletniško polt. Da je bila grda kakor smrtni greh, mi pač ni treba omeniti.

»Ne pozabite naukov, ki ste jih prejeli v tej sveti hiši, dete moje... Spomnite se me kdaj v svojih molitvah, častita mati... Do svidenja, zlato moje... Pišite mi pogosto, dragica... Dajva, dajva, gospodična Renée, čas je, da se odpraviva.«

In sredi nasvetov, solzá, priporočil in poljubov sem si ogrnila noviški plašč, ki je bil tako širok in obilen, da sem bila v njem podobna stražnji hišici. Z oglavnico na lasih sem se stisnila v pošto kočijo, prevlečeno s črnim satenom. Poslednje, kar sem slišala, je

bil šepet mične plavalaske: »Sporoč mi, srček, če so pleniči na Saintonškem kaj ljubeznivi.« Nato sem zdrdrala čez samostanski prag, da odletim v neznano življenje...

Odleteti je v tem primeru samo pesniško pretiravanje; zatrjujem vam, da ni bilo med butanjem kočije, v kateri sem sedela z gospo Sainte-Émerance, in med poletom krilatega bitja niti najmanjše podobnosti.

S hitrostjo se tiste čase pač nismo mogli ponašati. Pogrezali smo se v kolovoze in odskakovali ob kamnih; poleti nas je dušilo, pozimi nas je tresel mraz. Strah je bilo človeka neprestano, zdaj volkov, drugič razbojnikov... In vendar, kakor gotovo so me imenovali Chaillette — nikoli nobena vožnja se mi ni zdelo tako prijetna.

Sedli sva bili v oddelek, ki je nalikoval predelom v vaših današnjih železniških vozovih, in sva obljubili kočijažu dobro napitnino, da bi ostali sami. Prvi dan naju ni motila živa duša. Bilo je krasno, toplo vreme; zabavala sem se s tem, da sem občudovala pokrajino, ki je bila ponekod vesela in cvetoča, drugod pa divja in pusta.

Sainte-Émerance je v svoji previdnosti ukrenila vse, kar je bilo potrebno za dolgo pot; najine potne vreče so bile polne dišečih soli, živil in pomočkov za razne primere. Bila bi bogne najboljša mentorica za mlado dekle, da se ni neprestano vznemirjala: kolikorkrat je ritnil konj in kolikorkrat je zaškripalo kolo, tolikokrat je pala v omedlevice. Ko se je približal večer, se je njena groza podvojila; več nego dvajsetkrat mi je povedala, da vso noč ne bo zatisnila oči. Po dolgem stokanju in tarnanju se je ojunčila, podložila si blazinico na ogoljeno prevleko voza in utonila v Morfejevo naročje...

Kočija je visela na slabih vzmetih; vsa otrpla sem že bila od njenega butanja, ko mi je udaril na uho glasen prepir. Urno sem dvignila usnjate zastore, da vidim, kaj je.

Postiljon, ki je ustavil voz na dvorišču občestne gostilne, da bi premenil konje, se je prerekal z oficirjem, čigar moški, blagovoneč glas se je blagodejno razlikoval od pijanskega basa našega kočijaža.

Oficir je bil mlad dragonski podporočnik. Nosil je poluslužbeno uniformo, to je, zeleno suknjo z rdečimi zaleki, svetlorjave hlače in telovnik, naramnice, pas od bele bivolvine, angleške škornje, trirogelnik in ravni meč.

Ceprav je bilo takrat pretema, da bi bila mogla do dobra razločiti njegove črte, sem ga vendar kasneje dovoljkrat videla, da vam lahko zatrdim: nikoli še ni nosil vojaške suknje lepši kavalir. Njegov stas, nekoliko višji od srednjega, je bil slok, eleganten in vendar jeklen; njegovi skodrani in napudrani lasje, spleteni na tilniku v kito s črno pentljo, so obrobili plemenit obraz, čigar malone ženski lepoti je dajala samo obča črta odločnosti moški značaj; izpod temnih trepalnic so se svetile oči, višnjeve kakor damaščanska rezila.

Naznanilo preselitve!

Staroznana tvrdka

J. NAGLAS, tovarna pohištva v Ljubljani

vljudno naznanja, da se je s svojo prodajalno **preselila** iz dosedanjih prostorov v svoje novo opremljene lokale

Turjaški trg št. 6

ter upa na nadaljno naklonjenost svojih cenjenih odjemalcev

10298 a

Tudi stara mati

si ogleda zlato milo, katerega priznano nedosegljivo kakovost in štedljivost pri uporabi se splošno hvali. To je pristno

ZLATOROG TERPENTINOVNO MILO,

ki napravi tako lepo, belo, bleščeče in duhteče perilo. Vrh tega pa vsebuje vsak tisoči komad pristni

ZLATNIK

po

10 frankov!

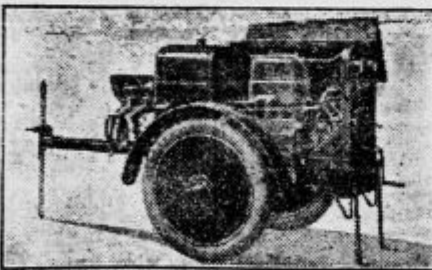
Pazite na zgornjo zaščitno znamko pravega **Trapistovskega sira** ki se proizvaja že **50 let** samo v trapistovskem samostanu „Marija Zvezda“, Banja Luka, Bosna. Pri kupovanju trapistovskega sira zahtevajte vedno samo **Trapistovski sir „Marija Zvezda“ v Bosni**, ki je opremljen z gornjim zaščitnim žigom.

6637 a

Gasilna društva, pozor!

Motorna brizgalna 60 m³ na uro do 60 m visokine
Motor: 4 cilindre 22/3 HP. — Cena brez cvei franco tu **Din 38.000 do 40.000**
Vse auto-brizgalne 30 — 40 HP ceneje kot druge
Konkurenčni izdelki 1985 a

dobavlja zastopstvo Renault
A LAMPRET Dunaška cesta 22

Creva

vsakovrstna po najugodnejši ceni kakor vsako leto vedno v zalogi.

Kupim tudi **surovi in stopljeni loj.**

Plačam ga po najvišji dnevni ceni
Jos. Bergman, Ljubljana, Poljanska c. 85.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi

Rajko Furk, carinsko posrednik
Ljubljana, Masarykova 9 nasproti glavni carinarnice

Vse informacije brezplačno.

IVAN JAX in sin Ljubljana

Najboljši stivali stroji in pletilni stroji — izboj konstrukcije elegantne izvis lev iz tovarne Lincia ustanovljen 1867.
Vezanje poučuj brezplačno. Po samezni deli bes in silnih strojev 10-letna gara. J. Pislani stroj. Adler in Urania. Kolesa iz prvih let.

„Spectrum“ d. d.
Ing. Kopista, Dubsky in Krstić

tvornica ogledal in brušenega stekla
LJUBLJANA VII, Medvedova ulica 38, telefon 343

52 Zagreb, Beograd, Osijek, Središnja Zagreb.

realno steklo, portalno steklo, mašinsko steklo 5-6 mm, ogledala brušena v vseh velikostih obliki, kakor tudi brušene prozorne šipe, izbočene plošče, vsteklavanje med Pina navadno ogledala

Trgovsko hišo

z nad 50 let obstoječo trgovino mešanega blaga in deželnih pridelkov v trgu Središče, ob glavni c. poleg tarne cerkve

oddam v najem.

Potrebni kapital 200.000 do 300.000 Din. Ponudbi sprejema in pojasni a daj lastnik J. Zadravec, Središče ob Dravi.

10794

Restavracije! Gostilne! Delikatesne trgovine!

Pristne kranjske klobase iz mesa najboljših kvalitet se dobijo od danes 3. oktobra naprej. Razpošiljam jih po vsej državi od 5 kg naprej po poštnem povzetju.

J. Rozman

mesar, izdelovalec pristnih kranjskih klobas.

Ljubljana, Sv. Petra c. 85 nasproti Polakove tovarne.

SVETOVNI PATENT! „ZEPHIR“

Neugasljive pečnice — varno kurjavo

10 kg drv greje sobo nad 24 ur

Najcenejšo in najboljšo zdravo kurjavo proizvaja

BARZEL, trgovina z železnino d. d.

„ZEPHIR“ oddelek za pečnice v Subotici
Zastopstva in skladišča v vseh večjih mestih države

206

Tisoče

in tisoče sem zavrgel, ker nisem vedno kupoval si kna v veletrgovini

R. Stermecki, Celje, št. 20

katera prodaja močno suknjo Din 72 — krasen ševijot Din 77 —

fini kamgarn Din 90 — Ravno tako se poceni prodaja volnena roba za fine damске obleke in modirne plašče.

Cenik z tisoč predmeti in slikami se pošlje vsakemu zastoj
Železniška vožnja se nakupu primerno povrne 87 a Trgovci engro cene

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.— Najmanjši znesek Din 10.—

Pouk

Nemščino
in začetnike klavirja poučuje dr. izkušena učiteljica. Istotom se da tudi klavir za vajo na razpolago. Naslov pove oglasni oddelku »Jutra«.
27562

Diplom. učiteljica
poučuje francoščino, angleščino in nemščino. Vpisati v hotelu »Sion« 74 — od 14.—16. ure.
27548

Klavir poučujeta
2 konservatorijci. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Poeni in natančni pouk«.
27567

Šiviljo perila
išče na pouk v večernih urah. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.
27561

Klavir poučujem
korektno po zmeri ceni. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.
27735

Klavir poučujem
začetnike tudi v okolici Ljubljane po 7.50 Din. — Ponudbe na ogl. oddelku »Jutra« pod »Klavir«.
27716

Akademik
(filozof) sprejme v instruktivno srednjošolsko in matematiko in jezikov. Ponudbe na oglasni oddelku »Jutra« pod »Zajamčen uspeh«.
27766

Inštruktorico
za računstvo II. mešanske šole išče. Ponudbe pod »Zmožna 600« na oglasni oddelku »Jutra«.
27779

Strojepisje
državno koncesijonirano začetni učilnice Gita Pataš, Ljubljana, Valvartorjev trg št. 6, pritišče.
27787

Klavir poučuje
po najboljši metodi gospod. Naslov v ogl. odd. »Jutra«.
27788

Obrit

Dvokolesa
popravlja najbolje, najhitreje in najceneje Florjanc, Kunška ulica 3.
27101

Popravila klubov
vseh vrst sprejema modni salon. Stučki-Maška, Ljubljana.
27539

Za izdelovanje salam in klobas
oddam v najem delavnico z vsemi stroji, prekalivalnico, ledenico, skladiščem in kletjo. Dopise pod šifro »Delavnica« na oglasni oddelku »Jutra«.
27498

Mesnico
s 40—50.000 Din mesečnega prometa oddam takoj na račun. Reflektanti naj pišejo na oglasni oddelku »Jutra« pod šifro »15.000 kavičev«.
27428

Vozovi
V zalogi imam različne ročne, tovorne in vozove na gumi (vzemite). — Dobro vpetje kovačka in kolarstva obrt. Prevzamem vsa naročila in popravila. Točno in solidna postrežba — cene ugodne. Prosti račun se vamne tudi kolariki. Išč. se pripravila Matjaž Terlep, Šiška (Ljubljana) 7. Sv. Jerneja cesta.
217

Sode in sodar. dela
vseh velikosti in vrst izvede najceneje, točno ter dobro Fran Replj, sodarsko podjetje, Ljubljana-Trnovo
203

Stampiljke
in vse potrebščine pripravila S. Petar, Maribor, nasproti glavni kolodvoru.
152

Mesnico
s 40—50.000 Din mesečnega prometa oddam takoj na račun. Reflektanti naj pišejo na oglasni oddelku »Jutra« pod šifro »15.000 kavičev«.
27768

Stampiljke
in vse potrebščine pripravila S. Petar, Maribor, nasproti glavni kolodvoru.
152

Mesnico
s 40—50.000 Din mesečnega prometa oddam takoj na račun. Reflektanti naj pišejo na oglasni oddelku »Jutra« pod šifro »15.000 kavičev«.
27768

Stampiljke
in vse potrebščine pripravila S. Petar, Maribor, nasproti glavni kolodvoru.
152

Mesnico
s 40—50.000 Din mesečnega prometa oddam takoj na račun. Reflektanti naj pišejo na oglasni oddelku »Jutra« pod šifro »15.000 kavičev«.
27768

Stampiljke
in vse potrebščine pripravila S. Petar, Maribor, nasproti glavni kolodvoru.
152

Mesnico
s 40—50.000 Din mesečnega prometa oddam takoj na račun. Reflektanti naj pišejo na oglasni oddelku »Jutra« pod šifro »15.000 kavičev«.
27768

Stampiljke
in vse potrebščine pripravila S. Petar, Maribor, nasproti glavni kolodvoru.
152

Mesnico
s 40—50.000 Din mesečnega prometa oddam takoj na račun. Reflektanti naj pišejo na oglasni oddelku »Jutra« pod šifro »15.000 kavičev«.
27768

Stampiljke
in vse potrebščine pripravila S. Petar, Maribor, nasproti glavni kolodvoru.
152

Strojno pletenje
sprejme na dom pletila. — Ponudbe na ogl. oddelku »Jutra« pod »Pletila 998«.
27566

Prvorazr. šivilja
išče gospo s stanovanjem za kompjunko.
Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.
27591

Popravila
Prosim ceneje odjemalce, da nam jih čim prej vpošljejo radi pravočasne izgotovitve. — Se pripravila J. Stemberger-Reš, modistka, Dunajska c. 9, modistka.
27590

Vulkanizira
vse vrste gumijasta parna vulkanizacija P. Škafar v Ljubljani, Rimska c. 11.
27776

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Urar v Radovljici
Podpisani vladno naznanjam, da sem prišel izvrševati urarsko obrt v prostoru pokojnega Ant. Murvica v Radovljici. — Cene, urar v Radovljici, Hrv. 47405

Mehanično delavnico
lepo, oddamo. Poljska pri Kmetijski posojilnici v Ljubljani.
27456

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Šivilja
Leopoldina Sternad, Ljubljana — Kolodvorska ulica št. 22/III (levo) se pripravila cenjenim damam.
27712

Trg. pomočnika
in učenca iz mešane branje sprejma Nabavljiva za družbo državnih nabavitev v Mariboru. Predstavi naj se v pisarni Stolna ulica 5. I. nadst. popoldan.
27577

Praktikanta (ico)
z dovršenim drugim razredom srednje šole, iz dobre telesne zdravstvene, sprejme veletrgovca. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.
27598

Prodajalke
verzirane, ki bi prodajale dobroizdelane predmete privatnim strankam, iščem proti visoki proviziji. Ponudbe pod »Svetovalni začetek« na ogl. odd. »Jutra«.
27776

Prodajalke
verzirane, ki bi prodajale dobroizdelane predmete privatnim strankam, iščem proti visoki proviziji. Ponudbe pod »Svetovalni začetek« na ogl. odd. »Jutra«.
27776

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Učenka
sprejme za trgovino z mešan. blagom, budi mora postojati starši in detele ter s primerno šolsko izobrazbo in nad 15 let stara, hrana in stanovanje v hiši. A. Potokar, trgovina z mešan. blagom, Brezje pri Mariboru.
27598

Stenografino
in strojepisje za slovi. in nemški jezik sprejme. Ponudbe s podatki pod »Le perfektno« na oglasni oddelku »Jutra«.
27592

Čevljar. pomočnika
sprejme takoj Jos. Prešeren v Ljubljani, Celovška c. 65.
27622

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Vajenca
sprejmem v trgovino z mešan. blagom. Ponudbe bi poslali ali se osebno predstaviti pri tvrdki Davorina Podolskega naslednik Franjo Černe v Radeblu.
27531

Cesar smo potrebovali, smo dobili!

Tvrška M. Ban na Resljevi cesti št. 7 pri drž. učiteljski je svojo manufakturno trgovino kjer so posebno drž. in privatni nameščenci nabavljali potrebna oblačila, preuredila in uredila

družinsko oblačilnico

z najboljšim, modernim in priznanim solidnim blagom za jensko in zimsko sezijo, kakor tudi s konfekcijo ter volno in bombažem za pletenje.

Tvrška se vsem svojim dosedanjim odjemalcem, kakor tudi vsem rodbinam priporoča in izjavlja, da bo vedno stremela za tem, da bo vsakdo čimnajboljše, čimnajlubeznivejše in najcenejše postrežen.

„Posest“

Realiteta pisarna
družba z o. z.

Liubljana,

Sv. Petra cesta 24

proda:

HISO, tristranovsko, va-

lik vrt, par minut od

postje, 100.000 Din;

HISO, enostranovsko, veš

stanovanje, v prvem nad-

stropju, krasno poseljeno

stanovanje, 600 m² vrta,

blizu Mirja, 150.000 Din;

HISO, enostranovsko, 2 stan-

ovanji po 2 sobe, dvo-

rišče, Sp. šola — Din

170.000;

HISO, tristranovsko —

novčajo, lep vrt, Rožna

dolina — 130.000 Din;

VILLO, novogradnja, 6 sob,

2 kuhinje, vrt, pod Rož-

nikom — 115.000 Din;

HISO, visokopritlično, štiri

stanovanja po 2 sobi, pri-

ključno, eno takoj prosto,

vrt, blizu šolskega ko-

lovanja — 95.000 Din;

HISO, pritrpljeno, 5 stanovanj

in vrt, blizu stare cerkve

in Siki — Din 80.000;

HISO, novogradnja, enodru-

žinsko, 8 minut od tram-

vaja — 70.000 Din;

HISO, enostranovsko, tris-

trianovsko, 1000 m² —

Dunajska cesta — Din

215.000;

VILLO, visokopritlično, no-

vočnjano, 4 sobe, pri-

ključno, vrt, predmestje —

90.000 Din;

HISO, enostranovsko, no-

včajo, 6 lepih stanovanj,

vrt, blizu kolodvorja in

travnjaka — 160.000 Din;

HISO, visokopritlično, šest

stanovanj, šole, v krat-

kem prostu, center Ljub-

ljane — 110.000 Din;

HISO, tristranovsko, go-

stilno, trgovski lokal, ve-

ščevanje, 2000 m² zem-

ljišča, prometna točka v

Ljubljani — 350.000 Din;

Poleg navedenih vilj vo-

jevo bliz, vil, v Ljubljani,

predmestjih, trgovskih

in gostinskih objektov —

stavbne, kmetijske po-

stavitelj. po najugodnej-

ši cenah.

27777

Manjšo posestvo

ki je primerno za mirno

življenje, kupim v Ljub-

ljani, 2000 m² zemljišča,

potrčinico „Jutra“ v Celju

pod „Bodoševce“. 27557

Hišo ali vilo

enodružinsko z vrtom ku-

pim proti takojšnjemu pla-

čanju. Ponudbe na oglasni

oddelku „Jutra“ pod št.

oddelku „Jutra“. 27713

Manjšo hišo

kupim v Ljubljani ali oko-

licini, 2000 m² zemljišča,

Ponudbe na oglasni oddelek

„Jutra“ pod „Prosto stano-

vanje“. 27719

Dve nivi

oddam v najem na Ljub-

ljani, 2000 m² zemljišča,

oglasnem oddelku „Jutra“.

27733

Enodružinska hiša

z velikim vrtom in gospo-

darskim poslopjem se pro-

da. Na Dunjski cesti 74,

Studenca pri Mariboru. 27805

Njivo ali travnik

vzajem v najem. Ponudbe

na oglasni oddelku „Jutra“

pod „4239“. 27745

„Posrevalac“

Sv. Petra cesta 18

(v novem lokalu)

proda:

HISO v Novem mestu, štiri-

stranovsko, vrt, 35.000 Din;

HISO na Glavnici, enos-

trianovsko, klet, lep vrt,

100.000 Din;

HISO v Laskem, tribo-

čno, vrt — 40.000 Din;

VILA v Puči, petobno, ve-

lik vrt — 85.000 Din;

HISO v Rožni dolini, novo,

dvostranovsko, elektrika in

vodovod — 100.000 Din;

HISO z RESTAVRACIJO —

prometni kraj na Goren-

jskem, stalen obrat, eno-

stranovsko, 3 gospodinske

in 6 stanovanjskih sob —

gospodarsko poslopje, vrt,

njiva, 120.000 Din — pla-

tilne dajave;

HISO z TRGOVINOM IN VI-

NOTOCEN blizu Celja

7 sob, enostranovsko, no-

včajo, ob juri tel. dober

pregled — 100.000 Din;

TRIGRAJSKO HISO, krasno,

redarstvo, mesto blizu

Zagreba, ob glavni progi,

ogledni center, najlepša to-

čka, vokalno, novejša, mo-

derni, veliki trg, lokalni,

prilagoditve, tudi za restav-

racijo ali kakšni zgradbo

izredno ugodno — Din

250.000;

VEČ KMET. POSESTEV;

STAVBISKA blizu Tabora

po 25 Din.

Odda:

več stanovanj, skladišče in

delavnice. 27761

Vila Maribor

bliznja okolica, 2 orala

zemlje, pripravnost za de-

larstvo, takojšnja vsehitev

in inventarjem napredaj. Po-

nužbe na Maribor, Maribor,

Rožniški trg 4 pod „423“

šola. 27805

„Marstan“

Maribor, Rožniški trg 4.

Ponudi: hiše, vile, posestva,

gostilne, trgovine, žago,

mlinske stanovitve, napredaj

in v najem. Posreduje v sta-

novanjih razredah. Lastna

gradbena akcija. 27807

Krasno hišo

z gospodarskim poslopjem

in vrtom, v dobri stan-

stani, na zelo prometni

točki na Pučiški cesti pri

Mariboru, takoj prodam.

Hiša je pripravna za vsa

obrti in stane 150.000 Din.

Ponudbe na oglasni oddelek

„Jutra“ pod št. 27807

Na stanovanje

in hrano sprejemam 2 urad-

niški ali trg. sotrudnici. —

Naslov v oglasnem oddelku

„Jutra“. 27733

Sostanovalec

z hrano ali brez nje spre-

jemam 15. t. m. v sobi s

razgledom na ulico. Naslov

v oglasnem oddelku „Jutra“.

27730

Stanovanje

3 sobe, ena bi bila lahko za

kuhanje, kopalnica, v novi

vili ob tramvaju, takoj

razpoložljivo odda „Posest“

Sv. Petra cesta 4. 27805

Prazno sobo

v centru odstopim takoj

brez odstopnine. Ponudbe

na oglasni oddelku „Jutra“

pod „Soba 300“. 27658

Kot sostanovalec

sprejemam mogoče. Naslov

v oglasnem oddelku „Jutra“.

27648

Gospodično

sprejemam v svo sobo v

blizini Tabora. Naslov v

oglasnem oddelku „Jutra“.

27671

Opremljeno sobo

zračno, s posebnim vzhodom

in elektriko razsvetljava

takoj oddam. Naslov v ogl.

oddelku „Jutra“. 27673

Soba in kuhinjo

zamenjam za 2 sobi. —

Naslov v oglasnem oddelku

„Jutra“. 27658

Opremljeno sobo

lepo, blizu šole, oddam

za 600 Din. Naslov v ogl.

oddelku „Jutra“. 27658

Gospodično

sprejemam na hrano in sta-

novanje. Naslov v oglasnem

oddelku „Jutra“. 27653

Zakonski par

brez otrok išče sobo, praz-

no ali opremljeno. Ponudbe

na oglasni oddelku „Jutra“

pod št. 27676

Elegantno sobo

v vili blizu Bleiweisove o.

takoj oddam boljšemu, so-

lidnemu gospodu. Naslov

v oglasnem oddelku „Jutra“.

27633

Soba, event. s hrano

oddam boljšima dijakoma.

Naslov v oglasnem oddelku

„Jutra“. 27633

Opremljeno sobo

lepo, blizu šole, oddam

za 600 Din. Naslov v ogl.

oddelku „Jutra“. 27658

Gospodično

sprejemam na hrano in sta-

novanje. Naslov v oglasnem

oddelku „Jutra“. 27653

Zakonski par

brez otrok išče sobo, praz-

no ali opremljeno. Ponudbe

na oglasni oddelku „Jutra“

pod št. 27676

Elegantno sobo

v vili blizu Bleiweisove o.

takoj oddam boljšemu, so-

lidnemu gospodu. Naslov

v oglasnem oddelku „Jutra“.

27633

Soba, event. s hrano

oddam boljšima dijakoma.

Naslov v oglasnem oddelku

„Jutra“. 27633

Opremljeno sobo

lepo, blizu šole, oddam

za 600 Din. Naslov v ogl.

oddelku „Jutra“. 27658

Gospodično

GOSPODJE IN DAME

nosijo v

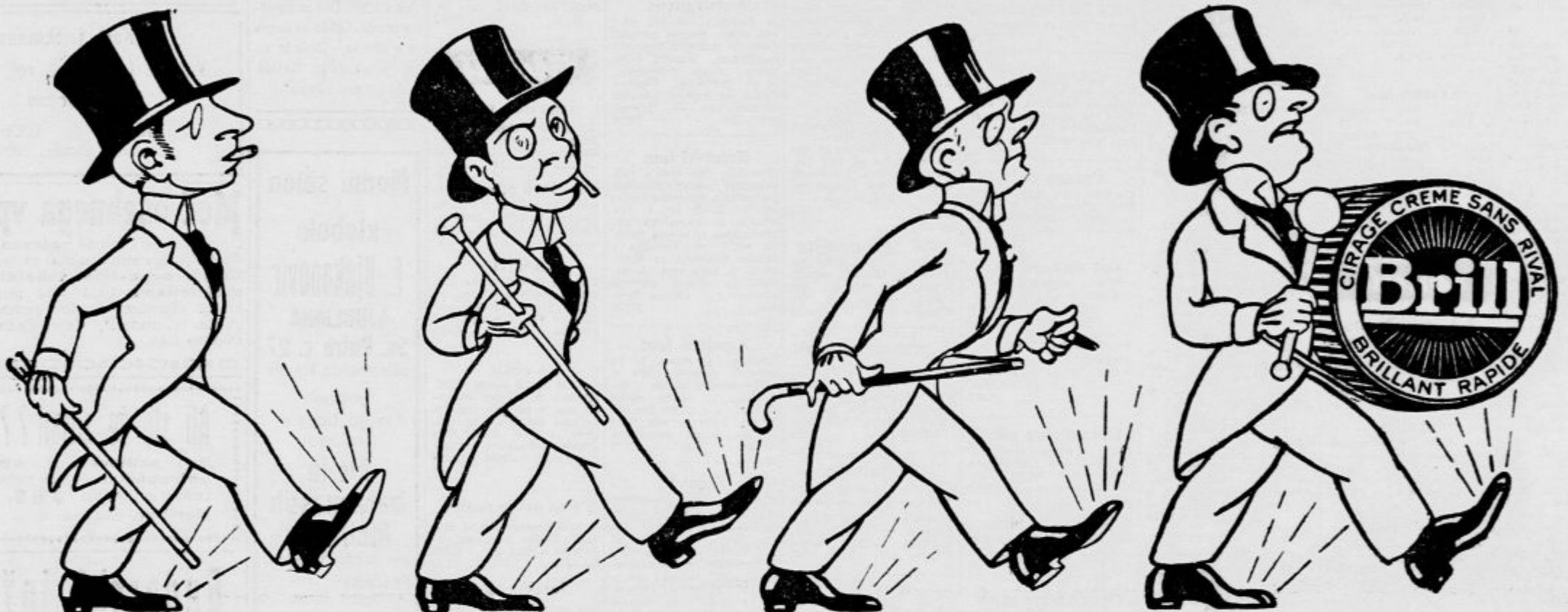
JESENI in po ZIMI

samo

PEKO ČEVLJE,

ker je njih trpežnost, elegantna in moderna oblika nenadkriljiva.

Cene najnižje!

Brill

Pasta odličnega sveta.

Kemijska tvornica BRILL d. d.
Beograd.

Proizvaja se v vseh barvah, čuva in mehča usnje čevljev, jim potrojuje trajnost, dajoč jim trajen, nenadkriljiv blesk.

Oglejte si naše izložbe za jesen.

Damski velur plašči iz čiste volne v vseh
modernih barvah od Din 550- naprej

Gričar & Mejac

samo

Selenburgova ulica št. 3.

Najsolidnejša ter znano najcenejša
moška in damska konfekcija.

112

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA
DUNAJSKA C. 46
MESTNI TESARSKI MOJSTER Telefon št. 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe,
ostrežja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in
zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, pavi-
ljoni, verande, lesene ograje i. t. d.
Gradnja lesenih mostov, Jezov in mlinov.

Parna žaga.

6.

Tovarna furnirja.

Tako krasno se pere edino le z
milom
„Gazela“

To res pravo gospodinjstvo
milo učinkuje temeljito in isto-
časno blegodejno na vsako,
tudi najlincejše perilo. Uporab-
ljajte samo to milo, kajti z
njim prati je prava igrača.

Vedite pa tudi, da se v vsakem
tisočem kosu nahaja zlatnik.
Ako ga najdete, pomeni to za Vas dvojno srečo!

Parfumerija HOUBIGANT S. A. iz Pariza,

smatra a s-ojo dolžnost, da opozori p. n. občinstvo, da vsi njeni proiz-
vodi brez razlike:

„Quelques Fleurs“, „La Belle Saison“, „Subtilite“, „Le
Temps des Lilas“, „Mon Boudoir“, „La Rose France“,
„Fougere royale“ i. t. d.

smojo biti oddani v prodajo izključno le v originalnih zavitkih. Vsi del tega

je treba zahtevati od prodavca, ker ti ponujajo pod raznimi izgovori

dišave po gramih, male s eklektične dišave, tako menovane „Miniature“,

kateri so prirejene za manjše potrebe

P. n. občinstvo se naproša, da o priliki nakupa zlasti pazi na to, da je

vsaka steklenica opremljena z etiketo, na kateri stoji ime „HOUBIGANT“

kakor tudi garancija piombica, katere je edino jamstvo kupcu da je

dava originalna

10339a

PEKARIJO

dobro

urejeno in

vpeljano

v Ormožu (poprej Grazerova) dam

TAKOJ V NAJEM

Oglasi se pri Kralj v Ormožu